

Helsinki info

Numero 5 31.10.2004

Talollinen taidetta

Kaupunginmuseon taidekokoelmasta kerrotaan sivuilla 6–7.

Päihteet yhä nuorempien ongelma

Koulukuraattorin haastattelu on sivulla 11.

Fem kommer hem i Kronohagen och Skatudden!

Hemvård nu på svenska i två nya stadsdelar.

Elämää helsinkiläisenä

Helsinkiläiset – suomalaiset – ovat sekä lukevaa että kirjoittavaa kansaa. Kirja ja lehti ovat sitkeästi pitäneet pintansa uusien medioiden rynnäksessä. Haluamme myös jäsentää ajatuksiamme kirjoittamalla ja kertoa itsellemme tai läheisillemme oman elämämme. Elämäkerta-aiheisia kirjoittajakursseja vetävät tietävät, että ihmisellä on perustavanlaatuinen tarve koota elämästään ja ehkä raskaistakin kokemuksistaan mielekäs tarina.

Kun Helsingin kaupunki Suomen Mielenterveysseuran aloitteesta järjesti viime talvena kirjoituskilpailun aiheesta Minun Helsinki, yli 150 helsinkiläistä hakeutui näppäimistön tai kirjoituskoneen ääreen. Kilpailun sarjat oli tarkkaan rajattu – osallistua saivat yli 65-vuotiaat ja alle 20-vuotiaat. Näin kahden eri sukupolven kirjoituksista muodostui mielenkiintoinen vuoropuhelu.

”Nuori elämänhalu ja vanha elämänviisaus yhtyvät näissä kirjoituksissa”, kirjailija **Robert Alftan** totesi jakaessaan arvosteluraadin puolesta kirjoituskilpailun palkintoja. ”Me tiedämme Helsingin menneisyydestä sen, mitä meitä edeltävät sukupolvet ovat kirjoittaneet muistoina, huomioina ja elämyksinä. Nyt me liitymme tähän helsinkiläismuistojen katkeamattomaan ketjuun. Tilastot, gallu-

pit, katuhaastattelut ja lehtijutut eivät kerro sitä, minkä te olette kirjoituskilpailun osanottajina kertoneet.”

Julkaisemme tässä lehdessä muutaman kilpailuun osallistuneen kirjoituksen. Internet-osoitteessa www.hel.fi/ajankohtaista/helsinki.pdf niitä on julkaistu 140-sivuisen valikoima.

Kävimme myös Villa Kivessä sijaitsevassa Lukukeskuksessa, jossa pienellä porukalla tehdään paljon kekseliästä työtä lukemisharrastuksen edistämiseksi. ”Varhaisella lukemisella on yhteys elämässä selviämiseen. Nykyään lähes kaikki ammatit perustuvat lukemiseen ja kirjoittamiseen”, Lukukeskusta johtava Riitta Vaismaa sanoo.

Toki elämästään ja kotikaupungistaan voi kertoa muutenkin kuin sanoin. Tästä on todisteena kaupunginmuseon hieno Helsinki-aiheisen taiteen kokoelma, josta on koottu monipuolinen näyttely Hakasalmen huvilaan. Kahden sadan vuoden kuvat kaupungistamme kertovat sekä muutoksesta että pysyvyydestä, antavat aihetta sekä nostalgiaan että onnellisiin tunnistamisen kokemuksiin. Yleinen ja yksityinen limittyvät tavalla, joka avaa perspektiiviä edeltävien sukupolvien elämään ja omaan paikkaan sukupolvien jatkumossa.

Rita Ekelund ■

Kuva Pertti Nisosen

Talous tasapainottumassa

Viime vuodet ovat olleet Helsingin kaupungin taloudessa vaikeita. Valtion vuonna 2002 toteuttamat toimenpiteet suistivat kaupungin talouden raiteiltaan ja jouduimme melkoiseen talouskriisiin. Olemme joutuneet korottamaan veroprosenttia, ottamaan huikeat määrät lainaa ja hallintokunnat ovat joutuneet vaikeiden säästötoimien eteen. Mutta tiukan budjettikurin ansiosta ja investointien rajun karsimisen jälkeen sekä energialaitoksemme poikkeuksellisen

Ylipormestari Eva-Riitta Siitonen esiteli lokakuun alussa viimeistä kertaa Helsingin talousarvioehdotuksen. Rahoitusjohtaja Tapio Korhonen (oik.) ja talousarviopäällikkö Lauri Manninen avustivat. Siitonen jää eläkkeelle ensi keväänä.

hyvän tuloksen vuoksi kaupungin talous on verotulojen usean sadan miljoonan euron vähentymisestä huolimatta käännetty takaisin tasapainoon”, toteaa yli-

pormestari **Eva-Riitta Siitonen**. Kaupungin ensi vuoden talousarviota käsitellään kaupunginvaltuustossa 3. marraskuuta klo 13 ja 17. marraskuuta klo 15. Kokouksia voi seurata valtuuston yleisölehteriltä, jonne pääsee osoitteesta Sofiankatu 3 (sisäänkäynti porttikäytävässä).

Tässä lehdessä

Elämää helsinkiläisenä	2
Kasvien kiehtova maailma	3
Potilaiden asialla	4
Agenttina koulussa	5
Helsinkiläisten taidearteet	6–7
Linnunlaulussa kirja kohtaa lukijan	8
Huvilan elämää	9
Kaupunginmuseon julkaisu palkittiin	10
Päihteet yhä nuorempien ongelma	11
Tupa äideille, isille ja lapsille	12
Minun Helsinki kirjoituskilpailun satoa ..	13–16
Taudittomia tuliaisia -kampanja käynnistyy satamissa	17
Kaupunkiyhteisöllisyys suosii kuluttamista	18
Hissejä 40 prosentin rahoituksella	19
Stadissa tapahtuu	20–21
Duuri palvelee pitkäaikaistyöttömiä	22
Småpratet kommer på köpet	23
Trångt där tankarna borde få flyga fritt	24
Ungt folk i nytt hus	25
Myllyjen sointia metroasemalla	26
Kaupunki joka kohtasi maan	27
Vaikenemisesta vaikuttamiseen	28

Helsingin kaupunki tiedottaa

Numero 5 • 31.10.2004	28. vuosikerta
Julkaisija	Helsingin kaupunki
osoite	PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin	1691 (vaihde)
faksi	1693750
Päätöimittaja	Rita Ekelund
Toimitussihteeri	Leena Seitola
Toimittaja	Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut ...	Nina Weckström
Ulkoasu	Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kirjapaino	Keski-Uusimaa Oy, Tuusula
Painosmäärä	296 940 kpl
ISSN	0782-0453
Jakeluasiat	Suomen Posti Oy
puhelin	020 451 5382, 020 451 5658
faksi	020 451 5221

Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info

Seuraava Helsinki-info ilmestyy 5.12.

Kannen kuva: Teollisuuden estetiikkaa ja kadonnutta kaupunkimaisemaa: Urho Oinila (1895–1980) maalasi 1939 voimakkain värein Töölön sokeritehtaan, jonka paikalla sijaitsee nykyään Kansallisooppera.

Kuva Helsingin kaupunginmuseo, rajattu osakuva

Kasvien kiehtova maailma

Kasvit ovat ravinnon ja kauneuden lisäksi monille inspiraation lähde. Ne tarjoavat ahkerille käsille mitä erilaisimpia oppimisen hetkiä. Hyötykasviyhdistys on kohta kolmekymmentä vuotta herätellyt eloon ihmisen yhteyksiä luontoon muun muassa järjestämällä kursseja kasvien käyttötavoista ja vaalimalla vanhoja kasvilajikkeita.

Pieni joukko naisia tapaa syysiltana Annalassa. Kodikkaan talon ikkunalaudat ovat täynnä viherkasveja ja ikkunaverhoihin on kirjailtu kasviaiheiset kuvat. Iloinen porina täyttää tilan samalla kun koreista ja paperipusseista tyhjennetään villalankoja pöydälle. On kasvivärjäiden kuukausittainen käsityöilta. Kesä ja syysy ovat sitä aikaa, jolloin luonto on tulvillaan kasvivärjäyksen aineksia. Pehmeitä, kauniita värisävyjä syntyy niin juurista, kukista, kävyistä, sienistä kuin sipuleistakin.

Illan tapaamiseen osallistuvat myös Hyötykasviyhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Ranta ja kasvivärjäyskurseja vetävä käsityöopettaja Mari Nummi-Karttunen. Lankojen värit herättävät ihastusta ja värjäyskokemuksia vai-

detaan innolla. Mari Nummi-Karttunen suosittelee krapilla, eli värimataralla värjätessä käyttämään ainoastaan pitkää kylmävärjäystä. Kauniin lopputuloksen saa jättämällä langan viikoksi kylmään väriveteen.

Kun langat on tutkittu ja vertailtu siirrytään naapurihuoneeseen. Sinne on katettu suppilovahveropiirakkaa ja salaattia, johon värin lisäksi makua antavat kääpiösamettikukka ja kurkkuyrtti. Yrttiteekin on valmistettu Annalan kasvimailta kerätystä piparmintusta, maurinmalvasta ja kehäkukasta.

Ilta palaa nautittaessa suunnitellaan tulevan talven yhteistä käsityöurakkaa. Annalan salin seinälle on tarkoitus tehdä ryijy, jota varten kukin aloittaa osuutensa värjäämällä langat kasviväreillä, muun muassa kanadanpiiskulla ja tiikerinkaunosilmällä. Salin seinää koristaa jo entuudestaan monivärinen kasvivärjätty työ, joka koostuu vanerin palasista. Sen tekijä opiskelee Taideteollisessa korkeakoulussa ja haluaa käyttää luonnon värejä myös huonekaluissa.

Luovuuden viljelyä

Annalan vanha karjasuoja ja asuinrakennus on kunnostettu Hyötykasviyhdistyksen koulutus- ja neuvontakäyttöön. Ympäriällä aukeavat kasvimaat ja puutarhat. Vuokrattavien viljelypalstojen lisäksi yhdistyksen käytössä on huvilan mailla näytepalstoja, joissa viljellään perinnekasveja, rohto- ja mausteyrttejä, värjäyskasveja, perinteisiä kesäkukkia, keittiökasveja ja vanhoja Helsingin puistoissa kasvaneita, katoamassa olleita ruusulajikkeita. Alueella on myös perhospuutarha ja marjatarha.

Kauniit pajusta punotut kehikot ympäröivät puutarhan komposteja. Yhdistyksen kursseilla opetetaan paju- ja kaislanpunontaa. Syyskaudella voi opiskella myös ikebanaa, erilaisten kranssien tekoa, kankaan kuviointia kasveilla ja kasviväreillä sekä kasvisruokien valmistamista. Kasvivärjäyksen lisäksi kuukausitapaamisia järjestävät pelakuun kasvattajat.

Kasveilla värjäämiensä lankojen satoa Annalassa tutkailevat käsityöopettaja Mari Nummi-Karttunen, Pirjo Mikkeli, Hyötykasviyhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Ranta ja Virpi Nieminen.

Kasvukaudella kesätiistait on omistettu erilaisille teema-illoille, joihin voi osallistua kuka tahansa. Silloin tutustutaan esimerkiksi villivihanneksiin, sipulilajikkeisiin, parsan viljelyyn, ruusuihin, Elias Lönnrotin ja Toivo Rautavaaran kunniaksi perustettuun yrttimaahan sekä yrttien keruuseen ja kuivaukseen. Teemailtojen yhteydessä pidetään myös tiistaikahvilaa, jossa voi maistella teemaan sopivia herkkuja. Hyötykasviyhdistys järjestää myös maksullisia opastuskierroksia ryhmille.

Yhdistyksellä on yli 6 000 jäsentä ympäri maata. Jäsenet harrastavat luonnonmukaisella viljelyä ja vaalivat vanhoja Suomessa kasvaneita kasvilajikkeita. He hyödyntävät luonnon antimia mahdollisimman monipuolisesti kestävä kehityksen periaatteella.

1800-luvun alkupuolella rakennettu Annalan huvila, Villa Anneberg on kaupungin omistuksessa. Se sijaitsee Helsingin synnyinsijoilla Vanhassakaupungissa, Hämeentien varrella. Huvilan perusti kesäpaikakseen kauppaneuvos Gustav Otto Wasenius. Annalaaan kuuluu päärakennuksen lisäksi useita asuin- ja talousrakennuksia sekä luonnonkivistä ja tiilestä rakennettu talvikasvihuone, orangeria. Päärakennuksen edessä oli ajalle tyyppinen muotopuutarha, jossa viljeltiin hyötykasveja. Kaupunki kunnosti puutarhan, maisemapuiston ja orangerian vuosina 1999–2001. Hyötykasviyhdistys valittiin monien halukkaiden joukosta kehittämään Annalan ympäristöä ja antamaan puutarhalle elämää. Sekä puisto että puutarha ovat avoinna yleisölle. Yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin voi myös osallistua vaikkei olisikaan jäsen.

Pieni puutarhapuoti

Hyötykasviyhdistyksen Töölössä sijaitseva puutarhapuoti on saanut nimekseen Alku & Juuri. Siellä myydään siementen, kukkasipulien ja puutarhatyökalujen lisäksi monenlaisia kasveihin liittyvää tavaraa. Puoti on varsinainen runsaudensarvi. Hyllyt notkuvat alan kirjallisuuden lisäksi esimerkiksi ekologisista shampoista, joiden pullo ja etiketit ovat joko kierrätettävää tai poltettavaa materiaalia. On vuoheemaitoshampoota, puolukka-saippuaa, puutarhurinsalvaa ja tupasvillaturvetta sekä Annalan yrttejä yhtä lailla kuin pellava- ja puuvillapyyhkeitä. Siemenvaikoima, jossa on yli 400 lajiketta, täyttää varastosta kokonaisen seinällisen. Pienet, vanhanäkaisin etiketein varustetut siemenpussit, ovat enimmäkseen sesonkitavaraa. Niiden myyntiä vauhdittaa alkuvuodesta ilmestyvä siemenluettelo, joka on samalla pieni viljelyopas. Jäsenet saavat luettelon lisäksi neljä kertaa vuodessa ilmestyvän Pähkylä-lehden.

Myyntialan ovi käy vähän päästä. Joku kyselee siemenluetteloa lähettääkseen sen ystävälleen Espanjaan. Toinen hakee talvivalkosipulia, joku etsii syntymäpäivälahjaa tai ihalle sepän takomia rautanauvoja ja muutama vakioasiakas pistäytyy sisään vaihtaakseen kuulumisia. Puodin ilmapiiri on tuoksua myöten houkutteleva ja sen valikoimista saa paljon lahjaideoita.

Leena Seitola ■

● Annalan huvila, Hämeentie 154. Opastus 55 euroa/ryhmä. Hyötykasviyhdistys, puh. 720 6120, gsm 040-592 2122.

● Alku & Juuri, puutarhapuoti, Mechelininkatu 51, avoinna ma–pe klo 9–17, puh. 4342 350.

● Lisätietoja saa www.hyotykasviyhdistys.fi -nettisivuilta.

Alku & Juuri puutarhapuodista saa monenlaisia kasveihin liittyvää tavaraa. Kuvassa Leena Lindström esittelee alan kirjallisuutta.

Villan pehmeää lämpöä

Vaaleanpunaisen talon pihaportaassa Eerikinkadun loppupäässä on **Hilpi Purhosen** työhuone. Sen täyttävät kaksi mankelin näköistä karstauskoneetta, kangaspuut, matonkudesaikit ja hyllyillä karstaamista odottavat tai valmiit, kuohkeiksi karstatut villahuovat.

Suomessa on jäljellä enää muutama karstaamo ja Helsingissä vain yksi, jossa työtä tehdään kokopäiväisesti. Hilpi Purhosen harvinaisen ammatti on peruja lapsuudesta. Perhe asui Mikkelin maalaiskunnassa ja töitä tehtiin kehäämöllä. Käsityöalasta tuli siten ammatti kuin itsestään.

Karstaamon vihreät mankelin näköiset työvälineet on valmistettu Saksassa viime vuosisadan puolivälin tietämillä. Mekaanisten koneiden teloilla pyörii spiraalimaisesti reilusti toista sataa karstaohdakea, joiden ”kynsissä” peitot, hartiahuivit ja sukatkin kokevat melkoisen muodonmuutoksen. Peiton karstaaminen vaatii monta mankelin läpi pyöräytystä, ja työ kasvosuojuksen, koska villa pölyyää melkoisesti.

Koneessa pyöriviä ohdakkeita on myös huollettava jatkuvasti ja joka päivä osa niistä vaihdetaan. Hilpi Purhonen kertoo, että puolet

ajasta menee ohdakkeiden puhdistamiseen. Vuodessa kuluu noin kaksikymmentä kiloa viljeltyjä, kuivattuja ohdakkeita. Ne Purhonen ostaa Espanjasta, sillä karstaohdake ei kestä Suomen talvea. Etelä-Euroopassa niitä kasvaa myös villinä ja ne ovat tienposkeen pysähtyneiden aasien ravintoa.

Karstaamossa viimeistellään sekä kutomakoneella että käsin kudottuja neuleita. Karstaamalla voi myös uudistaa jo kerran lämpönsä ja parhaan pehmeytensä menettäneitä villahuopia. Ne ikään kuin heräävät uudelleen henkiin, sillä karstaaminen kirkastaa värit. Vanhat

huovat kannattaa joko pestä tai ainakin tuulettaa kunnolla ennen karstaamoon viemistä. Työn hinta riippuu tekstiilin koosta. Vanhasta huovasta saa lähes uuden veroisen noin kymmenellä eurolla.

Ennen Eerikinkadulle muuttoa Hilpi Purhonen teki kesäisin töitä Ruotsinpyhtään ruukki-alueella, jossa on tiloja eri alojen käsityöläisille. Talvet hän asui silloinkin Helsingissä. Karstaamo on ollut Eerikinkadulla viitisen vuotta. Liikkeessä myydään myös matonkuteita ja iloisenkirjavaa karstausjätettä, nöyhtää. Sitä voi huovuttaa tai yhdistää erilaisiin neuleisiin tuomaan villavuutta ja eloa käsityön pintaan.

Hilpi Purhonen on käsityöihminen kaiken kaikkiaan. Silloin kun karstaamossa on hiljaisempaa, hän istahtaa kangaspuiden ääreen ja kutoo muun muassa huopia, hartialinoja ja mattoja. Vapaa-aikanaan hän hoitaa mökillä kasvimaata ja puutarhaa sekä muun muassa huovuttaa villaa. Hänen käsissään on syntynyt niin huovutettuja hattuja, mattoja, istuinallustoja, joulukoristeita kuin seinävaatteitakin. Perheessä muutkin pitävät huovutetun villan tunteista, ja kissa suorastaan rakastaa huovutettuja palloja. ■ LS

● Karstaamo Purhonen, Eerikinkatu 50 C, sisäpiha, puh. 694 8040.

■ **Hilpi Purhosella on harvinaisen ammatti. Hän karstaa mankelin näköisillä koneillaan neuleista ilmavan pörröisiä ja lämpimiä. Viimeistely tehdään harjaamalla.**

Kuva Kimmo Brandt

Potilaiden asialla

Helsingin uudella potilasasiamiehellä **Anneli Aholalla** on riittänyt töitä, sillä asukkaat kyselevät ahkerasti neuvoo hoitoon liittyvistä asioista. Työmäärä tuskin vähenee lähiaikoina, sillä maaliskuun alussa tulee voimaan uusi hoitoon pääsyä koskeva lainsäädäntö. Se asettaa aikarajat, joiden kuluessa asukkaan tulee esimerkiksi päästä leikkaukseen.

Ahola selvittää työkseen tapauksia, joissa potilas on tyytymätön hoitoon, sen tulokseen, hoitoon pääsyyn tai epäilee hoitovirhettä toimipaikoissa, joista vastaa Helsingin kaupungin terveyskeskus. Käytännössä Aholan työkenttä ulottuu hammashoidosta psykiatriaan ja pitkäaikaissairaanhoidosta terveysasema- ja akuuttisairaalaosastoihin. Tämän vuoden puoliväliin mennessä kertyneistä 750 yhteydenotosta kolmannes koski kuitenkin muuta kuin kaupungin tarjoamaa hoitoa.

”Jokaisessa hoitoa antavassa organisaatiossa on potilasasiamies, mutta asukkaiden voi olla vaikea hahmottaa, kuka palvelun tuottaa. Esimerkiksi terveyskeskus ja HUS sekoitetaan usein. Välillä minulta tosin kysytään tarkoituksella, onko saatu oikeaa tietoa toiselta potilasasiamieheltä. Monet tiedustelevat myös oikeuksistaan, kuten siitä, saavatko lukea hoitoasiakirjojaan. Se on lähes poikkeuksetta mahdollista tarkastusoikeuden ansiosta.”

Terveyskeskuksessa annettava hoito on ollut pääsääntöisesti onnistunutta. Esimerkiksi asiakkaiden viime vuoden 4 miljoonasta käynnistä

ja hoitopäivästä 200 johti hoitovirhe-epäilyyn ja niistä alle puolet jatkotoimenpiteisiin.

”Potilaan tulisi selvittää asiat ensisijaisesti itse hoitopaikan henkilökunnan kanssa. Jos tämä ei syystä tai toisesta onnistu tai ole onnistunut, voin minäkin ottaa yhteyttä, jos asiakas niin toivoo. Neuvon muistutusten, potilaskeskustelun lähetettävien ilmoitusten sekä erilaisille valvoille viranomaisille menevien kanteluiden tekemisessä.”

Ahola palvelee maksutta potilaiden lisäksi omaisiakin. Hän tukeutuu työssään pääsääntöisesti lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista. Se määrittelee muun muassa hyvään hoitoon, tiedonsaantiin ja potilaan itsemääräämisoikeuteen liittyviä asioita.

”Käytössäni ei ole hoitoasiakirjoja, vaan vertaan asiakkaan kertomusta lainsäädäntöön sekä terveyskeskuksen ohjeisiin ja määräyksiin. Tunnen terveydenhoitoa myös omien terveydenhoitajan ja ylihoitajan vuosien ansiosta. Minulla on vaihtoehtoisuus ja käsittelen yksittäisen asiakkaan tapauksia henkilökunnan kanssa vain hänen toiveestaan. Pysin aina puolueettomuuteen, olen tekemisissä sitten henkilökunnan tai asiakkaan kanssa. Kimuranteimpiin tapauksiin kysyn neuvoo työyksikköni lakimieheltä.”

Ahola aloitti työnsä vuoden alussa, jolloin terveyskeskuksessa – jota kutsuttiin siihen asti terveysvirastoksi – tehtiin organisaatiomuutoksia. Sitä ennen Helsingin kaupungin ainoa-

na potilasasiamiehenä oli toiminut **Eija Bär-lund-Toivonen**. Hän jatkaa nykyään työtään sosiaalivirastossa ja vastaa sen hallinnoimasta hoidosta. Molemmat potilasasiamiehet hoitavat työtään osapäiväisesti. Aholan työajasta toisen puoliskon vievät henkilöstöasiat.

”Työtä riittäisi kokopäiväiselle potilasasiamiehellekin. Silloin jäisi enemmän aikaa käydä kertomassa potilasasiamiehen toimenkuvasta ja antamassa palautetta henkilökunnalle. Helsingin terveyskeskuksen on hiljattain luotu kattava tilastointijärjestelmä, jolla saadaan tietoa hoidon onnistumisesta ja ongelmakohdista. Tietojen avulla päästään kehittämään toimintaa.”

Uusien järjestelmien kehittäminen ja uusien tietojen omaksuminen on Anneli Aholalle mieluista työtä – ja vapaa-aikaakin. ”Pidän haasteista ja siitä, että joudun etsimään ongelmien ratkaisuja. Tykkään asua Helsingissäkin juuri siksi, että isossa kaupungissa on haasteellisia työtehtäviä ja hyvät mahdollisuudet rakkaimmalle harrastukselleni, opiskelulle. Olen opiskellut lähes koko aikuisikäni työn ohella erilaisia aineita kasvatustieteistä gerontologiaan ja saan asiasta jo hyvää tuottoa huomautuksia perheeltäni”, Ahola hymyilee. ■ TK

● Potilasasiamies Anneli Ahola, puhelinneuvonta ma–pe kello 8.30–11 numerossa 310 43355, sähköpostiosoite anneli.ahola@hel.fi. Postiosoite PL 6000, 00099 Helsingin kaupunki.

Kuva Kimmo Brandt

Kuva Kimmo Brandt

Agenttina koulussa

Mitähän mielenkiintoista täältä tänään löytyy”, tutkivat koulunsa paperiroskakoreja agentit Ilona Molin ja Laura Taavitsainen. He eivät etsi huippusalaisia asiakirjoja, vaan väärin lajiteltuja papereita, niin kuin kunnan ympäristöagenttien kuuluukin.

Kahdeksaluokkalaisten Ilonan ja Lauran lisäksi Ala-Malmin peruskoulussa on yli 40 ympäristöagenttia. He pitävät huolen siitä, että oppilaat ja henkilökunta osaavat lajitella jätteitä sekä säästää energiaa ja vettä. Laura ja Ilona ovat käyneet puhumassa ympäristöasioista paitsi oman koulunsa luokissa, myös muissa helsinkiläiskouluissa.

”Kerron omassa osuudessani siitä, miten koulussamme on saatu vähennettyä jätteiden määrää 20 prosenttia. Kopioimme paperit kaksipuoleisiksi ja pienennämme tekstiä niin paljon kuin mahdollista. Lisäksi käytämme uudelleen paperit, joissa on tekstiä vain yhdellä puolella. Hyödynnämme käsityötunneilla kierrätysmateriaaleja. Esimerkiksi vanhoista pulpetinkansista tehdään leluja ja housuja ommellaan hameiksi”, Ilona luettelee.

Laura puolestaan kertoo kouluissa puhtaan veden arvosta ja antaa energiansäästövinkkejä.

”Ei ole sama, miten vesijohtovettä lorotamme, sillä maapallon vedestä vain kolme prosenttia on juomakelpoista. Esimerkiksi hampaita pestessä veden ei tarvitse valua koko ajan hanasta. Suihkuvettäkin voi säästää helposti. Samoin energiaa. Valot tulisi sammuttaa ja sähkölaitteet ottaa pois päältä aina kun niitä ei tarvita. Kouluissakin saattavat olla tietokoneet päällä yötä päivää.”

Ympäristöagentteja on ollut Ala-Malmin peruskoulussa viisi vuotta. He ovat esimerkiksi pitäneet aamunavauksia ja tietoisuuksia. Jokainen agenttipari on vastannut vuorollaan luokahuoneiden jätteiden lajittelusta. Ilonalla ja Lauralla on ollut vuoden ajan vastuullaan kolme luokahuonetta.

”On mahtavaa huomata, että oppilaiden käyttäytyminen tosiaan muuttuu, kun he saavat tietoa. Aluksi heille ei ollut mitään väliä, mihin heittivät käsipyyhkeen tai värillisen ko-

”Keltaiseen laatikkoon laitetaan vaalea konttoripaperi ja vihreään kotikeräyskartonki”, kertovat kahdeksaluokkalaiset Laura Taavitsainen (vas.) ja Ilona Molin Ala-Malmin peruskoulun lajitteluperiaatteista.

piopaperin, mutta kun sitkeästi huomautimme virheistä, alkoi asia mennä jakeluun”, tytöt virnistävät.

Ympäristöagentit toimivat vapaaehtoisesti ja valmistelevat useat esityksistään vapaa-ajallaan. He saavat ympäristötietoa kansioista, jotka biologian opettaja Ulla Tiainen on koonnut.

”Nämä ovat oikeasti tärkeitä asioita, ja kun toiminta on mielekästä, ei ole väliä, vaikka siihen kuluu omaa aikaa. Kotonakin olemme alkaneet lajitella jätteitä tarkemmin. Ulla on tosi energinen ja hänen kanssaan on kiva tehdä hommia”, tytöt antavat tunnustusta koulunsa ympäristöagenttitoiminnan käynnistäneelle opettajalle.

Tunnustusta on saanut myös koko koulu. Syksyllä heltisi Luonnonvarojen säästäjä -palkinto pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta YTV:ltä. Sitä ennen käytiin pokkaamassa Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran myöntämä Ruusu-palkinto. Lisäksi Ala-Malmin peruskoulu on saanut vasta toisena kouluna Suomessa Opetus-, kasvatus- ja koulutussäätiö OKKA:n myöntämän ympäristösertifikaatin. Alamalmilaiset ovat siitä erityisen mielissään, koska sertifikaatin saamiseksi tarvitaan paljon näyttöä ympäristöä huomioivasta toiminnasta. Sertifikaatin ansiosta koulu myös kutsuttiin saksalaisen Heidelbergin kansainvälisen koulun ympäristöseminaariin. Ulla-opettajan mukaan koulun ympäristöasioista kertomaan lähti Laura, ja he palasivat vasta onnistuneelta matkalta.

Jos on ympäristötietoa viety Ala-Malmilta maailmalle, on sitä kerrottu alueellisesti ja valtakunnallisestikin. Tänä vuonna Helsingin jokaisessa suurpiirissä on jo ainakin yksi koulu, jossa on ympäristöagentteja. ”Koko Suomessa ei ole kuin muutamissa kouluissa ympäristöagentteja. On hienoa päästä näyttämään mallia”, Ilona ja Laura hymyilevät. ■ TK

Gloria soi

Kulttuuriareena Gloria tarjoaa syksyllä nähtävää Steen 1:stä flamencoön. Marraskuun aloittavat 2.11. Let's Dance ja 5.11. Gothic Halloween. 7.11. on luvasa Café ¡Olé! -flamencotanssi- ja musiikkiesitys. Sunnuntaijamit ovat 7.11., ja 14.11. esiintyy Bullworkers. 16.11. on Plan-lapsityövoimatyöpaja, 17.11. puolestaan Lau-luntekijä-klubi. 19.11. Club Säteessä esiintyvät Proteus, Neon, Friik, Triton & guests. Avanto-festivaali pidetään 20.11. Gloriana saapuvat 24.11. Suspenders, Human Rights Inc. ja Stereo Junks. Glorian valtaavat 27.11. Rank1, Dj. Orkidea, Slushnik Luna ja Phaze. Kansainvälinen Capoeira-tapahtuma Forró Brazuca pidetään 4.12.

Maanantaisin Gloriassa on VoiceOut!-ohjelman kuvaukset. Juontajina toimivat Jonna ja Dj. Amara. Vieraina ovat muiden muassa 1.11. Mighty 44, 8.11. Steen 1, 15.11. Beats'n'Styles, 22.11. Mariska ja 29.11. Puppa J. Ohjelman kuvauksiin voi ilmoittautua Glorian nettisivuilla.

● Kulttuuriareena Gloria, Pieni Roobertinkatu 12-14, nettisivut www.nuoriso.hel.fi/gloria, puh. 310 45812.

Nuorten Luontotalossa Luomuruokaa ja tekemistä käsille

● **Sunnuntaina 21.11. kello 11–16** järjestetään joulupaja 9–14-vuotiaille. Kurssilla valmistetaan jotain pientä ja kaunista luomaan joulutunnelmaa. Ilmoittautumiset 12.11. mennessä.

● **Sunnuntaina 12.12. kello 11–16** opetellaan tekemään havukransseja ja kastokynntilöitä. Kurssi on tarkoitettu 9–14-vuotiaille. Ilmoittautumiset 3.12. mennessä.

Kurssimaksu 6€/kurssi + jäsenmaksu 5€. Kurssimaksu sisältää opetuksen, materiaalin ja välipalan. Ilmoittautumiset puh. 310 89038.

Kuva Mari Hohen, Rhineros Oy

Luomutuotteiden suoramyynnit

● **7.11. ja 5.12. kello 11–15** Luontotalolla on tarjolla luonnonmukaisesti viljeltyjä Kotipellon tilan vihanneksia, jauhoja ja jalosteita sekä Reilun kaupan tuotteita. Buffetti.

● **Nuorten Luontotalo**, Mechelininkatu 36, puh. 310 89 038 ja 310 89 037, <http://nk.hel.fi/talot/luontotalo>. Avoinna: ma–to klo 9–19, pe 9–15. Muu ilta- ja viikonloppukäyttö sopimuksen mukaan.

● **Wempaimisto**, Retkeily- ja tutkimusväline-lainaamo, puh. 310 89 038. Varaukset: ma–to klo 9–19, pe 9–15. Noudot: ma–to klo 17–19. Palautukset: ma–to klo 15–17.

● Talossa on myös ympäristöaiheinen kirjasto ja lehtisali, kaupunkiluontonäyttely, kierrätys-huone, puutyöpiste, pimiö sekä tilaa nuorille ja luontoporukoille.

Helsinkiläisten taidearteet

Hakasalmen huvilassa keskellä kaupunkia on esillä talon täysi Helsinki-aiheista taidetta. Helsinki kehyksissä on rakastettava näyttelykokonaisuus, jossa kotikaupunkimme vaiheet havainnollistuvat tunnettujen taiteilijoiden ja lahjakaiden harrastajien tulkitsemina.

Kaupunginmuseo on kulttuurihistoriallinen museo, ei taidelaitos. Taidekokoelmamme perusajatus on taltioida Helsingin historiaa. Silti kokoelmasta on tullut myös taiteellisesti arvokas. Täältä löytyy amatöörien huolellisten ja tutkimuksellisesti arvokkaiden kaupunkikuvien lisäksi todellisia suomalaisen kuvataiteen helmiä”, kaupunginmuseon tutkija, taidehistorioitsija **Kerttuli Wessman** kertoo.

Kaupunginmuseon taidekokoelma käsittää noin 5 000 taide-teosta, joukossa muun muassa satoja mitaleita ja jonkin verran veistoksiäkin. Isohkon suomalaisen taidemuseon kokoisesta kokoelmasta on nyt esillä noin kymmenesosa.

”Grafiikkaa ja akvarelleja ei tällä kertaa juurikaan ole näytellä. Silti tämä näyttely on laajin, mitä tästä kokoelmasta on koskaan ollut esillä”, toteaa näyttelyn selkeän, aihepiirittaisen jäsennyksen suunnitellut Wessman.

Unto Pusan taiteesta väitelleelle Wessmanille taidekokoelmasta on tullut haasteellinen työ, jossa on voinut yhdistää taiteen ja kulttuurihistorian tutkimuksen. Hän on vastannut ko-

koelmasta viimeiset 25 vuotta. ”Sitä ennen kokoelman hoito oli oppaan sivutoimi.”

Kartasta kuvaan

Helsinki-aiheista taidetta alettiin kerätä tallettamaan katoavaa ja jo kadonnutta kaupunkikuvaa heti, kun kaupunginmuseon perustamista ryhdyttiin suunnittelemaan 1900-luvun alussa. Alusta lähtien talteen otettiin myös vanhoja karttoja originaaleina tai kopioina. Varhaisin uutta ja vanhaa Helsinkiä esittävä kartta on vuodelta 1640, jolloin kaupunki siirrettiin Vironniemelle.

”Vanhojen kohteiden paikantamisessa kartat ovat korvaamaton apu. Mitä kaukaisemmalta ajalta jokin maisema on, sitä vaikeampi meidän on yleensä sijoittaa sitä tuntemaamme Helsinkiin. Kohde on voitava kuvitella kartan maastoon. Siinä on huomioitava maaston korkeuserot, rantaviivan muutokset, kadonneet järvet ja saaret, muinaiset joenuomat, pellot ja niityt”, Wessman kuvailee tutkijan salapoliisityötä. ”Kun teoksia osaa lukea, ne kertovat valtavan paljon Helsingin historiasta.”

Näyttely on jäsennetty temaattisiin kokonaisuuksiin, jossa tietyn aikakauden tai aihepiirin taide asettuu historiallisiin kehyksiinsä valaisevin seinätekstein. Kuhunkin teokseen liittyy tieto,

Julkinen ja yksityinen. Korkeavuorenkatu 39:n puutalo Signe Branderin dokumentoivassa valokuvassa ja julkisivun takainen pihapiiri Rudolf Åkerblomin idyllisessä akvarellissa 1900-luvun alussa.

Paraatipuoli. Frans Maexmontanin isokokoiset Eteläsatama-panoraamat vuodelta 1896 koristivat Kappelin ruokasalia 1930-luvun alkuun. Vaurioituneet teokset on nyt kunnostettu Helsingin Sataman tuella.

mikä osoite nyky-Helsingissä suurin piirtein on kyseessä. Kartat ja pienoismallit auttavat suunnistamaan. Täällä voi itse kukin jäljittää omia tai esivanhempiensa kotikulmia. Tai sitten voi vain antautua nauttimaan taiteesta sellaisenaan.

Muuttuva kaupunki

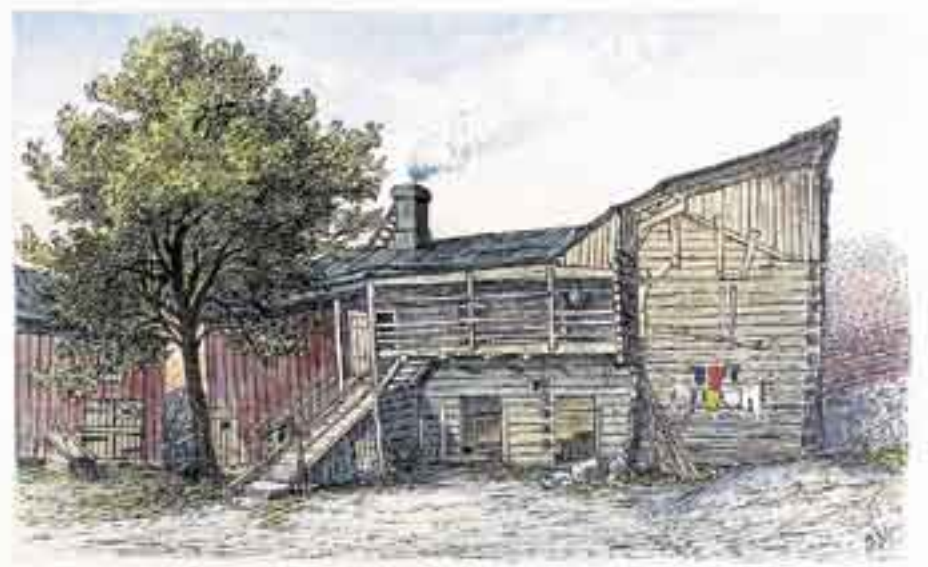
Varhaisimmissa Helsinki-kuvissa 1810-luvulta loiskii kadonnut Kluuvinlahti. Vaihe vaiheelta lahtea kuivatetaan, siitä kiistellään pitkin 1800-lukua ja lopulta se katoaa kokonaan. Ensin Kluuvinlahden päälle nousevat puutalot, sitten komeat kivitalot. ”Mutta yhä lahti toisinaan tulvii Mikonkadun kellareihin”, Wessman huomauttaa.

Pala palalta Helsinki valtaa alueita mereltä, rantaviiva muuttuu ja saaria katoaa. Kaupungin elinsuoni, satama, kasvaa ja kehittyy. Teollistumisen myötä erilaisia tuotantolaitoksia alkaa nousta ranta-alueille. Töölönlahden rannalle tulee sokeri-tehdas, jonka paikalla nykyisin on Kansallisooppera. Nykyisen Olympialaiturin tienoilla sijaitti Ullanlinnan laivatelakka, josta näyttelyssä on pienoismalli.

Taiteilijat kulkevat pitkin Helsingin rantoja ja tutkivat Eteläsataman edustusnäkyminen lisäksi Sörnäistä, Pohjoisrantaa, Töölöä, Hakaniemen seutua. Keskikaupungin katunäkymät ja

Kuvat Helsingin kaupunginmuseo

Höfbergska fabriken, 1839

laitakaupungin työn Helsinki saavat omat kuvaajansa. **Victor Westerholm** maalasi 1890-luvulla Sörnäisten satamasta idyllisen kuvan ajalta ennen kuin satama valtasi laajat ranta-alueet kokonaan itselleen. Pian maisema taas muuttuu sataman siirtyessä Vuosaareen.

Vuorokauden ja vuodenaikojen valo elää herkkänä **Helge Dahlmanin**, **Ellen Thesleffin** ja **Sigrid Schaumanin** töissä. **Eero Nelimarkka** on inspiroitunut talvisesta Hesperiankadusta, **Venny Soldan-Brofeldt** hehkuvasta kesäpäivästä Kaivopuiston rannassa, **Yngve Bäck** jo kadonneesta viitosen raitiovaunusta.

Keskus ja laita

Vanhimman Helsinki-aiheisen taiteen huippuihin kuuluvat **Magnus von Wrightin** piirustukset, akvarellit ja öljymaalaukset. Vanhin kolmesta von Wright veljeksestä, joka oli asettunut Helsinkiin asumaan 1831, työskenteli ensin kartanpiirtäjänä maanmittauskonttorissa, sitten eläintieteellisen museon preparaattorina ja viimein yliopiston piirustusmestarina.

von Wrightin originaalitöitä kaupunginmuseon kokoelmassa on kaikkiaan yli 70. Nyt ovat esillä muun muassa muutamia tunnelmallisia talvisia näkymiä, dramaattiset tulipalotutkielmat sekä Helsingin kaupunginmuseon ystävät -yhdistyksen varoin restauroitu isokokoinen maalaus Kumpulan kartanosta. Romanttisen maalaismaiseman keskeltä Wessman osoittaa maantien kapeaa viivaa: "Tässä kulkee Hämeentie."

Kun von Wright kuvasi usein uuden empire-kaupungin harmoniaa, nuori taideopiskelija **Rudolf Åkerblom** puolestaan kierteli Katajanokalla 1870-luvulta lähtien ikuistaen purettavaksi tuomittuja mökkejä ja hökkeleitä. Vesivärein väritetyt tuspiirrokset ovat idyllisiä, mutta mökit kätivät sisäänsä todellista kurjuutta. Åkerblom kuvasi muitakin Helsingin katoamaan tuomittuja laitaosia. Osa hänen töidensä osoitteista on samoja, joita valokuvaaja Signe Brander dokumentoi Helsingin Muinaismuistolautakunnan toimeksiannosta 1900-luvun alussa.

Helsinki kehyksissä -näyttelyssä on huoneellinen Åkerblomin akvarelleja rinnastettuna Branderin mustavalkoisin valokuviin samoista kohteista. Kortteli korttelilta ja talo talolta kohteita voi myös etsiä **Clæes Kjerströmin** kartasta vuodelta 1878. Karttaan on merkitty paitsi rakennusten muoto myös rakentamisessa käytetyt materiaalit.

Ihmisten kaupunki

Magnus von Wright antoi myös yksityistunteja ja hänen oppilaisiinsa kuului muuan **Amalia Mattheiszen**, sittemmin Töölön sokeitehtaan perijän, konsuli **Feodor Kiseleffin** puoliso. Amalian taitavia jäljennöksiä on esillä Hakasalmen huvilan toisessa kerroksessa. "Siihen aikaan piirustuksen opiskelu oli paljolti kuvien ja kipsivalosten jäljentämistä. Säätyläispiireissä piirustustaidon katsottiin edistävän esteettistä silmää", Wessman selvittää.

Lahjakas harrastelijapiirtäjä, keikari ja aikansa pelätty makuutuomari, vapaaherra **August Mannerheim** piirsi omaksi ja ystäviensä iloksi tilannekuvia ja karikatyyrejä, joissa 1800-luvun seurapiirien huvitukset ja hullutukset piirtyvät hauskasti ja väliin ilkeästi. Kaupunginmuseon kokoelmiin kuuluvien Mannerheimin piirustusten joukossa on myös kohtauksia Helsingissä esitetyistä oopperoista, muun muassa ensimmäisestä kotimaisesta oopperasta Kaarle-kuninkaan metsästyksestä.

1800-luvun seurapiirien lisäksi kaupungin asukkaat ovat näyttelyssä mukana laajemminkin, tilanne- ja tuokiokuvina eri aikakausilta.

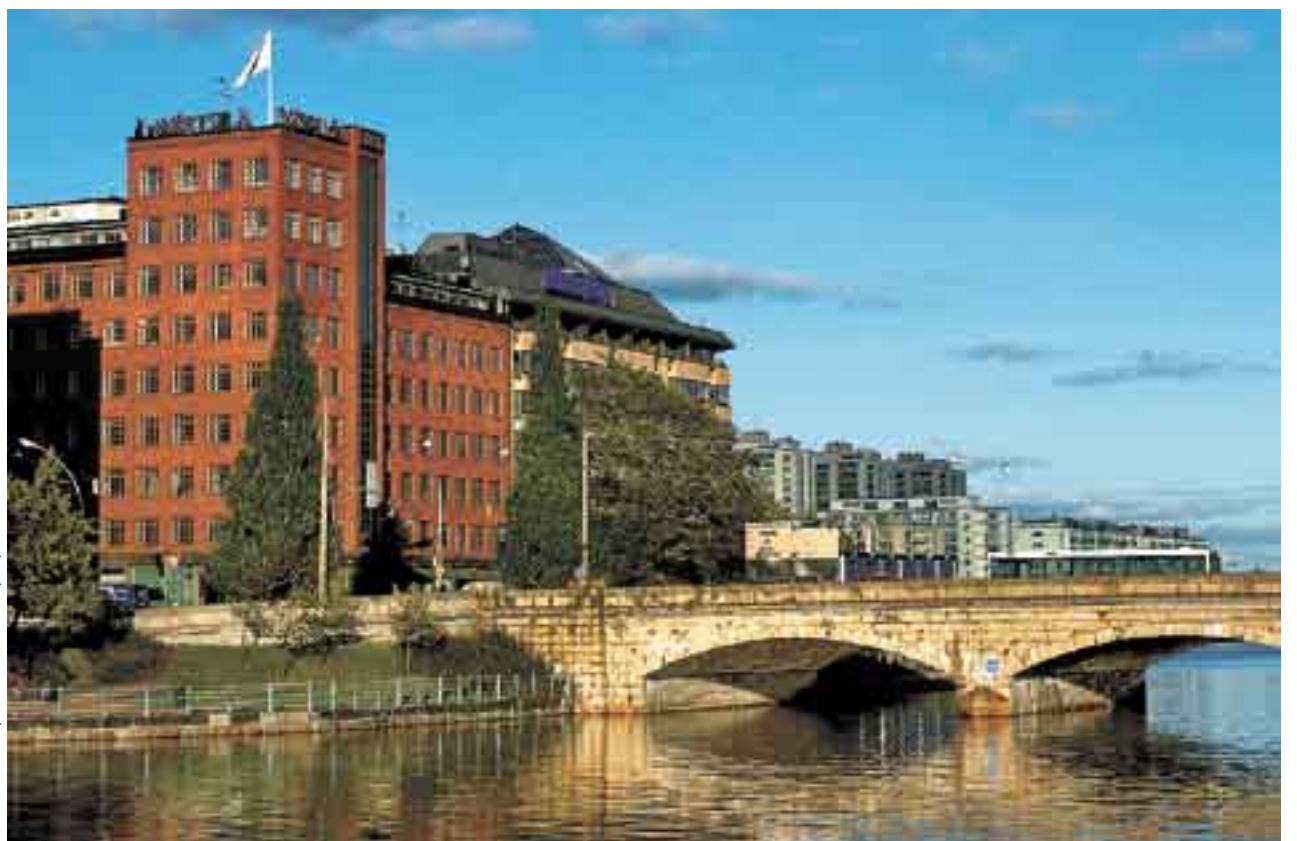
Helsinki-aiheisen taiteen keräämisen on tarkoitus olla jatkuva prosessi, jossa kuva pääkaupungin vaiheista koko ajan täsmenyy ja yhä uusien sukupolvien tulkinnat saadaan säilymään jälkipolville. Kaupunginmuseo on ainoa merkittävä tähän aihepiiriin keskittyvä keräilijä. Taloudellisesti ankeat ajat eivät kuitenkaan mahdollista kokoelman kartuttamista kovin ripeään tahtiin. "Huutokaupoissa tekee aina välillä löytöjä. Töitä tulee myös testamenttilahjoituksina," Wessman kertoo.

Helsinki kehyksissä -näyttely on esillä 12.2. 2006 saakka. Ensi vuoden puolella alkavat näyttelyyn liittyvät esitelmäsarjat. Vaihtuvien näyttelyiden tilassa on suunnitteilla esitellä muun muassa Helsinki-aiheista nykygrafiikkaa.

Rita Ekelund ■

● Hakasalmen huvilan osoite on Mannerheimintie 13, ja se on avoinna sunnuntaista torstaihin klo 11–16.

📍 **Muuttuva maisema.** **Magnus von Wright** hahmotteli **Pitkän sillan pohjoispäässä sijainneen Hämeen tullin vuonna 1837. Puinen silta oli valmistunut 1832. Oikealla häämöttää Kaisaniemi, josta käsin Väinö Kampuri maalasi noin 1930 parisisäistunnelmaa huokuvan näkymän kohti vuonna 1912 valmistunutta kivisiltaa. Silta on yhä niillä sijoillaan, mutta sillan pielessä kohonnut ns. Valkoinen huvila, John Stenberg Oy:n konttorirakennus vuodelta 1886, sai väistyä jo 1930-luvun lopulla uuden, korkean tehdasrakennuksen tieltä. Siinä sijaitsee nykyään Wärtsilän pääkonttori.**

Kuva: Reaui Charpentier. Kuva ei ole näytellystä.

Linnunlaulussa kirja kohtaa lukijan

muutakin kirjallisista tapahtumista ja kampanjoista kirjallisuuslehtien julkaisemiseen. Vuosittain helmikuussa järjestettävä Lukuviikko kampanjoi lukemisen ja kirjojen puolesta. Mielikirjapäivää puolestaan vietetään vuosittain kouluissa Aleksis Kiven päivänä”, kertoo Vaismaa, jonka lisäksi Lukukeskuksessa työskentelee neljä vakituista työntekijää.

Lukuillat suosittuja

Vuonna 1890 valmistuneen Villa Kiven kirjalliset perinteet palautuvat 1900-luvun alkuun, jolloin kirjailija **Maila Talvio** muutti taloon. Tuolloin Töölönlahden rantahuvila tunnettiin osoitteella Eläintarhan huvila 10. Talvion maineikkaita Lukupiiri-illoissa luettiin maailmankirjallisuuden klassikoita ja uutta suomalaista kirjallisuutta. Perinne jatkuu Lukukeskuksen monimuotoisissa kirjallisuustapahtumissa.

Talvikaudella säännöllisesti kerran kuussa toistuvat Runoklubi ja Lukupiiri ovat löytäneet yleisönsä. Suosituimmissa illoissa väkeä on niin, että osa istuu lattialla. Lukupiirissä kokonaisuudessaan on yleensä yksi kirjailija, jonka työtä ja tuotantoa valotetaan haastatteluun ja lukunäyttein. Runoklubissa pääosassa ovat omia runojaan lukevat runoilijat.

”Ei tarvita monimutkaisia konsepteja”, Vaismaa sanoo. ”Edelleenkin keskeistä on yksinkertaisesti kirjailijan ja lukijan kohtaaminen. Ihmiset kuuntelevat intensiivisesti, eivät halua menettää sanaakaan. Sama malli pätee myös lasten kanssa. Kaikkia kiinnostaa, miten kirjailija työskentelee, miten hänen kirjansa syntyvät.”

Sitä paitsi suomalaiset kirjailijat ovat Vaismaan mukaan yllättävän hyviä puhujia ja esiintyjiä. ”Ja kyllähän kirjailijat yleensä mielellään tapaavat lukijoitaan.”

Kirjoista verkossa ja paperilla

Vuodesta 2000 lähtien Lukukeskus on julkaissut kaksikielistä verkkolehteä Kiiltomato-Lysmasken. ”Se on Suomen suurin kirjallisuuslehti, jolla on päivittäin jopa 1 000 lukijaa ja lähes 10 000 vakituista lukijaa”, Vaismaa huomauttaa.

Kiiltomato.net arvioi jatkuvana virtana kotimaista ja käännöskirjallisuutta ja ylläpitää avointa keskustelufoorumia. Kaskas-Knäppären -galleriassa esitellään uusia runoja ja niiden tekijöitä.

Vaismaa ei pelkää, että sähköiset välineet syrjäyttävät kirjan. ”Kirja on kätevä kapistus. Nettilehti houkuttelee lukemaan, mutta itse asiassa monet printtaavat tekstit ulos perehtyäkseen niihin myöhemmin.”

Lapsille ja nuorille Lukukeskus tuottaa kahta painettua lehteä. LUKUfiilis-lehti alkoi ilmestyä parikymmentä vuotta sitten. Nykyään nelivärisenä neljä kertaa vuodessa ilmestyvä LUKUfiilis on yhä ainoa nimenomaan nuorille suunnattu kirjallisuuslehti. Joka numerossa lukio- ja yläasteikäiset kriitikot arvioivat kirjatarjontaa parikymmenen kirjan verran. Uusimmassa numeron teemana on käännöskirjallisuus ja haastateltavana muun muassa suomentaja **Arto Schroderus**, joka on juuri suomentanut uudelleen **J.D. Salingerin** klassikon Sieppari ruispellossa.

Ahmimiskäisille on oma lehti nimeltä Vinski. Syksyn ensimmäisessä Vinskissä esitellään muun muassa Viisikko-sarjan kirjoittaja **Enid Blyton** ja kirjojen uusintapainokset ja käydään tutkimassa, mitä tapahtuu Kirjoittavalla ratsastusleirillä.

Lukuleikkiä lapsille

Viime vuonna käynnistyneellä ja vielä ensi vuoden ajan jatkuvalla valtakunnallisella Lukuleikki-kampanjalla innostetaan alle kouluikäisten lasten perheitä lukemaan enemmän. Kampanjan suojelija on runoilija **Kirsi Kunnas** ja kummikirjailija Helsingissä runoilija **Tittamari Marttinen**. Kampanja näkyy neuvoloissa, päiväkodeissa ja kirjastoissa.

Neuvoloihin eri puolilla maata on pystytetty lastenkirjahyllyjä. Helsingissä tällainen on Vuosaaren neuvolassa. Lukuvinkkejä tarvitaan monissa kodeissa, jotta vanhempien lapsuuden lempisatujen lisäksi päästäisiin jyvälle uudesta lastenkirjallisuudesta.

”Vanhempien käyttöön tuotamme ohjevihkon, jota jaetaan neuvoloiden kautta ja toivotavasti sitä aikanaan saadaan myös Kelan tuotamaan äitiyspakkaukseen”, Vaismaa kertoo.

”Yhteiset lukuhetket lasten kanssa rauhoittavat ja suovat tilaisuuden jakaa tunteita ja elämyksiä. Varhaisella lukemisella on myös yhteys elämässä selviämiseen. Nykyään lähies kaikkia ammatit perustuvat enemmän tai vähemmän lukemiseen ja kirjoittamiseen. Kirjat auttavat meitä ymmärtämään eri tavalla ajattelevia ihmisiä – ja löytämään samalla tavalla ajattelevia.”

Rita Ekelund ■

”Kirjan kanssa saa olla rauhassa ja yksin. Lukeminen on hyväksytty tapa olla itsekseen ja samalla saada elämyksiä ja tietoa”, Lukukeskusta johtava **Riitta Vaismaa** sanoo. Ehkä kirjat siksi sopivat erityisen hyvin suomalaisten kätehen.

Riitta Vaismaan työnä on ”lukemisharrastuksen edistäminen”, kuten yli 30 vuotta toimineen Lukukeskuksen, alkuun Kirjailijakeskuksen, säännöissä todetaan. Lukukeskus toimii Linnunlaulun kirjailijatalossa Villa Kivessä. Valtakunnallisen, kaksikielisen palvelukeskuksen taustajärjestöinä ovat kirjailijoiden, arvostelijoiden, kääntäjien ja äidinkielenopettajien valtakunnalliset liitot sekä Kansanvalistusseura, Suomen kirjastoseura ja opetusministeriö.

”Perustyömuotomme on alusta asti ollut kirjailijavierailujen järjestäminen yhteistyössä koulujen, kirjastojen, päiväkotien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Tämä on yhä tärkeä osa toimintaamme, mutta sen lisäksi teemme paljon

■ ”Varhaisella lukemisella on yhteys elämässä selviämiseen”, Lukukeskusta johtava **Riitta Vaismaa** sanoo.

Linnunlaulun Lukupiiri

● **Torstai 18.11. klo 18** – Runoilijan talossa, taiteilijaromaani Eeva-Liisa Mannerista – Kirjailija Helena Sinervo ja runoilija Olli Heikkonen

● **Torstai 2.12. klo 18** – Lumottu lipas – Kirjailija Leena Laulajaista haastattelee kouluneuvos Kirsti Mäkinen

● **Lukupiirit jatkuvat 27.1.2005 klo 18.**

Järjestäjinä Lukukeskus yhteistyössä Helsingin suomenkielisen työväenopiston ja Kivi-talo säätiön kanssa. Lukupiirit juontaa FL Meri Tuomikoski.

Linnunlaulun Runoklubi

● **Tiistai 09.11. klo 18** – PEN-ilta
● **Tiistai 14.12. klo 18** – Esikoisrunoilijoiden ilta
● **Runoklubit jatkuvat 11.1.2005 kello 18**

Järjestäjinä Lukukeskus yhteistyössä Helsingin kirjailijoiden, Espoon kirjailijoiden, Suomen Penin ja Kivi-talo säätiön kanssa.

Kirjailijatalo Villa Kivi sijaitsee Helsingissä osoitteessa Linnunlaulutie 7. Lukupiirit ja Runoklubit ovat kaikille avoimia ja maksuttomia. Ravintola aukeaa tapahtumailtoina klo 17.

● Lisätiedot: www.lukukeskus.fi, www.kiiltomato.net.

Kuva Raoul Charpentier

Huvilan elämää

Linnunlaulun aluetta halkovan rautatien itäpuolella, melko lähellä kaupunginteatteria kohoaa puiden katveessa vanha huvila, jonka parvekkeelta aukeaa näkymä Eläintarhanlahdelle. Raumalta Helsinkiin muuttanut **Frans Oskar Blom** rakennutti vuonna 1889 perheelleen kodin Eläintarhan huvila-alueelle, josta kaupunki vuokrasi tontteja. Suurin osa alueen huviloista on jo purettu, mutta Eläintarhan huvila 14:ssä asuttiin 1990-luvulle asti.

Linjakasöörinä valtion rautateillä työskennelleen Blomin seitsenlapsinen perhe asui talonsa yläkerrassa ja piti alakerrassa vuokralaisia. Huvilan laajassa pihapiirissä sijaitsi useita ulkorakennuksia, kuten kellari, liiteri ja pesutupa. Taloa ympäröivät hedelmäpuut, marjapensaat ja runsaat kukkaistutukset. Mereen laskevalla etelärinteellä oli iso kasvimaata.

Perheen neljästä tyttärestä toiseksi vanhin, **Signe Blom**, työskenteli aikuisena kirjanpitäjänä Valtion rautateillä. Signe ei milloinkaan avioitunut ja asui lapsuudenkodissaan kuolemaansa saakka vuonna 1958. Sen jälkeen huvilalle koitti vaihtuvien vuokralaisten ja hitaasti etenevän rappion aika.

Vielä 1990-luvun alussakaan taloon ei tullut juoksevaa vettä ja lämmitys toimi uneilla

ja irrallisilla lämpöpattereilla. Viimeinen omistaja myi talon kaupungin kiinteistövirastolle, joka otti asiakseen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan huvilan korjaamisen. Eläintarhan vanhoista huviloista numero 14 oli ainoa, johon oli vielä mahdollista luoda tilaisuus tutustua sadan vuoden takaiseen huvilakulttuuriin.

Huolellinen entisöinti

Huvilan remontin lähtökohtana oli, että kaikki alkuperäinen rakennusmateriaali säästetään ja käytetään uudelleen, jos vain mahdollista. Vain tuhoutuneet osat korvattiin uusilla. Sisätilojen restauroinnissa käytettiin alkuperäisiä tapettimalleja ja maalipintojen värisävyjä.

Seinät olivat vuosikymmenien myötä saaneet useita maali- ja tapettipintoja. Konservattorit uurastivat alkuperäisten pintojen esiin saamiseksi. Työtä riitti, sillä tapettia saattoi olla 15 kerrosta. Eteisen kookkaiden seinämaalauksen päältä rapsutettiin lateksikerroksia parisen kuukautta.

Seinien ja kattojen alkuperäiset koristemaalaukset rekonstruointiin mahdollisuuksien mukaan. Tapettimalleja haettiin sekä Museoviraston kokoelmista että vanhoista kotimais-

ta tapettimallistoista. Osa tapeteista on tehty käsin painamalla. Alkuperäiset ikkunat olivat puuaineeltaan terveitä, joten ne kunnostettiin ja asennettiin alkuperäisille paikoilleen. Taloon palautettiin ylä- ja alakerran komeat parvekkeet. Pieteeillä tehty entisöinti, jonka vaiheet on dokumentoitu, tuo taloon muun muassa arkkitehtiryhmiä.

Uusi elämä

Remontin valmistuttua vuonna 2000 kulttuuriasiainkeskus perusti huvilaan ulkomaalaisten

Kuva Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

taiteilijoiden residenssin palvelemaan kansainvälistä taiteilijavaihtoa. Yläkerta on varattu residenssitoimintaan. Museoviraston suojeleman talon alakertaan luotiin huvilan ja huvilakulttuurin historiaa esittelevä pysyvä näyttely.

Näyttelyn kolme huonetta eivät liity ainoastaan Blomin perheen elämään, vaan ne on sisustettu yleisesti 1800- ja 1900-luvun vaihteen tyyliin. Aikakauden porvariskodin tunnelma välittyy kattokruunujen välkkeestä, kutsuvasta taffelipianosta, muhkean palmun, tuoksupelargonian ja muratin somistamasta salista. Työhuoneen seinältä löytyvät Frans Oskar Blomin ja hänen puolisonsa **Olga Cecilia Blomin** muotokuvat.

Rita Ekelund ■

● Eläintarhan huvila 14 on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 14–18, osoite Eläintarhantie 14 (Tokoinranta). Vapaa pääsy. Tiedustelut arkisin klo 10–12 puh 040-7301098.

Lähteet

Eläintarhan huvila 14 ennen ja nyt, Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskuksen julkaisuja 2001, sekä Eläintarhan huvilan vastaava Satu Sirén, Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus.

Sodissa palvelulle kuntoutusta

Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleet voivat saada kuntoutusta. Heistä niiden, jotka eivät ole vielä hakenneet Sota-arkistosta kuntoutukseen oikeuttavaa todistusta, pitäisi hakea se vuoden loppuun mennessä. Silloin päättyi todistusten lakisääteiden haku aika.

”Suurin osa on todistuksensa aikanaan saanut eikä uutta tarvitse hakea tulevia kuntoutusjaksoja varten. Kyseeseen tulevat henkilöt, jotka ovat esimerkiksi olleet sairaanhoitotehtävissä puolustusvoimien hoitopaikoissa vuosien 1939–1945 sotien aikana. Lisäksi todistusta pitäisi nyt hakea niiden, jotka ovat palvelleet puolustusvoimien koulutuskeskuksissa asevelvollisuuslain mukaisesti vuosina 1939–1945 sotien aikana”, kertoo tutkija **Riitta Lentilä** Sota-arkistosta. Kuntoutukseen pääsyn edellytyksenä on Sota-arkiston myöntämä todistus kuntoutukseen oikeuttavasta palveluksesta.

Todistus pyydetään Sota-arkistosta todistushakulomakkeella. Lomakkeita on saatavissa muun muassa terveysasemilta, Rintamaveteraanien kuntoutustoimistosta ja Sota-arkistosta. Todistus voidaan antaa vain, jos palvelus on todennettävissä Sota-arkiston hallussa olevista asiakirjalähteistä. Sota-arkisto lähettää todistuksen mukana kuntoutushakemuslomakkeen sekä ohjeen kuntoutukseen hakeutumisesta.

Kuntoutusta voivat saada edellä mainittujen sairaanhoitotehtävissä ja koulutuskeskuksissa toimineiden lisäksi ne, jotka osallistuivat vuosina 1939–1952 puolustusvoimissa merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksiköissä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa.

Kuntoutusta voivat saada myös ulkomaalaiset vapaaehtoiset, jotka palvelivat vuosina 1939–1945 sotien aikana

Suomen puolustusvoimien joukoissa ja jotka asuvat nyt joko Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella.

Sota-arkistosta saatava todistus ei oikeuta rintamapalveluun liittyvien tunnusten eli rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen saamiseen, sillä niiden haluaika päättyi vuoden 1994 lopussa. Kuitenkin henkilö, joka ei tällaista tunnusta määräaikaan mennessä hakenut – vaikka olisikin sen saanut – on oikeutettu kuntoutukseen ja voi hakea Sota-arkistosta kuntoutukseen oikeuttavaa todistusta.

● Todistuksista voi tiedustella Sota-arkiston numeroista 1812 6521 ja 1812 6526 ja sähköpostiosoitteesta sark@sota-arkisto.fi. Todistushakemuslomakkeet lähetetään osoitteeseen Sota-arkisto, PL 54, 00581 Helsinki.

Anna palautetta Naturasta

Kaupungin ympäristökeskus teettää Vanhankaupungin lintuvesien Natura-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, johon toivotaan yleisön palautetta. Suunnitelma on tarkoitus saada valmiiksi vielä tämän vuoden aikana. Maanantaina **15.11. kello 18** järjestetään yleisötilaisuus Viikin Gardeniassa. Siellä on tarkoitus esitellä alueen suunnitelmia, jotka koskevat muun muassa ulkoilureittejä, luontopolkuja, lampareiden ja ruovikkoalueiden kunnostusta, kahlaajaniittyjen ylläpitoa ja lintutornien kunnostusta.

Vanhankaupunginlahti on kansainvälisesti merkittävä linnustonsuojelualue, jonka suojeluarvo perustuu alueen monipuoliseen pesimä- ja muuttolinnustoon. Keskeisen sijaintinsa vuoksi se on myös suosittu ulkoilu- ja virkistysalue. Sen arvokkaimmat luontotyytit ovat laaja yhtenäinen ruovikkoluhta sekä rantojen luonnontilaiset tervaleppäluhdut ja -lehdot. Nyt laadittavat suunnitelmat ovat tulevalle 10-vuotiskaudelle.

• Gardenian osoite on Koetilantie 1, Viikki. Lisätietoja asiasta saa ympäristökeskuksen nettisivuilta www.hel.fi/ymparistotila/luonto/vanhankaupunginlahti -osoitteesta.

Kuva Teija Tuisku, Helsingin kaupungin kaupankä

Kaupunginmuseon julkaisu palkittiin

Helsingin kaupunginmuseon julkaisema teos on palkittu kunniamaininnalla Suomen museoliiton Vuoden museojulkaisu -kilpailussa. Helsingin musiikkielämää viidellä vuosisadalla esittelevä "Harpunkielistä shimmykarkkiin" kuuluu museon Narinkka-vuosikirjasarjaan. Palkinto luovutettiin Turun kirjamesujen avajaisissa kuun alussa.

Kaikille museoille avoimeen kilpailuun osallistui 48 julkaisua. Raati valitsi osallistuneiden joukosta Vuoden museojulkaisun sekä jakoi lisäksi viisi kunniamainintaa. Raati perusteli Helsingin kaupunginmuseon julkaisulle myöntämänsä kunniamainintaa seuraavasti: "Laaja ja runsaasti kuvitettu 'Harpunkielistä shimmykarkkiin' tarjoaa valikoiman välähdyksiä kaupungin musiikkielämästä viidellä vuosisadalla. Julkaisujen kirjoittajat ovat ansiokkaasti ja mukaansatempaavasti käyttäneet museon arkisto- ja kokoelma-aineistoja sekä muuta asiakirja-aineistoa. Julkaisu tekee saavutettavaksi runsaasti uutta kulttuurihistoriallista tietoa."

• Harpunkielistä shimmykarkkiin. Helsingin musiikkielämää viidellä vuosisadalla. Narinkka 2003. Helsingin kaupunginmuseo. Med svensk resumé. Kirjaa myydään Helsingin kaupunginmuseon Museokaupassa, Sofiankatu 4, ja museon näyttelypisteissä hintaan 36 euroa.

Kuva Helsingin kaupunginmuseo

Pajunpunontaa ja lemmonyrttejä

Viikin Gardeniassa voi marraskuun ajan tutustua trooppisen puutarhan tuoksupolkuun. Se tutustuttaa kävijät opasteiden avulla eteerisiä öljyjä sisältäviin kasveihin. Polulle pääsee Gardenian sisäänpääsymaksulla.

Lauantaina **13.11.** kello 13 ja 14 järjestetään opastetut kierrokset Gardenian trooppiseen puutarhaan. Ensimmäisellä kierroksella tutustutaan tropiikin kasveihin ja jälkimmäisen kierroksen teemana ovat lemmonyrtit.

3.11. kello 17.30–20 opetellaan havukranssin tekoa hortonomi **Katja Uskin** opastuksella. Kurssimaksu on 10 euroa. Ennakoilmoittautumiset numeroon 3478 400.

20.11. kello 10–16 järjestetään pajunpunonnan peruskurssi, jolla tehdään pieniä punontatöitä. Kurssin vetäjänä

on hortonomi **Eija Keski-Korpela**. Materiaalit järjestää Gardenia. Ennakoilmoittautumiset numeroon 3478 400. Kurssimaksu on 30 euroa. Toinen pajunpunonnan alkeiskurssi järjestetään **27.11.** Kummallekin kurssille mahtuu 15 osanottajaa.

• Gardenia-Helsinki, Koetilantie 1, puh. 3478 400. Lisätietoja www.gardenia-helsinki.fi -nettisivuilta.

• Trooppisen puutarhan aukioloajat ovat maanantaista torstaihin kello 10–18 sekä lauantaisin ja sunnuntaisin kello 10–17. Perjantaisin puutarha on suljettu. Sisäänpääsymaksut: 3,50/2/1,80 euroa. Lisäksi saatavilla on perhe-, ryhmä- ja vuosilippuja.

Eko-Viikissä viihdytään

Viikin ekoalueen asukkaat ovat tuoreen kyselyn mukaan tyytyväisiä asuinalueeseensa. Asukkaat pitävät asuinympäristöään ainutlaatuisena ja kotiaan laadukkaana. He arvostavat alueen luonnonläheisyyttä ja viljelypalstoja. Eko-Viikkiä pidetään hyvässä mielessä kylämäisenä asuinympäristönä. Asukkaat ovat tyytyväisiä naapureihinsa ja kokevat, että yhteinen toiminta on vaikuttanut myönteisesti alueen ilmapiiriin.

Asukkaiden suurin huolenaihe on alueen julkisten ja kaupallisten palvelujen tulevaisuus. Kun palvelut ovat kaukana ja nykyisiä julkisia liikennejärjestelyjä pidetään lapsiperheille hankalina, auto koetaan miltei välttämättömyytenä. Monet asukkaat korostivat, että kestävä kehitys on mukaisen suunnittelun kannalta lähellä sijaitsevat palvelut ja joustavat joukkoliikennejärjestelyt olisivat tärkeitä.

Eko-Viikki on ensimmäinen kaupunkimainen ekoalue Suomessa ja siksi aluetta seurataan ja tutkitaan tarkasti. Nyt julkaistun tutkimuksen on tehnyt **Mira Kajantie** Hel-

Kuva Kaupunkisuunnitteluvirasto, Markku Siiskonen

• **Eko-Viikissä asuvat arvostavat alueen luonnonläheisyyttä ja viljelypalstoja.**

singin tietokeskukselle. Tutkimuksen pohjana oleva kysely lähetettiin asukkaille viime vuonna.

• Lähde: Mira Kajantie, Eko-Viikki, Asukkaiden arkipäivässä. Asukaskyselyn tulokset. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2004:3.

Testaa ekologisuutesi

Nyt jokaisen on mahdollista testata oma ekologisuutensa netistä löytyvän Ekohaaste-ohjelman avulla. Se antaa myös tietoa siitä, kuinka ympäristöä voi huomioida joka päivä pieninkin teoin.

Ekohaasteessa on kolme kysymyspolkua. Jokaisen kysymyksen ohessa on Miksi-ruutu, jossa kerrotaan, miksi kannattaa toimia tietyllä tavalla. Esimerkiksi pientä kattilaa ei kannata pitää isolla levyllä, koska se ei nopeuta ruoanlait-

toa vaan kuluttaa turhaan energiaa. Ekohaaste antaa vastaajalle palautetta jokaisen kysymyspolun päässä. Tarkoitus on auttaa vastaajaa havaitsemaan asioita, joiden ympäristövaikutuksiin voi vaikuttaa vähälläkin vaivalla.

Ekohaasteen ovat toteuttaneet Helsingin kaupunki, YTV, Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus ja Motiva.

• Ekohaaste löytyy www.hel.fi/ekohaaste -osoitteesta.

Päihteet yhä nuorempien koululaisten ongelma

Helsingiläisten koululaisten ongelmat muuttuvat kaiken aikaa vakavammiksi, kertoo koulukuraattori Sirkka Tuorila. Hänen edustamansa ammattiryhmä on auttanut oppilaita jo 30 vuoden ajan.

Luvattomat poissaolot lisääntyvät yläasteilla hälyttävää vauhtia. Taustalla saattaa olla masennusta tai vaikeita mielenterveysongelmia. Usein oppilas ei syystä tai toisesta hyväksy itseään. Hän saattaa pitää rimaa liian korkealla”, kertoo koulukuraattori Sirkka Tuorila ja jatkaa:

”Päihteiden käytöllä oirehtivat yhä nuoremmat. Ongelmakäyttöä voi olla parikin vuotta, ennen kuin asia huomataan. Yleensä on ensin satunnaisia poissaoloja ja epämääräisiä iltamenoja. Jos tilanne on päässyt pahaksi, suositelen vanhempia viemään lapsensa esimerkiksi Kurvin huumepoliklinikalle testeihin, joihin pääsee maksutta ja ilman lähetettä. Kaikkia näitä mainitsemiani ongelmia on ympäri Helsinkiä sekä omaan, kollegoideni että viranomaisten kokemuksiin perustuen.”

Sirkka Tuorila on toiminut koulukuraattorina helsinkiläisissä kouluissa kymmenen vuotta. Ensimmäiset koulukuraattorit ja -psykologit aloittivat työnsä pääkaupungissa 30 vuotta sitten. Nyt heitä on yli sata – ja jokaista tarvitaan Tuorilan mukaan.

”Huomaan joka päivä, miten paljon lapsilla on turvallisuuden kaipuuta ja kuinka he hakevat sitä koulun aikuisilta. En halua syyllistää vanhempia, koska he ovat nykyisessä työelämässä tosi kovilla, mutta toivoisin, ettei lapsen tuen tarvetta sivuutettaisi. Vielä yläasteikäinenkin kaipaa paljon tukea.”

Tuorilan mielestä yhteiskunnassa on vinksaallaan monia asioita, jotka vaikuttavat lasten ja nuorten arkeen väijäämättä.

”En voi käsittää miksi meillä on nuorille yökahvilat ja muut pikkutunneille jatkuvat riennot. Pikemminkin toivoisin yhteiskunnan tukevan koteja, jotta lapset ja nuoret viihtyisivät niissä. Täällä Skandinaviassa on maailmanlaajuisesti tarkasteltuna harvinaista asennetta, että annetaan vanhempien olla huolehtimatta lapsistaan ja viettää omaa vapaa-aikaansa, mutta halutaan yhteiskunnan hoitavan sillä aikaa lapset. Haluaisin tuollaisen ajattelun muuttuvan.”

Kuraattorilla 800 oppilasta

Sirkka Tuorila työskentelee tällä hetkellä Salmisaaren ja Tehtaankadun ala-asteilla sekä Etu-Töölön yläasteella. Yhden kuraattorin vastuu useasta koulusta on yleinen käytäntö koko maassa. Peruskoulujen kuraattoreilla on Helsingissä vastuullaan keskimäärin 800 oppilasta.

”Vaikka luku saattaa kuulostaa suurelta, on pääkaupungin tilanne koko maahan verrattuna hyvä. Joissain kunnissa kuraattorit toimivat sosiaalitoimen alaisuudessa. Minusta on hyvä ratkaisu tuoda kuraattorit kouluihin: sinne missä lapset ja nuoret ovat joka tapauksessa.”

Käytännössä koulukuraattorin tarjoama apu on kuuntelemista ja ongelmanratkaisua. Oppilaat tulevat kuraattorin luo joko omasta aloitteestaan tai opettajan, rehtorin tai vanhemman toivomuksesta. Yleisimpiä käsiteltyjä aiheita ovat lintsaus, kiusaaminen, eristäytyminen, leivottomuus tai ylivilkkaus. Kuraattorin luona käyminen on aina täysin vapaaehtoista.

”Jos ongelma on vaikea, ensimmäisessä tapaamisessa voi olla paikalla oppilaan ja minun lisäksi vanhemmat ja opettaja, joskus lastensuojeluviranomainenkin. Mietimme yhdessä tasavertaisesti, miten voisimme tukea oppilasta ja saisimme tilanteen paremmaksi. Useat kouluiässä ilmenevät ongelmat ovat normaaliin kehitykseen liittyviä kriisejä eikä vanhemmilla ole mitään syytä pitää niitä seurauksena epäonnistuneesta kasvatuksesta.”

Pääsääntöisesti kuraattorin luokse tullaan ajanvarauksella oppitunnin mittaiseksi ajaksi. Tuorilan mukaan oppilaat käyvät hänen luonaan keskimäärin kolme kertaa, ja samalla arvioidaan jatkon tarve.

”Jotkut heistä tarvitsevat enemmän tukea ja käyvät koko kouluikänsä aina silloin tällöin puhumassa asioistaan. Joillekin voi ker-

”Osa oppilaista tarvitsee koulukuraattorin apua vain kerran, osa koko kouluikänsä. On hienoa päästä tukemaan ja seuraamaan lasten ja nuorten kasvua”, toteaa koulukuraattori Sirkka Tuorila.

takäyntikin riittää, esimerkiksi läheisen kuoleman tai sairauden aiheuttamien tunteiden purkuun.”

Sosiaalityöntekijän koulutuksen saaneet koulukuraattorit toimivat sekä koulussa että sen ulkopuolella monien ammattiryhmien kanssa. Lähimpänä yhteistyökumppanina – ja joissakin asioissa jopa päällekkäisenä työnkuvana – on koulupsykologin työ. Psykologit tekevät esimerkiksi oppimistestejä ja auttavat oppilaita oppimiseen liittyvissä ongelmissa.

Kuraattori voi Tuorilan mukaan olla koulun sisällä uusien näkökulmien tarjoaja ja sovittelija, koska hän katsoo asioita hieman eri näkökulmasta kuin koulun suurin, opettajien, ammattiryhmä.

Sirkka Tuorila tekee moniammatillista yhteistyötä myös Helsingin opetusviraston kriisityön tukiryhmässä, joka auttaa oppilaita ja opettajia selviytymään vaikeista tilanteista. Ryhmä on ollut tukena esimerkiksi niille oppilaille, joiden luokkatovereita kuoli Konginkankaan onnettomuudessa.

Tiina Kotka ■

Kuva Kimmo Brandt

Helsinki on uranuurtaja

• Helsingin kaupunki palkkasi 4 koulukuraattoria vuonna 1974, pari kuukautta sen jälkeen kun Kotkassa aloitti työnsä Suomen ensimmäinen koulukuraattori. Samana vuonna Helsinkiin saatiin myös ensimmäinen koulupsykologi. Tänä vuonna vietetään valtakunnallista koulukuraattoreiden ja -psykologien 30-vuotisjuhlavuotta.

• Helsingin peruskouluissa työskentelee tällä hetkellä 47 kuraattoria. Ruotsinkielisissä kouluissa on 6, sopusuhteisissa 10 ja ammatillisissa kouluissa 9 kuraattoria. Esimerkiksi peruskouluissa on yksi kuraattori 805 oppilasta kohden.

• Koulupsykologeja on Helsingin peruskouluissa 39, lukioissa 4, ruotsinkielisellä linjalla 5 ja ammattikouluissa 3. Peruskouluissa on yksi koulupsykologi 945 oppilasta kohden.

Nuorille neuvoa netitse

Nuorisotiedotuskeskus Kompassin internetsivut osoitteessa www.kompassi.info palvelevat nyt entistä käyttäjäystävällisemmin. Nettipalvelusta löytyvät aiemmin olemassa olleet osiot kätevämmässä muodossa: 10 eri tietoteemaa, ilmoitustaulut ja kysymys-vastaus-palvelu Pulmakulma.

Uutuutena Pulmakulmassa kysymyksiin vastaavat eri alojen ammattilaiset. Pulmakulma on Kompassin sekä Nuorten tukikeskus Dooriksen, etsivän työn ryhmä Luotsin ja Kestävän kehityksen toiminnan yhteinen palvelu alle 26-vuotiaille nuorille.

Ruotsinkielinen sivusto kytkee tiedonsijän ruotsinkielisen nuorten Ung Info -tiedotuksen sivuille. Englanninkielinen nuorisotiedotussivusto listaa Helsingin internetkaviloita ja kertoo muun muassa turistin tarvitsemia tietoja.

Paikan päällä Kompassissa tietoa saa myös nuoriso-ohjaajilta sekä esitteistä ja kirjoista.

• Nuorisotiedotuskeskus Kompassi tarjoaa 13–25-vuotiaille helsinkiläisille tietoa, neuvontaa ja opastusta. Osoite Lasipalatsi, Mannerheimintie 22-24, avoinna ma, ke, to klo 12–19 ja ti, pe klo 12–16. Neuvontaa myös puhelimitse puh. 310 80080, sähköposti: kompassi@lasipalatsi.fi.

Itäkeskuksen kirjasto suljetaan loppuvuodeksi

Kirjaston palvelualueella tehtävien muutostöiden sekä uusien lainaus- ja palautusautomaattien asentamisen vuoksi Itäkeskuksen kirjasto on suljettuna 1.11.2004–2.1.2005. Tänä aikana sovelletaan pidennettyä laina-aikaa. Varatut teokset ovat marraskuun alusta lähtien noudettavissa Vuosaaren kirjastosta.

Lainatut aineistot voi palauttaa mihin tahansa pääkaupunkiseudun kirjastoon. Itäkeskuksen kirjastoa lähimpänä sijaitsevat Vuosaaren ohella Herttoniemen, Kontulan, Kulosaaren, Roihuvuoren ja Viikin kirjastot sekä Myllypuron lehtisali.

• Lisätietoja: www.lib.hel.fi.

Ammattitaidon MM-kilpailut Helsingissä

Nuorten ammattitaidon maailmanmestaruudesta kisataan ensi toukokuussa Helsingissä. Joka toinen vuosi järjestettävissä WorldSkills MM-kilpailuissa nuoret kilpailevat omaa ammattialaansa vastaavassa lajissa. Virallisia kilpailulajeja on 34, joiden lisäksi kilpaillaan viidessä näyttöslajissa. Lajit edustavat tekniikan, teollisuuden ja palvelujen aloja. Kilpailijoita saapuu Helsingin Messukeskuksessa järjestettäviin ki-soihin noin 800. He tulevat Suomeen lähes 40 maasta.

Alle 23-vuotiaat huippuosaajat kilpailevat kaikkiaan yli 40 ammattialan maailmanmestaruudesta.

Nuorten WorldSkills kilpailut ovat 26.–29.5. Tapahtumaan odotetaan tutustuvan noin 100 000 kävijää.

Tupa äideille, isille ja lapsille

Kun vanhemmat istuvat Perhetuvassa kuuntelemassa luentoa, hoitavat vapaaehtoiset heidän lapsiaan. Maksuttoman toiminnan toivotaan leviävän koko kaupunkiin.

Itäkeskuksen Perhetuvan eteisaula on täytynyt tyyppilliseen torstaiamun tapaan lastenrattaista ja -vaunuista. Seinän takaa kantautuu lasten leikkien ääniä. Viereisessä huoneessa lasten vanhemmat kuuntelevat erityislastentarhanopettaja Päivi Tuunaisen alustusta lasten uhmasta ja sisarkateudesta. Äidit ja isät ehtivät keskustella teemasta ennen kuin siirtyvät muksujen kanssa samaan saliin, jonne on katettu kahvi- ja mehutarjoilu.

"Elle on silminnähdyn innoissaan päästessään tänne. Pikkuveljestä ei ole vielä leikkikaveriksi ja minun aikaani vie imettäminen. Äitiyslomani vuoksi Elle ei pääse päiväkotiin emmekä ole löytäneet uudelta asuinalueelta hänelle leikkikaveria. Täällä heitä on, ja itsekin olen löytänyt ystävän. Perhetupa antaa mukavaa vaihtelua arkeen ja hyödyllistä tietoa", toteaa Ulla Korhonen imettäessään Eino-poikaansa luennon jälkeen.

Ensiapua ja rentoutusta

Perhetupa pitää oviaan avoinna nyt neljättä vuotta. Viikoittain kokoonnutaan parin tunnin ajan. Mukaan voivat tulla maksutta kaikki äidit ja isät lapsineen.

"Paikalla on yleensä kymmenkunta vanhempaa lapsineen. Koko vuoden aikana meillä käy kolmisenkymmentä äitiä ja isää sekä nelisenkymmentä pääasiassa alle kouluikäistä lasta. Suurin osa äideistä on mammalomalla, ja muutamia ovat kotiäitejä. Jonkun verran on mukana niitäkin vanhempia, joilla on vapaapäiviä arkena. Lähes kaikki kävijät ovat itähelsinkiläisiä", kertoo yksi Perhetuvan vastuuhenkilöistä, diakoni Sinikka Salomaa.

Perhetupa on tietävästi ainoa laatuaan koko Helsingissä ja on esimerkki hyvästä yhteis-

työstä. Vartiokylän seurakunta tarjoaa Perhetuvalle tilat Matteuksenkirkosta. Kaupungin vapaaehtoistyön keskus hankkii lastenhoitajat ja kaupungin sosiaalitoimien Varhaisen tuen hanke maksaa tarjoilun. Luennoitsijat tulevat Perhetupaan maksutta.

Pari kertaa vuodessa tehtävien retkien kuluista vastaa seurakunnan perhetyön projekti.

"Yhteistyö on sujunut todella hyvin. Suunnitteleminen yhdessä ohjelman vanhempien toiveiden pohjalta. Perhetuvan idea tuli vapaaehtoistyön keskukselta. Siellä huomattiin, ettei alueen äideille ja isille ollut oikein mitään muuta paikkaa toistensa tapaamiseen kuin kauppakeskus. Vanhemmat ottivat Perhetuvan heti omakseen ja nyt koko kävijäjoukko näyttää toivovan, että muihinkin kaupunginosaan saataisiin vastaavaa toimintaa", toteaa Sinikka Salomaa.

Ulla Korhonen on hänen kanssaan samaa mieltä. "Helsinkiin tarvittaisiin huomattavasti lisää kerhotoimintaa alle 3-vuotiaille. Sillä tavoin päivähoidon paineetkin voisivat helpottua. Vanhemmat myös varmasti maksaisivat mielellään jotain siitä, että saisivat lapsilleen ikäistään seuraa ja virikkeitä edes muutamaksi tunniksi viikoittain."

Vaikka Perhetupaa ylläpidetään seurakunnan tiloissa ja osittain sen henkilökunnan avulla, ei kävijöiltä edellytetä seurakunnan jäsenyyttä eivätkä uskonnolliset teemat korostu ohjelmassa. Niiden tarjoaminen on jätetty seurakunnan omiin perhe- ja päiväkerhoihin.

Vuosien varrella Perhetuvassa on ollut alustuksia lasten ensiavusta, rokotuksista, sairauksista ja kehitysvaiheista. On myös käsitelty parisuhdeasioita, pidetty rentoutusharjoituksia tai askarreltu. Välillä on puhuttu kierrätyksestä ja vaihdettu vaatteita. Vuosittain on järjestetty myös retkiä, joilla on käyty esimerkiksi Särkänniemessä ja Suvirannassa.

"Täällä saa hullutella"

Perhetupaa ei olisi ilman vapaaehtoisia. Joka kerta paikalla on vähintään viisi maksutta lapsia hoitavaa ihmistä. Kukin heistä on käynyt vapaaehtoistyön kurssin. "Lisäkin vapaaehtoisia mahtuisi mukaan. Silloin jokainen lap-

Ulla Korhonen (oik.) tulee Perhetupaan Eino-poikansa ja Elle-tyttärensä kanssa, joka on päässyt vapaaehtoistyöntekijä Kati Stenmanin syyliin.

si saisi enemmän huomiota", toteaa Sinikka Salomaa.

Yksi vapaaehtoisista on vuosaarelainen Kati Stenman. Hän kävi vuonna 2002 vapaaehtoistyön kurssin työväenopistossa ja päätyi sieltä Perhetupaan.

"Olen työkyvyttömyyseläkkeellä eikä minulla ole vielä lapsenlapsia. Nautin lasten kanssa olemisesta. He ovat niin ihanan aitoja. Heidän kanssaan voi hullutella eikä tarvitse päteä. Murheet unohtuvat, kun lapsiin pitää keskittyä sataprosenttisesti. Odotan aina kovasti torstaita", hymyilee Stenman.

Tiina Kotka ■

sa olemisesta. He ovat niin ihanan aitoja. Heidän kanssaan voi hullutella eikä tarvitse päteä. Murheet unohtuvat, kun lapsiin pitää keskittyä sataprosenttisesti. Odotan aina kovasti torstaita", hymyilee Stenman.

● Perhetupa, Matteuksenkirkko, Tallinnanaukio, Itäkeskus, torstaisin kello 10–12. Tiedustelut Sinikka Salomaa, puh. 3434 2626 ja Leena Haidich, puh. 310 60241.

Ohjelmaa Perhetuvassa:

- 4.11. Mistä löytää lapselle päivähoitoa? Alustajana Helena Kangas-Siren.
- 11.11. Perheestä ja parisuhteesta. Alustajana Sinikka Salomaa.
- 18.11. Musiikkia ja rentoutusta.
- 2.12. Jouluskartelua.

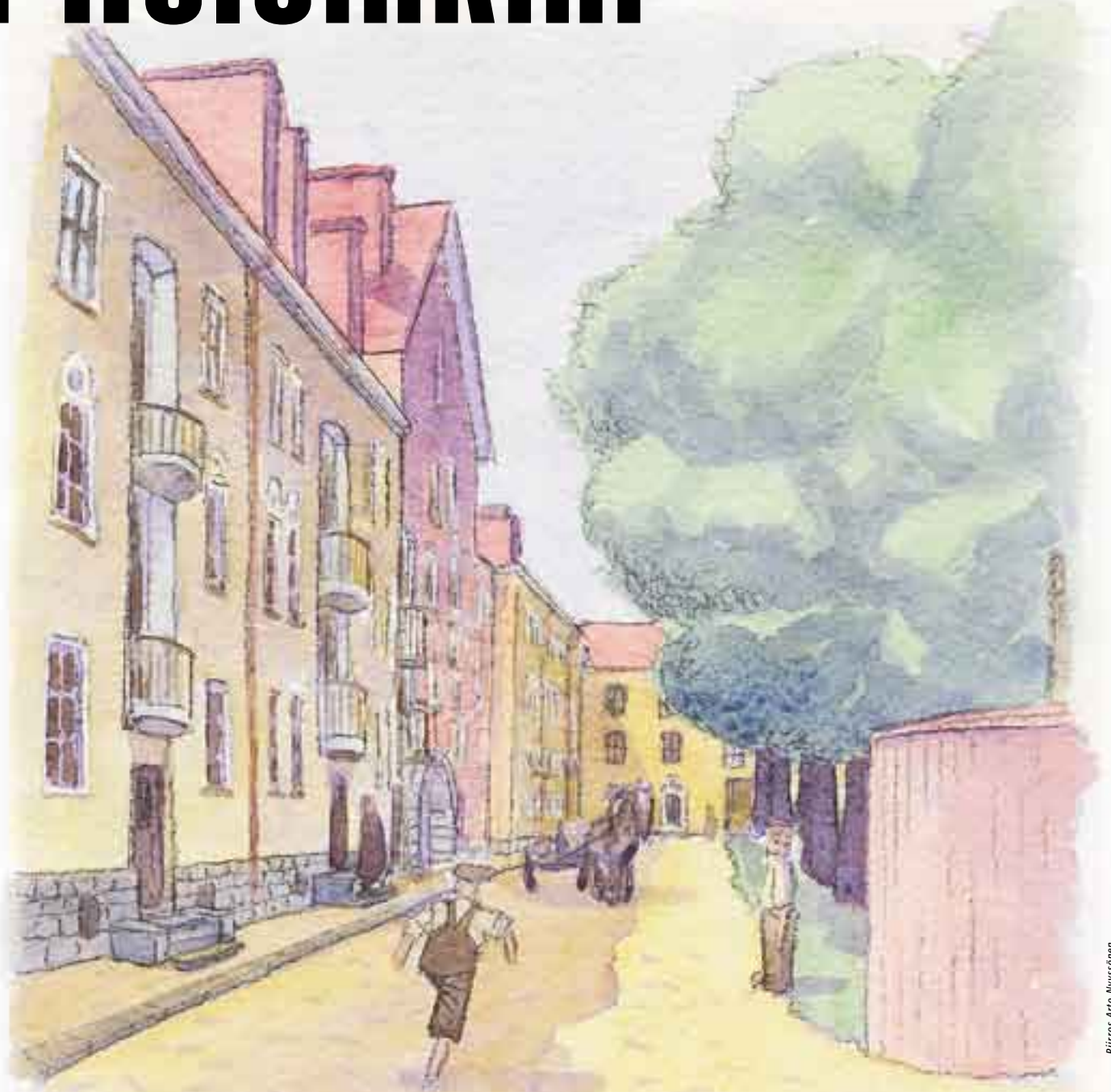
Minun Helsingini – Mitt Helsingfors

Tämän vuoden alkupuolella Helsingin kaupunki, Suomen Mielen terveysseura ja Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto HELKA järjestivät Minun Helsingini -kirjoituskilpailun. Kilpailussa oli kaksi sarjaa, alle 20-vuotiaat (juniori-sarja) ja yli 65-vuotiaat (seniori-sarja). Kirjoittaa sai molemmilla kotimaisilla ja tarvittaessa muullakin äidinkiellä. Kilpailuun tuli yli 150 kirjoitusta, joista noin kolmannes edusti juniori-sarjaa ja kymmenisen prosenttia oli ruotsinkielisiä.

Helsinki-päivänä 12. kesäkuuta jaettiin kilpailun palkinnot Villa Kivessä. Kummassakin sarjassa jaettiin ensimmäinen, toinen ja kolmas palkinto sekä kuusi kunniamainintaa. Lisäksi kaksi ryhmää sai kannustuspalkinnon. Kaikki kilpailuun lähetetyt kirjoitukset arkistoidaan Helsingin kaupunginarkistoon, jossa ne palvelevat tutkijoita. Helsingin historian tutkimuksen näkökulmasta jokainen teksti on yhtä arvokas.

Helsinki-info julkaisee ohessa muutaman maistiaisen kilpailun sadosta. Helsingin kaupungin internet-sivuilla www.hel.fi/ajankohtaista/helsinki.pdf -osoitteessa on julkaistu kaikki palkitut ja valikoima muita kirjoituksia.

I början av året arrangerade Helsingfors stad i samarbete med Förbundet för stadsdelsföreningarna i Helsingfors och Föreningen för Mental Hälsa i Finland skrivartävlingen Mitt Helsingfors. Tävingen hade två klasser, seniorer (över 65 år) och juniorer (under 20 år). Av över 150 insända texter var omkring tio procent skrivna på svenska. Ett större urval texter har publicerats på nätet på adressen www.hel.fi/ajankohtaista/helsinki.pdf. Alla bidrag bevaras i Helsingfors stadsarkiv som värdefullt material för historieforskning.

Piirros: Arto Nyysönen

Tuokiokuvia Somerontien varrelta – silloin ennen

Se on lyhyt, muhkurainen kadunpätkä Mäkelänkadulta alas Paavalinkirkon turvalliseen kainaloon. Routa on muotoillut säälimättä asfalttia vuosikymmenien ajan, katu painuu kuin häpeillen vehmaan kirkkopuiston poimuihin.

Mutta tuon vaatimattoman kadun varrella on jotain ainutlaatuisia, suurten korkeiden kerrostalojen ympäröimä korttelipiha, keidas pääkaupungin sydämessä. Satunnainen kulkija ohittaa talon kiinnittämättä siihen sen kummempaa huomiota. Ajan patinoima julkisivu ei juurikaan eroa muista rakennuksista, se sulautuu saumattomasti tuon pikkukadun harmauteen.

Talon ulkoseinien maali on säiden kirjavoima ja rappaus monin paikoin lohkeillut. Kivijalassa olevat pienet, kolhiintuneet kellarinluukut kertovat ajasta, jolloin tuohentuokuiset koivuhalot heitettiin asukkaiden liitereihin lämmittämään asuntojen kauniita kaakeliuuneja. Jykevää rautaportti on aikanaan vartioinut ylpeänä asukkaitaan, ja nyt, osittain vääntyneenäkin, se antaa vielä turvallisuutta omilleen.

Tässä talossa asuu aivan tavallisia ihmisiä, jokapäiväisine iloineen ja suruineen. Hissittömän talon porraskäytävässä elää äänten kirjo, askeleita, lasten mekastusta, ovien pauketta. Käytävillä sijaitsevat WC:t rajoittavat myös osaltaan asukkaiden yksityisyyttä.

Naarmuuntuneiden ovien takana on paljon pienten asuntojen aiheuttamaa ahdistusta. Elä-

män juhlahetket korostuvat näiden seinien sisäpuolella antaen iloa ja vaihtelua arkeen.

Siis aivan tavallinen talo. Erilaiseksi sen kuitenkin tekee luonnonläheinen sisäpiha, joka on kaikille yhteinen. Kesäisin se on kuin suuri olohuone, josta jokainen voi löytää oman paikkansa. Ikivanhat vaahterat reunustavat pihaneliötä tarjoten tuuhean lehviöstönsä asukkaiden suojaksi. Tuuli tuo tuoksuja ja ääniä kadulta, mutta ne eivät häiritse ulkonaolijan rauhaa. Ympäriällä oleva vihreys hiekkalaatikkoineen ja pyykkieläineen on osa asukkaiden elinpiiriä. Nurmikko on monin paikoin kulunut, mutta sitkeät ratamat ovat pitäneet pintansa levittäytyen röyhkeästi tiheänä mattona pihamaan multa. Alueen jokaisessa kulmassa on jännittävän näköinen, pyöreä roskasuoja, nämä neljä pömpeliä ovat pikkupoikien ehtymättömän mielenkiinnon kohteita.

Kevään tullessa koko pihapiiri herää talvihorroksesta, likaiset lumivallit sulavat hiljalleen muodostaen pieniä puroja lasten iloksi. Talonmies luutineen aloittaa jokakevällisen urakkansa ja vähitellen piha pesee kasvonsa talven jäljiltä. Väkevä maan tuoksu kaikkine eri vivahteineen tunkeutuu avoimista ikkunoista sisään tuoden kaivatun häivähdyksen heräävästä luonnosta. Asukkaiden jokakevällinen odotus alkaa. Tulevatko ne jälleen, ovatko selvinneet hengissä tuiskuissa ja pakkasissa. Odotus palkitaan,

tulevat portista sisään arvokkaasti peräkkäin astellen, uros edellä. Sama sorsapariskuntavuodesta toiseen ilmaantuu pihapiiriin näyttäytymään ja täyttämään vatsansa ennen pesänrakennuspuuhiaan. Tämä vierailu on hartaasti odotettu kevään merkki.

Puut ja pensaat saavat vähitellen vihreän verhonsa ja ovat valmiit vastaanottamaan muuttolintujen parvet. Lämpö ja valo ovat jälleen keran taikoneet tämän pihapiirin valmiiksi asukkaalleen hemmetellen heitä ruhtinaallisesti pitkän ja ankean talven jälkeen.

On helteinen kesäpäivän unelias hetki, hetki, jolloin arki on kuin piiloutunut auringon lämmittävien säteiden alle. Suuret, vanhat syreenipensaat muodostavat hennonpunaisen tuuhean katoksen, jonka suojassa ilma väreilee pehmeästi. Auringon valo siivilöityy lehtien lomitse muodostaen varjoja nurmikun pintaan. Vanha mies istuu kumarassa keppiinsä nojaten, mieli on jossain kaukana, mutta herkkä korva aistii kyllä ympäristön äänet. Pikkulintujen siritys sulautuu miehen ajatuksiin, joita narulla liehuva pyykin lepatus hieman häiritsee. Hän oikaisee varovasti jalkaansa ja antaa lämmön hemmetella särkeviä jäseniään.

Nurmikolla istuskelevat äidin seuraavat lastensa leikkejä vaihtaen vain harvakseltaan ajatuksia keskenään. Hiekkalaatikollakin lasten kesken vallitsee harvinainen sopu. Jopa sakin pieninkin

Palkitut:

Seniori-sarja

1. Auli Paattakainen
2. Jukka Hätinén
3. Gunnar Schalin

Kunniamaininnat:

Kaarina Kronlöv,
Sinikka Lepomäki,
Ritva Linnasola,
Gurli Maunula,
Allan Ojala,
Kode Peltonen

Juniori-sarja

1. Merja Heikkinen
2. Anni Kivelä
3. Aino Vastamäki

Kunniamaininnat:

Alfred Ermann,
Viktor Fagerudd,
Harri Hertell,
Emma Huikari,
Lauri Häme,
Alexandra Peth

Kannustuspalkinnot:

- Kallion Tarinapajan 9–11-vuotiaiden ryhmä
- Nurkkatien ala-aste 6 A

saa rauhassa rakennella hiekkalinnaa isompien häiritsemättä. Ensimmäisessä kerroksessa asuva mummo ulkoiluttaa narussa harmaankirjavaa kissaansa. Mirrivanhus on lihava ja kankea jaloistaan, joten mummo nostaa sen varovasti puun oksalle. Viiksiniekka seurailee liikkumatta lintujen lentoa, vain valkea hännänpää vipattaa hiljalleen edestakaisin. Jo kauan kadoksissa ollut luontainen saalistusvietti pyrkii hetkeksi tajuntaan, mutta häipyy sitten takaisin aivojen uumeeniin. Mummo yrittää ottaa kissaa syliinsä, mutta sen kynnet oppoavat syvemmälle puuhun. Ympärillä olevat äänet ja hajut ovat saaneet mirrin täysin valtaansa, eikä paluu pieneen huoneeseen tunnu lainkaan houkuttelevalta.

Pihan unettavan rauhan rikkoo hetkeksi perunakauppias, joka vanhan hevosen vetämissä kärryissään myy kaikuvasti huudellen viikoit-

aisia vihanneksiaan. Lauma pikkupoikia ilmestyy kuin tyhjistä hevosmiehen ympärille, rohkeimmat yrittävät sinnikkäästi roikkua kärryjen perälaudassa. Mies ja hevonen kiertävät pihaa, perunakauppa ei vain tänään oikein tahdo innostaa pihalla olijoita, jotka laiskasti seurailivat multaisten perunasäkkien menoa. Kuorma etäänny poikien saattelmana portista ulos ja rauha palaa jälleen puiden alle. Hevonen tosin jättää tähän harmoniaan omat käyttökorttinsa, mutta innokkaat kukankasvattajat käyvät vaivihkaa korjaamassa ne talteen.

Talo alkaa heräillä iltapäivän horroksesta. Josain kolahtaa ovi ja kiireisten askelten kopina tunkeutuu häiritsevästi hiljaisuuteen. Elämisen äänet täyttävät vähitellen pihapiirin, se on valmis vastaanottamaan jälleen tutut kuvionsa. Pian aurinko tavoittaa korkealla olevan ka-

ton ja sen takana kohoavan kirkontomin. Säteet jäävät vielä hetkeksi viipyillen lämmittämään pihaa auringon jo kadotessa pehmeästi näkyvistä. Yksi päivä on taas lopuillaan talon pak-sujen kiviseinien sisäpuolella.

Tuo kaikki on kappale menneisyyttä, joka vuosien saatossa muuttuu kehityksen myötä. Talon uusi väri kirkastaa katukuvaa ja tuohentuoksuiset koivuhalot saavat väistyä keskuslämmityksen tieltä. Asunnot kokevat täydellisen muodonmuutoksen, portaikon elämisen merkit peittyvät maalikerroksen alle. Piskuinen Somerontiekin saa pinnalleen uuden katteen ja on sen jälkeen kuin yksi katu muiden joukossa. Vain tummanpuhuva Paavalin kirkko sinnittelee aikaa ja kehitystä vastaan. Se seurailee järkkymättä juurellaan eläviä ihmisiä antaen heille turvallisen tunteen jatkuvuudesta. Suuri tomikello tikit-

tää tuntejaan välittämättä lainkaan ympärillään muuttuvasta maailmasta.

Myös väsynyt porttivanhus on vielä voimissaan. Sen jyrkät rautaristikko tuntuu aivan kuin pysäyttävän kaupungin melun ja tympeät pako-kaasut taakseen. Sisäpuolella pieni ihminen elää arkeaan. Siellä on hänen maailmansa, palanen vähitellen katoavaa entisyyttä, johon aika ja sen tuomat muutokset lyövät väijäämättä merkkinsä. Uudet sukupolvet jatkavat elämänsä näiden jyhkeitten kiviseinien suojassa, jossa jotain kuitenkin säilyy muuttumattomana. Sama aurinko herättää edelleen joka kevät pihapiirin vihreyden ja linnut löytävät tutut pesimispuunsa. Elämä jatkuu porttien takana niin kuin se on jatkunut omalla tavallaan jo monien vuosikymmenien ajan, ihminen asfaltin ja luonnon keskellä.

Auli Paattakainen ■

Piirros Arto Nyssönen

Djurgården och Tölövikén i min barndom (början av 1900-talet)

Nu när Tölövikén är så populär, enligt tidningarna, skulle jag vilja berätta om Tölövikén, Fågelsången och min barndom i Djurgården, som på den tiden var en stor skog med barnaögon sett. Vi bodde i 'Lilla 10:an', Djurgårdsvägen 10. Dit flyttade vi från Majstad, när jag var 9 år gammal, år 1912. Där fanns två villor, den stora och den lilla, vilka båda finns kvar ännu i dag. I 'vår villa' bodde två familjer förutom gårdskarlen.

Tölövikén var något större då än nu. Järnvägen var inte så bred och under järnvägen fanns en öppning till Kaisaniemisidan, genom vilken man kunde ro med båt under järnvägs-skenorna. Vi hade en roddbåt, som vi barn rodde omkring i ända bort till Långa Bron. Det var spännande, att sitta i båten under järnvägsbron, när tågen åkte över. Vikens vatten var smutsigt. Tjocka klimpar flöt på ytan och det var grönt och grumligt och luktade illa. Om man råkade ramla i plurret hade vår mamma ett arbete, att få oss rena igen.

På vintern frös Tölövikén igen. På den tiden hörde Finland ännu till Ryssland och det fanns kosacker med hästar i Helsingfors. De var stationerade i Åbo Kasern, som var belägen där bussstationen nu ligger. Under vintrarna kom kosackerna ofta ned till viken, för att öva sig och sina hästar på isen. De red i sporrsträck över isen, ibland under magen på hästen eller stående på

hästryggen. De kunde hoppa upp och ned från hästryggen under vildaste galopp. Det var fart över det hela.

Djurgården var lugn och stilla. Det fanns varken spårvagnar, bilar, eller idrottsplatser. Hästdroskor var det enda man såg och enstaka velocipeder. Inga vägar korsade skogen. Om vintern åkte man skridsko på viken, så länge den var snöfri.

Jag minns Sockerbruket på andra sidan viken. Det var roligt, att se hur råttorna simmade över därifrån. Man såg en nos som stack upp ur vattnet och så bildades det små svallvågor, som efter en liten båt. På den tiden fanns det råttor överallt, också under vårt hus. Vi sköt råttor med vår pappas 'salongsgevär'. Vi lade ut en rad brödsmlur från husets stenfot, för att få råttorna att komma ut. Vi satt stilla och tysta och väntade, tålmod måste man ha. Vi fick någon slant av husvärden för råttsvansarna. Han lånade också vårt gevär en gång för att skjuta kråkor. De satt och kraxade i en stor björk på gården. Husvärden sköt en kråka, som han hängde upp i trädet. De övriga kråkorna höll serenad för den döda fågeln, sedan försvann de toltalt och stannade borta en lång tid.

Dao jag och min bror, som var något äldre, strövade omkring i skogen, kom vi en gång över två konstnärer som satt och målade landskap. Vi var nyfikna och började prata med dem. Vi be-

rättade om oss, var vi bodde osv. Så fick vi veta vad de hette. Den ena var Mikko Carlstedt och den andra var Arvo Makkonen. De var unga artister, hungriga och utan pengar. Vi tyckte synd om dem och bad dem komma hem till oss. Mamma hade ju alltid något att ge dem, fast det inte var matdags. De blev glada och tacksamma för vad de fick. De var sedan ofta hos oss, när de blev bekanta med våra äldre systrar. När Mikko senare hade utställning och fick några tavlor sålda bjöd han hela vår familj på kalas till 'Ärtholmsgatan 00', som han kallade stället där han bodde.

I Djurgården fanns Alphyddan, som senare brann ned. På sommarkvällarna kunde man höra musik därifrån och också från restaurangen i Kaisaniemi. I Hesperiaparken fanns ofta en cirkus. Därifrån hördes också musik över Tölövikén. Den tiden spelades 'Höstdrömmar' och 'Kulturnivalssi' mfl. Musikstyckena blandades med varandra, när vi satt på bryggan och lyssnade. I Djurgårdsskogen ordnades också gudstjänster om somrarna. En präst kom dit och predikade på söndagarna. Församlingen satt i gröngräset eller på stenar och stubbar. Frälsningsarmen kom ofta och uppträdde på samma plats.

Ar 1922 flyttade jag till en annan ort. Jag hälsade sedan på hemma till helger och andra tillfällen, men ingenting förändrades nämnvärt. Ar 1936 dog min mor och hemmet skingrades, tiden gick. Ar 1986 kom jag tillbaka till Helsing-

fors och bodde då på Fjälldalsgatan. En dag gick jag sedan på promenad runt Tölövikén. Ingenting, utom Fågelsången, var sig likt. Villorna, både den stora och den lilla 10:an, var fallfärdiga. Nummer 11 var i gott skick och bebodd. 10:orna stod tomma. Jag gick in på gården och tittade. Vår trappa var trasig och allt var i dåligt skick. Baksidan av huset var precis som det var, då jag lämnade det som 19-åring. Att se att allt var som för, fast över 70 år hade förflutit, gav mig tårar i ögonen. Att tiden kunde ha stått stilla i så många år, mitt i Helsingfors. Nu är båda byggnaderna renoverade och i gott skick. Stora 10:an heter numera 'Villa Kivi'.

Jag bor nu i Munksnähemmet. Vi gjorde för några år sedan en utflykt från hemmet, för att se hur det skulle bli, när järnvägen än en gång skulle breddas. Man skulle ta en bit av berget och av villan nr. 12, men till all lycka tror jag, att det inte har blivit något av det ännu. Gårdskarlen för 'Villa Kivi' bodde nu i vår gamla lägenhet. Gårdskarlsfrun var så vänlig och bad mig komma in och se, hur där såg ut nu efter så många år. Rummen var sig lika. Köket var moderniserat med skåp och hyllor och alla finesser. Vedspisen var borta. Känslan av att se rummen var glädjande. Det kändes så skönt och varmt att se det som en gång varit mitt hem för så många år sedan.

Gurli Maunula ■

Ensimmäinen kevätpäivä muuton jälkeen

Hyvää huomenta, Helsinki.

Taas tänä aamuna herään sylistäsi. Malmin kartanon keväinen valo siivilöityy verhojeni lävitse ja kulta lattialla olevat luentomonisteiden, maksamattomien laskujen ja lainakirjojen pinot, joita väistän hoippuessani opiskelija-asuntooni suihkuun vaimentamaan uneni viimeisen riekaleet. Nojaan kylpyhuoneen seinään veden kohinani keskellä ja päätän kerätä voimia joka-aamuiseen kuntourakkaani: junaan juoksemiseen.

Siellä, missä asuin ennen, kuljin itse aina kaikkialle. Kesäisin viiletin mäkeä alas rahisevalla hiekkatiellä lammen poikki, talvisin taas tarvoitin lumihangessa, jonka pinta oli pakotettu rikkoutumaan reitiksi. Nyt jouduin istumaan joka aamu kiskoilla eteenpäin suhahtavan metallikuoren uumeniin, urbaaniin säilyketölkkiin, jonka ikkunoiden ohi vilistävät kaupunginosat kohtelias naisääni nimeää kahdella kotimaisella kielellä. Kaiuttimet puhuvat, juna kohisee, matkustajat vaikenavat. Ne keskustelut, jotka täyttivät tilan, ovat kännykkäkorvaisten kansalaisten hajanaisia monologinräpäleitä. Jos vierekkäin istuvat vanhat tuttavat rohkenevat käyttää ääniliemiään, heidän puheeseensa ilmestyy tietynlainen junasävy: sitä vaikeampi ja hillitympi mitä mielenkiintoisemmista asioista ulkopuolisen mielestä on kyse.

Joskus yleisissä kulkuneuvoissa on myös selostajia. Tänä aamuna he eivät ole paikalla tai ainakin pysyvät vai, mutta olen tavannut heistä aiemmin muutaman. Olen kohdannut miehen, jonka mielestä vapaamuurarit olivat maailman suurin rikollisjärjestö ja naisen, joka säälitteli suureen ääneen lähellä istuvan, ennestään hänelle tuntemattoman tytön silmälaseja. ("Lapsiparka, mitkä kamalat kidutusvälineet ne ovat antaneet sinulle?") Olen tavannut Uskonjulistajan, Totuudentietäjän ja Laulavan Työttömän, joka keräsi kansalta esityksensä jälkeen kolehdin. Toisinaan mietin, minne nuo ihmiset menevät performanssiansa jälkeen: livahtavatko he väentungokseen, menevätkö he ko-

teihinsa juomaan teetä vai etsivätkö he itselleen uuden kulkuvälineen jatkaakseen toimintaansa? Vai ovatko he ainoastaan hiljaisuuden tukahduttamien Kunnan Kansalaisten kollektiivisia hallusinaatiota, jotka haihtuvat tiehen päätepuolella?

Havahdun matkanaikaisesta horroksestani Helsingin rautatieasemalla ja kävelen yliopistolle. Tiet kuhisevat ihmisiä ja kevättä; katusoittajat kartuttavat kassaansa kolmen sepän pronsipakaroiden juuressa ja Stockmann on muumioitunut keltaisten muovikääreiden alle odotamaan Hulluja Päiviä. Kaikilla on kiire jonnekin. Menen virran mukana, kuuntelen korkojeni ääntä asfaltilla ja imeydyn kohti yliopistoa. Tämän päivän ensimmäinen luento on onneksi vanhalla puolella siinä jumalaisessa auditoriossa, jossa on näköala Senaatintorille: toinen silmäni näkee piirtoheitinkalvot ja liitutaulun, toinen silmäni taas tuomiokirkon vihreät tähtikupolien alla päivää paistattelevat turistit. Kaksi viikkoa muuttoni jälkeen neuvoin eräälle heistä väärän reitin, mutta nykyään osaan kertoa kenelle vain, mistä voi löytää parhaan omenateen ja kauneimmat taideartteet.

Päivän pakollisen osuuden jälkeen olen vapaa menemään minne haluan. Kulkisinko Rikhardinkadun kirjaston mintun-, vadelman ja kaakaon väreillä maalattujen pylväiden lomassa lehteiden klassikoita vai lähtisinkö tapaamaan Ostrobotnia-talolle niitä ihmisiä, jotka puhuvat minun murrettani? Sukeltaisinko Kiselefin torille lasihelmikorujen välkkeeseen ja nukkekotien miniatyyrimaailmoihin vai lähtisinkö kiertelemään kaupunkia raitiovaunulla vaillo päämäärää miettien, kuinka moni muu kanssamatkustajistani harrastaa salaa samaa, vaikka he kaikki aina tuntuvatkin tietävän minne mennä ja missä jäädä pois.

Jos olisi maanantai, keskiviikko tai perjantai, voisin mennä Yrjönkadun uimahalliin. Voisin kadottaa ajantajuni saunassa tai uida alastomana merenvihreiden, arvonsa tuntevien kaakeli-kaarien alla. Ympäriilläni polskisi valikoimaton

otos Helsingin naisväestä; joukkoomme mahdunsi niin pullanpyöreitä kuin ruikkulaihojakin ladyjä, ryppyihoisia mummoja, odottavia äitejä ja linnunluisia pikkutyttöjä, kesätöitä ja ihmisuhteitaan puivia opiskelijaneitoja ja syövänpäihittäneitä yksirintaisia naisia, maahanmuuttajia ja maassa-asujia. Tänään kuitenkin luovutamme vuoromme miehille, joiden saunakeskusteluista ja salaisuuksista meillä ei ole aavistustakaan.

Kun ajattelen uimista ja vettä, muistan meren. Lääkkyvätkö sen laineet jo sinisinä vai onko se vielä kohmettunut jään alle? Teen päätökseni ja kävelen kauppatorille ohittaen vapua odottavan Havis Amandan. Kyllä, meri on sula ja Suomenlinnan lautta lähtövalmis. Voisin astua kyytiin ja palauttaa mieleeni sen marraskuisen päivän, jolloin olin viimeksi Suomenlinnassa. Kuten tänään, sinä päivänä ilma oli myös merkittävän lämmin, vaikka valossa olikin viileämpi sävy, kauhtunut ruoho katkeili jalkojen alla ja pensaat vapisivat tuulussa. Sinä päivänä kuljin yksin savulle ja tuoreelle suolahelle tuoksuvan torin läpi lautalle, kuljin yksin saaren kallioilla ja kummuilla, makasin selälläni maassa ja tiirailin suihkukonetta, joka jätti jälkeensä kaksi liituvivaa taivaankanteen. Tuijotin laivoja, jotka kulkivat melkein kaukana, melkein näkymättömissä; ne näyttivät olevan vain sinertävän usvan peitossa olevia horisontin muotoja. Kirjoitin muistivihkooni merkityksellisiä, auringon synnyttämiä lauseita, jotka unohdin myöhemmin.

Talvisin Suomenlinna ei ole sama paikka kuin kesäisin. Kesäisin sinne täytyy mennä yhdessä: istua tykkien päällä, ottaa valokuvia ja juoda halpaa valkoviiniä kallioilla istuen. Ja koska nyt on kevät, en tiedä, pitäisikö minun mennä yksin vai odottaa jotakuta, joka haluaisi tulla mukaani.

Aiemmin minulla oli keväisin ikävä. En tiedä, mitä tai ketä ikävöin, mutta niinä hetkinä, kun päivä pakeni horisonttiin verenvärisiksi rai-

daksi ja tähdet syttyivät yksi kerrallaan, minä halusin lähteä pitkälle matkalle, joka polttaisi pois kaikki ajatukseni ja uneni. Nyt minulla ei ole kiire minnekään, enkä tiedä, onko syy minun vai Helsingin.

Seison paikallani, katson lähteviä laivoja ja tulevia laivoja, ja lopulta havahdun liikkeelle. Minulla on liikaa valinnanvaraa, joten päätän sittenkin vain mennä kotiini – tai sinne tilaan, jota minun on nyt kutsuttava kodiksi.

Tiedän, että minun Helsinki on vielä turisti-Helsinki: kaupunki, jossa uudet ruokakaupat, divarit ja maisemataulumaisemat löytyvät satuman ja harhailun kautta. Vielä kuuden ja puolen yhteisen kuukauden jälkeen olen kuin miehellään mennyt nuori morsian, joka katsoo vastavahitun puolisonsa unta aamuisin hellyydensekaisen omistushalun vallassa: tuo on kaikki minun. Kirkot, puistot, torit, jugendtalot, kuulaansinistä taivasta vasten syttyvät katulamput – ne ovat helsinkiläisiä varten, ja minä olen nyt helsinkiläinen, vaikka olisin voinut valita helpomminkin.

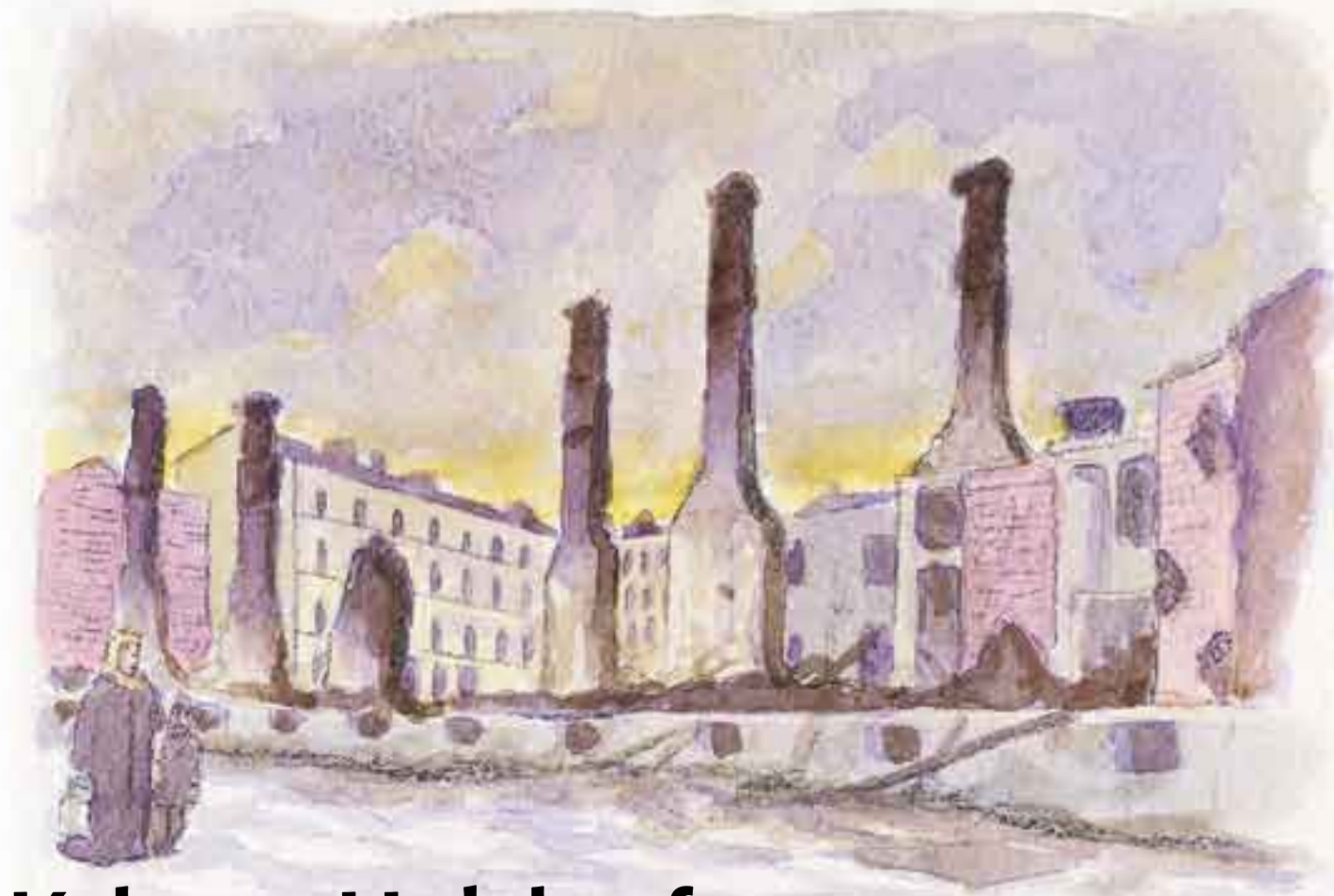
Minun Helsinki on lähiöiden kasauma, ruuhkajuna ja liukuportaatti, joissa seisotaan aina oikealla; minun Helsinki on Kampin työmaasillalla keskijöllä verta oksentava mies, "kaikkea kivaa kaikille" -ostoskeskus ja takin alle iskeytyvä merituuli. Mutta minun Helsinki on myös ulkoilmakonsertti ja metrotunnelien multainen kellarintuoksu, opiskelijahaalareihin pukeutuneiden riemunkiljaisujen kansoittama Tähtitorinmäki ja lauma uusia ystäviä.

Sitä en vielä osaa sanoa, onko Helsinki minulle satama, päätepuolella vai kiertotie johonkin toiseen kaupunkiin. Vastauksen Helsinki saa kertoa minulle itse, eikä haittaa, vaikka se tulisi viiden vuoden sijasta viidenkymmenen vuoden kuluttua.

Minun Helsinki nimittäin on kallio, jolta näkee meren taakse ja laiva, joka vie vieraisiin maihin. Mutta minun Helsinki on myös juna, joka tulee aina takaisin, ja tällaisina kevätiltoina minulla on aikaa odottaa vastausta.

Merja Heikkinen ■

Piirros Arto Nyssönen

Krigets Helsingfors

Huset skakade i sina grundvalar och allt blev mörkt. Dörrarna i tamburen vräktes upp och en storm av glassplitter, murbruk, tegelbitar, träflisor och skräp flög som en orkan med ett fruktansvärt dån tvärs igenom huset. ”Nu är det slut, allt är slut” var det enda jag tänkte. Rädd blev jag egentligen inte, jag kanske inte ens förstod att bli rädd just då; inte som de gånger jag senare i livet åter känt ängestens iskalla vind svepa förbi. Det var dagen efter Runebergdagen 1944 och jag skulle nästa månad fylla tolv år. Barnaåren var förbi, för mig som för alla mina jämnåriga i Helsingfors. Vi, krigsårens barn, hade oavsett ålder tvingats växa upp i en allvarstygnd, överklig verklighet. Barnsliga var vi naturligtvis, men ändå på många sätt mer vuxna, mer än någon som levat sitt liv i fredstid kan förstå.

Larmsirenernas genomträngande tjut hade blivit ett ljud bland andra i vår vardag, väntat, vanligt och odramatiskt. Natliga larm kunde rent av hälsas med glädje – av alla skolbarn som då fick sov Morgon nästa dag, och särskilt av dem som slarvat med hemläxorna. Tjuten grävde sig ändå så djupt ned i oss, att när vi i dag hör sirener provas minns jag och mången med mig allt vi trodde var glömt sedan länge.

1944 sökte vi oss inte längre ned till den tvivelaktiga säkerheten i husets skyddsrum. Det var som i nästan alla stadens hus hara ett vanligt källarutrymme, där taket förstärktes med plankor och ganska klena bjälkar. Det låg tre trappor ned och vi måste på vägen dit passera en öppen gårdsplan utan splitterskydd. Pappa, som var ingenjör ansåg med rätta att husets gediget byggda, 60 cm tjocka tegelväggar var ett lika gott – eller rättare sagt lika dåligt – skydd, där vi bodde på tredje våningen i femvåningshuset.

Då hade vi ingen aning om vad som väntade oss den 6.2. För att glömma årens bistra verklighet hade vi efter middagen satt oss runt matsalsbordet och börjat spela Monopol, när larmet gick (tio i sju). Lugnt satte vi oss på tamburgolvet i skydd av de bärande väggarna mitt i huset, i stilla småprat i väntan på att sirenerna som vanligt snart skulle signalera ”Faran över”.

Plötsligt bröt hela helvetet löst. Jag kanske bara inbillar mig att jag hörde det mäktiga dån från bombplanens motorer, men luftvärnsgrana-

ternas häftiga krevader hördes tydligt blandat med dundret från exploderande bomber i husen runt om. Alla satt allvarliga, tysta.

Ett ögonblick senare, när jag just trott att allt var slut, tändes ljuset märkligt nog igen, och trots att vi satt med dörrarna öppna och utan en hel glasruta i våra fönster minns jag att det på något sätt blev stilla och lugnt. Bombexplosioner och granatkrevader borde ju nu ha hörts med sin fulla kraft, men jag tyckte det blev mol tyst.

Pappa stängde tamburens dörrar så gott det nu gick för att hålla kylan ute (det var minst 5° kallt, och fönstren var sönder), och vi satt kvar i en säregen stämning av lättnad och fruktan, medan dån från luftvärnets spärrelld och mer avlägsna bombkrevader väckte oro och onda aningar. När det blev litet lugnare gav sig pappa av för att som husets disponent och skyddsansvarig undersöka det allmänna läget. Då ”faran över” ljöd vid halvtiotiden kom han tillbaka och förde oss med alla andra från huset till det stora, säkra skyddsrummet i berget under brandstationen.

Mellan lösslitna takplåtar formligen vada-de vi sedan i en överklig röra av glas och obestämbart bråte över gårdsplanerna, förbi en stor bombkrater till Lilla Robertsgatan och vidare genom elverkets källare till tunnarnas i berget. Där rädde ett överkligt lugn och där kunde man känna sig vara i trygghet – men samtidigt mer än orolig över vilket okänt öde som kunnat drabba släkt och vänner runt om i staden. Alla där nere tycktes på samma sätt vara lugna och samlade, men ändå ytterst allvarliga och mycket tysta.

Från samma skyddsrum leddes hela Helsingfors luftförsvar, men de ansvariga på ledningscentralen kunde ju inte dela med sig av sina kunskaper till oss på parkbänkarna ute i det stora bergrummet. Några lugnande besked kunde vi ändå få där mitt i tystnaden.

Allt fler sökte sig dit från husen runt omkring för resten av natten, inför den nya anfällsvåg som alla befarade. Där nere hördes inga sirener, men besked gavs från man till man strax efter ett: Nu kommer ryssen igen! Det var lika tyst som förut därnere, men vi kunde gott föreställa oss hur helvetet brutit ut på nytt. Slutligen somnade jag igen där på den hårda bänken, och vaknade först när mamma sade att det

blivit morgon, att anfallet upphört vid tretiden och att hemmet fanns kvar, att vi kunde gå hem. Men, så det såg ut överallt!

Mitt hem låg i huset mellan Ulrikasborgsgatan 3 och Lilla Robertsgatan 4-6, mellan Generalstaben på Röddäldsgatan och Gardeskasärnen vid Kasärngatan, med huvudbrandstationen på Högbergsgatan och stadens elverk med transformatorstation på Lilla Robertsgatan som närmaste grannar. Det är knappast märkligt att vårt hus träffades, där mitt i ”tian” på måltavlan för bombanfallet. Desto mer förvånansvärt är att fyra bombträffar inte gjorde mer skada. En hade förstört en bostadslokal överst i huset mot Lilla Robertsgatan, en hade totalt blåst ut en enrummare i bottenvåningen i en gårdsbyggnad och en hade orsakat den krater i gårdsplanen vi sett redan i nattmörkret. Den fjärde bomben var en ”sotare” som aldrig exploderade och i stället sprack efter att ha splittrat en takbjälke till tandpetare. Hälften av blindgångaren skrämde nästan slag på en gammal tant i översta våningen, när hon nästa dag hittade den i sin garderob.

Röran där hemma var inte lika gräslig som eländet ute på staden. På matbordet låg Monopolspelet kvar så som vi lämnat det, med korten och husen kvar, bortsett från glasbitar på ”Skillnaden” och på ”Unionsgatan”. Den stora rococobyråns marmorskiva, som redan förlorat ett hörn när byrån räddades undan Åbo brand 1827 hade nu spräckts mitt itu, men byrån stod trots allt kvar. Vi hade kommit lätt undan i jämförelse med många andra familjer. Fönsterbågar kunde repareras, rutor provisoriskt ersättas med skivor tills man kunde få glas igen – men hemmet var inte beboeligt.

Mina föräldrar beslöt därför evakuera familjen och det värdefullaste av vårt bohag till min farbror Bengt i Jorvas. Där fick vi klämma ihop oss så gott det gick i en liten stuga, och jag kunde snart börja i skolan på nytt, nu i Grankulla. Men det är en annan historia.

Så sent som 1946 kunde vi fortfarande hitta glasbitar på ”omöjliga” ställen därhemma, efterhängsna som granbarr efter julgranar – och minnena från februarinatten dyker på samma sätt upp nu när jag skriver dessa rader sextio år senare, just den sjätte februari på kvällen.

Gunnar Schalin ■

Spårvagnsresor

När jag var tre eller fyra år, åkte jag och min morfar runt Helsingfors med spårvagnar. Till exempel med 4:an till Operan, sedan med 8:an till Borgbacken och med 2:an till Berghäll. En gång åkte vi med 2:an till Skatuddens terminal. När vagnen svängde vid Skatuddsparken föll jag från bänken. Det var små vagnar på linje 2 på den tiden. Vi brukade först åka spårvagn, sedan for vi till ett café. Det brukade ofta vara café ’Strindberg. Vi drack kakao och åt Alexandersbakelser. Ibland besökte vi café Ursula i Brunnsbacken. Till slut kunde jag utantill alla spårvagnsrutter. Jag är fortfarande intresserad av Helsingfors och det är min morfar med.

Viktor Fagerudd, 8 år ■

Minun Helsingini

Olen syntynyt Vihdissä, mutta muuttimme Helsingiin kun olin kolme vuotias. En muista miltä tuntui muuttaa tänne, mutta nyt olen iloinen että asomme täällä. En asu keskustassa vaan Puistola nimisessä kaupunginosassa. Täältä on ei ole kovin pitkä matka keskustaan, joten ei haittaa vaikka täällä ei ole paljon kaupunkeja tai muutakaan.

Helsingin keskusta on mielestäni kaunis paikka. Vanhat kerrostalot, meren ranta ja pienet puistot ovat ihania. Kun on maalla niitä kaipaava. Kesäisin käyn Linnanmäellä, uimastadionilla, torilla ja kaivopuistossa. Joulun alla Helsingin kadut ovat kauniisti valaistu ja koristeltu. Täällä on paljon paikkoja missä voi käydä: Forum ja muut ostoskeskukset, monta leffateatteria, museoita ja monia näyttelyitä. Täällä on myös hyvät mahdollisuudet harrastaa sitä mitä haluaa.

Omat kokemukseni kotikaupungistani ovat hyviä. Täällä on ollut turvallista elää. Ikäviä puolia Helsingissä on autojen pakokaasujen tuoma saastunut ilma. Välillä kun kävelee keskustassa autojen läheisyydessä,

ilma haisee pahalle ja sitä ei ole mukava hengittää. Ikävää on myös että Helsingin kaupunki säästä koululaisten koulunkäynnissä. Mutta on hyvä että täällä on kerran vuodessa Hesan nuortenääni. Silloin koululaiset pääsee vaikuttamaan omaan kouluunsa ja kertomaan mitkä koulussa pitäisi parantaa. Meidän koulu on ainakin parantunut kun koululaiset ovat saaneet oman äänensä kuuluviin.

Helsinki merkitsee minulle paljon. Tämä tuntuu omalta kodilta ja tärkeältä paikalta. Tämä on minun kotikaupunkini ja en halua muuttaa täältä pois.

Emmi Kosonen ■
Nurkkatien ala-aste

Helsingissä sataa

Syysateen pisarat rummuttavat pudonneita lehtiä Helsingin puistoissa

Lehdet loistavat punaisina, kuin Uspenskin katedraalin sipulit ilta-auringon viimeisissä säteissä

Askeleet vievät mut puistoon lehdet tuoksuivat pieni tuulevire tiputtaa niitä ja suosiolla ne valmistautuvat kuolemaan.

Stella Nyman ■
Kallion Tarinapaja (9–11-vuotiaat)

Suuria eroja asuntojen hinnoissa

Asuntojen hintojen hajonta on 1990-luvulla kasvanut rajusti, selviää Helsingin kaupungin tietokeskuksen tuoreesta tutkimuksesta. Joillakin Helsingin alueilla asuntojen reaalin hintataso oli vuonna 2001 samaa luokkaa kuin vuonna 1965. Erityisesti kantakaupungin korkeiden hintojen vaikutus koko kaupungin keskimääräiseen hintatasoon on suuri.

Henrik Lönnqvistin ja Mari Vaattovaaran tutkimuksessa "Asuntomarkkinoiden vuoristorata. Ovatko kaikki alueet samalla radalla?" tarkastellaan asuntojen hintatason alueellista kehitystä pääkaupunkiseudulla vuosina 1965–2001. Erityisesti on pyritty selvittämään alueellisten erojen kasvua pääkaupunkiseudun kuntien välillä ja Helsingin sisällä.

Asuntojen alueellisessa hintojen muodostumisessa näyttää tapahtuneen muutos. Historiallisena lähtökohtana on ollut, että asuntojen hinnat ovat noudattaneet kehämäistä mallia keskustaetäisyyden suhteen: hinnat ovat olleet si-

tä halvempia mitä kauempana ne ovat keskustasta sijainneet. Malli leimasi asuntojen hintoja 1970-luvulla ja asetelma vain korostui 1980-luvulla Helsingin keskustan asuntojen kallistumisen myötä.

1990-luvun kehitys on tuottanut aiemmasta mallista poikkeavaa asuntojen hintojen nousua. Laman jälkeen hinnat ovat nousseet jälleen selvästi Helsingin keskustassa. Muutos aiempaan näkyy siten, että joidenkin, lähinnä läntisten alueiden, hintataso on ollut vahvemmassa nousussa. Kuva kokonaiskehityksestä muuttuu edelleen, kun tarkastellaan kehitystä talotyypeittäin. Neliöhinnoilla mitattuna pientaloasuntojen arvostus on säilynyt tai kohonnut kaikkialla.

1990-luvun jälkipuolen taloudellisen nousun myötä keskineliöhintojen alueelliset erot ovat suurempia kuin aikaisemmin. Samalla havaitaan, että edullisimpien asuinalueiden reaalin neliöhintataso oli vuonna 2001 karkeasti ot-

taen sama kuin halvimilla alueilla vuonna 1965. Helsingin osalta hintojen hajonnan kasvu alueiden välillä on erityisen merkittävää.

Tutkimuksessa on käytetty Tilastokeskuksen leimaveroaineistoon perustuvaa asuntojen kauppahinta-aineistoa ja muita rekisteritietoja. Asuntomarkkinoiden toimintaympäristön kuvaus sisältää lisäksi muita tilastotietoja, jotka liittyvät esimerkiksi asuntokantaan, rakentamiseen ja rakentamiskustannuksiin.

● Lönnqvist Henrik & Vaattovaara Mari: Asuntomarkkinoiden vuoristorata. Ovatko kaikki alueet samalla radalla? Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2004:5.

● Tutkimusta myydään tietokeskuksen kirjastossa, Katariinankatu 3, puh. 169 3135 tai verkkokaupassa www.hel.fi/stadinkauppa hintaan 14 €.

HELSINKI, 1h, kk Valokuvanäyttely nuorten asumisesta

Valokuvaajat Johanna Matilainen, Timo Wright ja Maarit Hohteri esittelevät Jugendsalin uudessa näyttelyssä nuorten helsinkiläisten koteja. Kuvien sinkut ja pariskunnat asuvat yksioissa ja kommuuneissa edustaen nuorten eri elämäntilanteita, niin paikalliseen asettumista, yksin asumista kuin yhteen muuttamista.

● "Helsinki, 1h, kk" -näyttely on Jugendsalissa 21.11. asti. Näyttelyyn on vapaa pääsy. Jugendsali on avoinna ma–pe klo 9–17 ja su 11–17.

Taudittomia tuliaisia, kiitos!

Länsisatamassa käynnistyy marraskuussa kampanja, joka muistuttaa, ettei Tallinan-tuliaisena kannata tuoda veri- ja sukupuoliteitse tarttuvia tauteja.

Pelkästään matkustaja-aluksilla kulkee Helsingin ja Tallinnan väliä vuosittain lähes kuusi miljoonaa matkustajaa, joten ei ole merkityksetöntä, kiinnittääkö sellainen joukko huomiota tarttuviin tauteihin. Virossa on esimerkiksi hiv-positiivisia kaksinkertainen määrä Suomeen verrattuna. Tavoitteenamme on ennaltaehkäistä muidenkin veri- ja sukupuoliteitse tarttuvien tautien, kuten hepatiittien, kupan, tippurin ja klamydian leviämistä", kertoo projektipäällikkö Maj-Lis Vänskä.

Kampanja näkyy Länsisataman matkustajaterminalissa aluksi julisteina. Niitä tulee seinille 15.11. alkaen. Stadian sosiaali- ja terveysalan opiskelijat jakavat terminalissa tiedotteita 29.11.–10.12. Heiltä voi myös kysyä tietoa sairauksista ja niiltä suojautumisesta.

Kampanjan toteuttaa "Huumeiden käytön ja tartuntatautien ehkäisy Helsingissä ja Tallinnassa" -niminen projekti, jota kutsutaan lyhyemmin HUUTA:ksi. Siihen osallistuvat muun muassa Helsingin kaupungin terveyskeskus sekä Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiiri.

HUUTA-projektissa huomioidaan erityisesti huumeidenkäyttäjät ja seksityöntekijät, koska heillä on suuri riski saada veri- ja sukupuoliteitse leviävä tauti. Riskiryhmille suunnattuja terveys- ja sosiaalipalveluja pyritään tehostamaan ja parantamaan projektin avulla. Yhteistyötahoina ovatkin esimerkik-

si A-klinikkasäätiö, Terveysneuvontapiste Vinkki ja Pro-tukipiste. Tallinnasta on mukana vastaavia toimijoita.

Tämän vuoden alussa käynnistetty HUUTA-projekti jatkuu ainakin vuoden 2006 loppuun. Projekti tulee jatkossakin näkymään tiedotuskampanjoina, ja se tarjoaa myös koulutusta. Muiden muassa ammattioppilaitosten opiskelijoille jaetaan tietoa veri- ja sukupuoliteitse leviävistä taudeista teemapäivien avulla. HUUTA-projektin rahoittavat Helsingin kaupunginkanslian yleinen osasto, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Euroopan aluekehitysrahasto. ■ TK

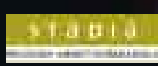
● Lisätietoa HUUTA-projektista nettiosoitteesta www.huuta.stadia.fi.

☑ **Länsisataman julisteet muistuttavat, että veri- tai tartuntataudeilta kannattaa suojautua.**

Älä tuo tuliaisia

Tartuta vain tietoa. www.huuta.stadia.fi

INTERREG III A

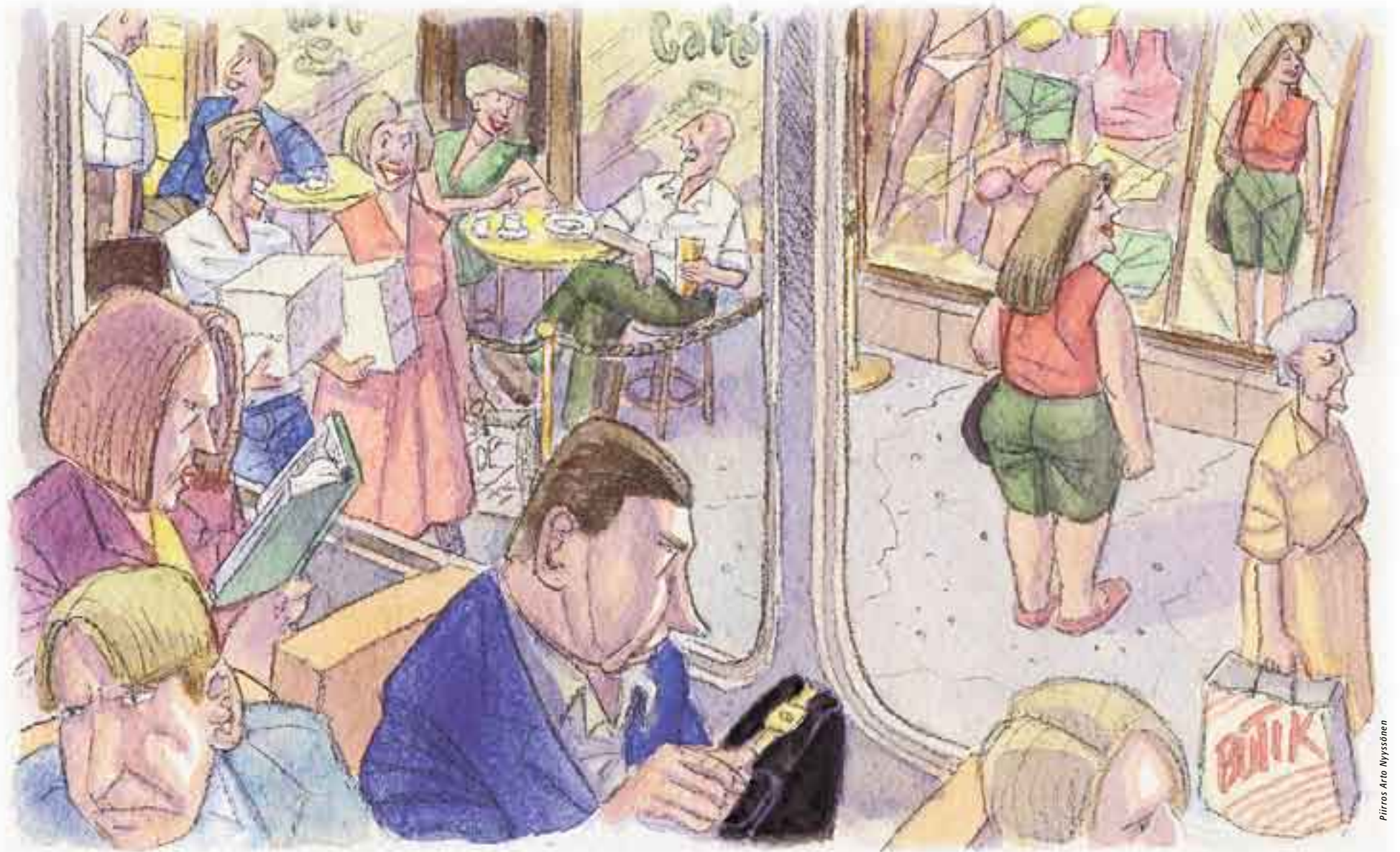

Sosiaali- ja terveysministeriö

Huumeiden käytön ja tartuntatautien ehkäisy

HUUTA -projekti

Piirros Arto Nyssönen

Kaupunkiyhteisöllisyys suosii kuluttamista

Kaupunkien kauppapaikat – kadut, torit, kauppagalleriat ja kahvilat – toimivat yhä enemmän myös viihtymisen paikkoina. Voidaan puhua uudenlaisesta yhteisöllisyyden muodosta, joka on tyypillistä kaupunkikulttuurille. Siinä kuluttamisella mutta myös yhdessä olemisesta nauttimisella on tärkeä osansa.

Helsinki koki 90-luvulla muutosten vyöryn, joka näkyy nyt myös katukuvassa. Kaupunkitutkijoiden mukaan ihanteeksi on noussut länsieurooppalainen sivistyneen nautiskelun leimaama kaupunkielämä. Helsingin keskustaa on alettu muovata tietoisesti vapaa-ajan elämysten ja tavaroiden kuluttamisen areenaksi. Kaupunkitapahtumat ovat yleistyneet ja levittäytyvät kaduilta kirjakauppoihin, gallerioihin, kirkkoihin. Erilaisuus on sallittua ja Helsinkiin on perustettu homokahviloita ja etnisiä ruokapaikkoja. Myös uusia trendiravintoloita on syntynyt roppakaupalla. Niissä tavataan tuttuja tai istuskellaan yksin nauttien muiden läsnäolosta. Kaupunki kohtauspaikkana on keskittynyt paljolti ruuan, juoman ja shoppailun eli kuluttamisen ympärille.

”Kaupunkiyhteisöllisyys ei ole tavoitteellista toimintaa poliittisessa tai aatteellisessa mielessä”, kaupunkitutkija **Pasi Mäenpää** Helsingin yliopiston sosiologian laitokselta selventää.

Mäenpää valmistelee väitöskirjaa työnimellä Kulutusyhteiskunnan kaupunkikulttuuri.

Yhteisen hyvän tai sosiaalisen vastuun periaatteita on kaupunkimaisesta yhdessäolon muodosta turha hakea. ”Pikemminkin tavoite itsessään on hyvä fiilis ja yhteisöllisen tunteen kuluttaminen”, tutkija luonnehtii ja kutsuu tällaista sosiaalisuutta heikosti yhteisölliseksi.

Kaupunkiyhteisöllisyyttä voi kuvata myös pelinä tai leikkinä. Siihen mennään mukaan, pelataan tietyillä säännöillä ja siitä ulos tullessa käteen jää vaikkapa vain onnistumisen elämys. Näin kävi esimerkiksi silloin, kun Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden. Öisessä Helsingissä vallitsi spontaani juhlatunnelma, joka tempaisi mukaan toisilleen tuntemattomat juhlijat. Näin syntynyt yhteenkuuluvuus on luonteeltaan satunnaista, hetkellistä ja ohimenevää. On tyypillistä, ettei se tuota mitään eikä siitä jää jälkeä.

Ovatko kaupunkilaiset sitten muuttuneet nousukauden myötä tyyliä ja välinpitämättömyyttä parustajista yllättäen sutjakoiksi seuraimiksi? Eivätkö helsinkiläiset ole olleet useammankin vitsin arvoisia tavastaan istua ruuhkabussissa myykinä tuijotellen ikkunasta kaukaisuuteen? Meillä tätä kaupunkikulttuurille ominaista piirrettä on lisäksi alettu pitää erityisen suomalaisena ilmiönä. Mäenpää muistuttaa, että kontaktien välttäminen perustuu yksinkertaisesti siihen, että ihmiset ovat kaupungissa tuntemattomia toisilleen. Tällöin toisiin luodaan varautuneisuuden tai pinnallisuuden sävyttämiä suhtautumistapoja, joissa kasvokkain tapahtuva sanallinen kommunikaatio on vähäistä.

Helposti mielletään, että kaupunki on tehnyt meidät välinpitämättömiksi. ”Itse ajattelen, että kyseessä ovat enemmänkin maskit tai naamiot, joiden avulla esitämme toisillemme tilannekohtaisia suhtautumistapoja. Tuttujen tai läheisten ihmisten kesken kotona tai työpaikalla käytäydymme toisin”, Mäenpää sanoo. Tutkija näkee myös yhteyden välttämiskäyttäytymisen, kuluttamisen ja uudenlaisen sosiaalisuuden välillä.

”Esimerkiksi shoppailu on miellyttävä sosiaalisuuden muoto, joka perustuu tuntemattomien kohtaamiseen, kaupunkielämän vilkkauteen, väkijoukossa olemiseen. Nautimme kaupungin vilinästä, kaupunkitapahtumista ja anonyymiuden tunteesta sekä siitä rauhasta ja vapaudesta, jolla muita ihmisiä voi tarkkailla. Kaupungilla hengailtaessa on miellyttävä tunne siitä, että jotain voi tapahtua”, tutkija selittää. Muiden ihmisten läsnäolosta nauttimista tutkija kutsuu katuseurallisuudeksi.

Esiintyjänä ja katsojana

Katuseurallisuus suosii kuluttamista, koska ihmiset ovat kiinnostuneita toisistaan mutta ovat toisilleen tuntemattomia. Tämä tuottaa tunteen siitä, että on anonyymi myös itselleen. Tällöin ihminen vapautuu toteuttamaan sellaisia olemisen tapoja, joita kuluttamisella voidaan tyydyttää. Ihmiset esimerkiksi näyttävät mielihyvää tuottavia rooleja mielellään ja kuluttamisen avulla nämä haaveet voidaan elävöittää.

Teatterin maailmasta ovatkin peräisin monet vertaukset, joilla kaupunkielämää ja sen puitteita kuvataan. Yleisönä olemista, samasta ku-

vasta hullaantumista pidetään nyky-yhteisöllisyydelle tyypillisenä. Pakkaudumme viereen konsertteihin, elokuviin, Tuomas-messuun, kirkkopäiville tai katutapahtumiin. Julkiset tilat voi ymmärtää näyttämöksi, siellä liikkuvat kaupunkilaiset esiintyjiksi ja kahvilan tai tavaratalon vaateosaston sisustuksen omalle näyttelytyymiselle sopivaksi lavasteeksi. Kaupunkikulttuurin mahdollistama esittävyys palvelee erottautumisen, näkymisen ja itsensä toteuttamisen pyrkimyksiä.

Tällaista yhdessä oloa voi kutsua narsistiseksi tai esittäväksi. ”Se on pinnallista siinä mielessä, ettei tuntemattomille ihmisille voi esittää syvimpiä tunteita tai salaisuuksiaan”, Mäenpää sanoo. Myös toinen mielletään ensisijaisesti katseiden kohteena ja yleisönä. Mutta eivätkö muut ihmiset ole tällöin vain välineitä itsen toteuttamiselle? Tutkija myöntää tämän mutta korostaa, etteivät toiset ole kuitenkaan hyväksikäytettyjä. ”Kaupungilla joudumme altistamaan itsemme muiden katseille ja tämä mahdollistaa vastavuoroisuuden. Itsemme esittäjinä emme ole kaikkivoipia tähtiä, vaan otamme aina myös riskin.”

Marja Silde ■

Helsingin kaupungin tietokeskuksen julkaisuja:

- URBS. Kirja Helsingin kaupunkikulttuurista, toim. Stadiipiiri (Edita 2000)
- Kunnostusta ja kuntokävelyä, asukastiloja ja aikamatkoja. Onnistuiko Helsingin lähiöprojekti? toim. Bäcklund-Schulman (2000)
- Lähiöprojekti lähikuvassa, toim. Bäcklund-Schulman (2003)

Vuosaaren sataman yritysalueelle vauhtia

Kvaerner Masa-Yards suunnittelee Arktisen tutkimuskeskuksensa siirtoa Arabianrannasta Vuosaaren yrityspuistotoalueelle. Myös Pauligin kahvipaahimo on siirtymässä uuteen satamaan liittyvälle työpaikka-alueelle, jonne on kaikkiaan arvioitu syntyvän 3 500–4 500 työpaikkaa.

Vuosaaren nousevan uuden tavarasataman vierestä on varattu laaja alue yritystoiminnalle. Alueelle mahtuu 660 000 kerrosneliötä uutta toimitilaa. Helsingin sataman arvion mukaan Vuosaaren sataman yhteyteen kehitty Suomen suurin logistiikkakeskus.

Lähes 130-vuotiaalla Pauligilla on nykyisissä Vuosaaren toimitiloissaan noin 300 työpaikkaa. Helsingin kaupungin ja Paulig Oy:n välinen esisopimus yhtiölle myytävästä uudesta tontista allekirjoitettiin lokakuun puolivälissä.

Asuntorakentamisen tieltä Vuosaaren yritys- puistoalueelle Merenkulkijankatu 2:een siirtyvä Kvaerner Masa-Yardsin tutkimusyksikkö toimii olennaisena osana yhtiön laivanrakennusteollisuutta. Arktinen tutkimuskeskus tulisi toimimaan ensimmäisenä yrityksenä Vuosaaren Sataman yrityspuistoalueella ja sitä voidaan pitää merkittävänä hankkeena koko alueen toteutuksen kannalta.

Arktinen tutkimuskeskus sijoittuisi yritys- alueelle telakka-altaan eteläpuolelle. Tutkimus- yksikölle varataan noin 6 600 neliön suuruinen

alue, jolle on tarkoitus rakentaa noin 4 850 kerrosneliömetrin suuruinen mallikoelaitos ja siihen liittyvät tutkimus- ja toimistotilat.

Rakentamisvaiheeseen päästään vuoden 2005 alussa. Silloin maailman nykyaikaisimman arktisen tutkimuskeskuksen toiminta käynnistyy Vuosaarissa vuoden 2006 alusta lukien. Rakennus suunnitellaan rakennettavaksi pääosin maanpäällisenä rakenteena. Nykyistä toimintaa on tarkoitus laajentaa jonkin verran. Uusissa tiloissa työskentelisi vuonna 2006 noin 20 henkilöä.

Arktinen tutkimuskeskus toimii tällä hetkellä Arabianrannassa kaupungin vuokratontilla, jonka vuokrasopimusta on tarkoitus jatkaa kunnes uudet tilat saadaan käyttöön. Alue on varattu asemakaavassa asutokäyttöön ja tämän vuoksi yhtiö on etsinyt keskukselle uutta sijaintipaikkaa. Yhtiö on selvittänyt keskuksen sijoittamista Turkuun, Espooseen tai Helsinkiin.

Hankkeen sijoittumista Vuosaaren sataman yhteyteen on pidetty sekä kaupungin että yhtiön puolesta perusteltuna. "Tutkimuskeskus on hyvä alku yrityspuiston rakentamiselle ja sen toivotaan vetävän mukanaan alueelle muitakin merelliseen logistiikkaan liittyviä yrityksiä, jotka saisivat synergiaetuja toisistaan ja sijoittumisestaan lähelle tulevaa Vuosaaren uutta satamaa", kiinteistövirastosta todetaan.

Hissejä 40 prosentin rahoituksella

Paljonko hissi maksaa? Millainen hissi taloyhtiössä? Näihin ja muihin hissejä koskeviin kysymyksiin löytyy vastaus hissi-infoista. Niissä jaetaan tietoa hissien rakentamisesta vanhoihin asuinkerrostaloihin. Tilaisuudet järjestää Helsingin kaupungin hissi- ja projekti.

Tilaisuudessa kertovat hisseistä esimerkiksi kiinteistöviraston, pelastuslaitoksen, rakennusvalvontaviraston, pankin, asukas-

yhdistyksen ja hissi- ja projekti- edustaja. Tilaisuudet ovat kaikille avoimia ja maksuttomia. Asukkaat voivat näyttää asiantuntijoille oman talonsa pohjapiirustuksen ja keskustella siihen sopivista hissiratkaisuista.

"Vanhoihin vähintään kolmikerroksisiin asuinkerrostaloihin voi saada hissien 40 prosentin omarahoitusosuudella. Valtion asuntorahasto maksaa kuluista 50 prosenttia ja Helsingin kaupunki 10 prosenttia. Esimerkiksi viisiportainen taloyhtiö maksaa itse vain kahdesta hissistä. Keskimäärin taloyhtiön osuudeksi jää 30 000–50 000 euroa porrashuoneelta. Hissi nostaa asunnon neliöhintaa, joten oma sijoitus ei mene hukkaan. Hissi tuo myös rahallisesti vaikeasti mitattavaa lisäarvoa, varsinkin lastenvaunujen, pyörätuolin, rollaattorin tai kävelykeppien kanssa kulkeville", toteaa hissiasiamies **Erkki Holappa** Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksesta ja jatkaa:

"Ihmettelen, jos 60 prosentin tuki ei kelpaa taloyhtiöille. Pääsääntöisesti kaikki hissiavustushakemukset on hyväksytty. Parhaillaankin Helsinkiin on suunnitteilla tai tekeillä satakunta hissiä." ■ TK

Loppuvuoden hissi-infot:

- Puotilassa tiistaina 16.11. kello 18 alkaen Vartiokylän yläasteella (Rusthollarintie 6).
- Herttoniemessä tiistaina 23.11. kello 18 alkaen Seurakuntasalissa (Hiihtomäentie 23).

● Lisätietoja hisseistä saa hissiasiamies Erkki Holappalta, erkki.holappa@hel.fi, ja nettiosoitteesta www.hel.fi/hissiprojekti.

■ **Isonnevantie 17:ssä on niin kutsuttu kolmevartinen porrashuone, jossa portaat kiertävät hissikuilua kolmelta sivulta.**

Kuva Arkkitehtuuritoimisto Liide Tarki

Kulttuurin juhlaa

Kaupungin kulttuuriasiainkeskus täyttää tänä vuonna 25 vuotta. Juhlasyksyn ohjelmassa on kaikkiaan yli 400 tapahtumaa ja yli 50 näyttelyä. Tapahtumakirjo ulottuu rai-musiikin kuninkaan **Khaledin** ja fadotähti **Marizan** vierailusta nykyaikaisiin, oopperaan, lasten ja nuorten elokuvaan, animaatiotyöpajoihin ja teatteriin.

Tanssin saralla luvassa on monia kotimaisia huipputason esiintyjä. Tero Saarinen Companyn marraskuussa Stravinski-illassa Aleksanterin teatterissa nähdään **Tero Saari-** sen kiitetyt koreografiat Petrushka ja Hunt.

Bio Rexissä marraskuussa järjestettävä lasten ja nuorten Leffakansio-festivaali tuo Helsinkiin kiinnostavimmat uutuudet maailmalta, muun muassa Berliinin kansainvälisillä elokuvajuhlilla tänä vuonna palkitun **Ntshavheni Wa Lurulin** elokuvan Wooden Camera.

Alueellisten kulttuurikeskusten runsaasta ohjelmatarjonnasta kerrotaan tarkemmin tämän lehden tapahtumakalenterissa.

- Lisätietoja: www.kulttuuri.hel.fi

Rintamaveteraaneille maksutonta liikuntaa

Rintamaveteraanit pääsevät maksutta Helsingin liikuntaviraston kuntosaleihin. Oikeus maksuttomaan liikkumiseen koskee myös kaikkia Helsingin uimahalleja ja maauimaloita. Liikuntapaikkojen yhteystiedot ja tarkat aukioloajat löytyvät liikuntaviraston internetsivuilta.

- Siltämäki (10.12.2004 asti), Siltamäen uimahalli, Jousimiehentie 3, puh. 310 87458.
- Töölö, Uimastadion, Hammarskjöldintie 5, puh. 310 87854.
- Vuosaari, Vuosaaren urheilutalo, Vuosaarentie 5, puh. 310 87450.

Liikuntaviraston kuntosalit

- Itäkeskus, Itäkeskuksen uimahalli, Olavinlinnantie 6, puh. 310 87201 (nauhoite), 310 87202 (kassa).
- Jakomäki, Jakomäen uimahalli, Somerikkopolku 6, puh. 310 87454.
- Kontula, Kontulan kuntokellari, Ostostie 4, puh. 310 87451.
- Käpylä, Käpylinna, Mäkelänkatu 86-96, puh. 310 87456.
- Myllypuro, Liikuntamyly, Myllypurontie 1, puh. 310 87535.
- Maunula, Maunulan liikuntahalli, Maunulanmäki 3-5, puh. 310 49004.
- Oulunkylä, Oulunkylän liikuntapuisto, Käskynhaltijantie 11, puh. 310 87887.
- Pirkkola, Pirkkolan liikuntapuisto, Pirkkolantie, puh. 310 87916.
- Ruoholahti, Ruoholahden kuntotalo, Itämerenkatu 23, puh. 310 41900.

Liikuntaviraston voimailusalit

- Itäkeskus, Itäkeskuksen uimahalli, Olavinlinnantie 6, puh. 310 87201 (nauhoite), 310 87202 (kassa).
- Kontula, Kontulan kuntokellari, Ostostie 4, puh. 310 87451.
- Pirkkola, Pirkkolan liikuntapuisto, Pirkkolantie, puh. 310 87927.
- Ruskeasuon, Ruskeasuon liikuntapuisto, Ratsastie 10, puh. 310 87892.
- Töölö, Kisahalli, Paavo Nurmen kuja 1 D, puh. puh. 310 87830 tai 310 87829.
- Tarkat tiedot saa kuntosaleista saa netistä www.hel.fi/liv/lajit/kuntosalit.html -osoitteesta ja uimahalleista www.hel.fi/liv/lajit/uhallit.html -osoitteesta.

Aina jonkun tytär

Aleksanterin teatterin ja Kassandran "Aina jonkun tytär" -teatteriesityksen tapahtumapaikkana on Itä-Helsinki. Kulttuurikolarien kirjo käynnistyy, kun somalitaustaisen Fatumon 16-vuotias tytär Sadia tulee raskaaksi ja lapsen isäksi osoittautuu karjalaistaustaisen Ellin 18-vuotias poika Jukka.

Näytelmän teksti on syntynyt Kassandran ja kulttuurikeskus Caisan yhteisissä teatterityöpajoissa. Ohjaus on **Ritva Siikalan** käsialaa.

- Esitykset 4.11.–18.12. Aleksanterin teatteri, Bulevardi 23-27. Liput 20/17/12 €, puh. 773 99500, www.menolippu.fi, www.lippupalvelu.fi. Lisätietoja nettiosoitteesta www.kassandra.fi/ajit.

■ **"Aina jonkun tytär" -näytelmässä esiintyvät muun muassa Maryan Guuleed ja Arttu Kapulainen.**

Kuva Johnny Korkman, Cassandra ry

Annantalon taidekeskus

Annankatu 30, p. 169 3747,
www.kulttuuri.hel.fi/annantalo

- **7.11. klo 10–16** koko perheen tapahtumapäivä. Työpajat (klo 10–14) keskittyvät animaatioon Animatrix Animaatiofestivaalin (5.–7.11.) hengessä. Ennakoilmoittautumaan viim. 2.11. p. 169 3994 tai faksi 169 3914 /Liina Paloheimo. Työpajoihin on 5 euron materiaalimaksu/henkilö. Kamera käy – Äksön -näyttelyyn järjestetään maksuttomat opastetut kierrokset ruotsiksi klo 12 ja suomeksi klo 13. Klo 14 esitetään Arto Koskisen elokuva Kahlekuningas. Vapaa pääsy.
- **28.11. asti** Kamera käy – Äksön! Elokuvan lyhyt kielioppi. Näyttely on avoinna ma–pe klo 9–18, lauantaisin ja sunnuntaisin klo 11–17. Vapaa pääsy.
- 28.11. klo 12–14** näyttelyn päätösjuhlat. Tapahtumassa esitetään näyttelyn yhteydessä järjestetyissä työpajoissa ja talon taideopetuksessa syntyneitä lasten töitä. Lisäksi klo 14 Klaus Härön palkittu elokuva Näkymätön Elina. Esitys on maksuton.

Kuva Mauri Tahvonen

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, p. 169 3316,
www.kulttuuri.hel.fi/caisa

- **4.11. klo 13.30–15.30** MOKU-verkoston kokous. Lisätietoja ja ilmoittautumiset p. 169 3302.
- **5.11. klo 19–20** Tango Solo. Espanjankielisen näytelmän on kirjoittanut ja esittää helsinkiläinen taiteilija Maritza Núñez. Monologin on ohjannut Anneli Ollikainen. Liput 5 €.
- **10.11. klo 17–19** Origamipaja – Joulun origameja. Vapaa pääsy.
- **12.11. klo 19–22** Suomi–Namibia-seuran 30-vuotisjuhla. Vapaa pääsy.
- **13.11. klo 16–23** ”Loy Krathong -festivaali”. Luvassa on ruokaa, esityksiä ja kulttuuriesittelyjä. Liput 5 €. (The Finnish Thai Association).
- **15.11. klo 14–17** Naisten Kansainvälinen Olohuone. Olohuone on suomalaisten ja maahanmuuttajanaisten vapaamuotoinen tapaaminen, jossa keskustellaan, kuullaan esitelmää, seurataan kulttuuri-ohjelmia ja nautitaan ruoasta. Vapaa pääsy. Ilmoittautumiset: p. 169 3984.
- **19.11. klo 19.30–21** Laura Sippola yhteineen. ”Unta, ravintoa, musiikkia ja sahara”. Sahara on yksityinen, salainen paikka, jonne voi kadota, levätä ja josta hakea voimia. Sippolan säveltämiä elämänmakuisia lauluja. Liput 5 €.

Kanneltalo

Klaneettitie 5, lipunmyynti p. 7312 4111.
Avoimna ma–pe klo 9–20, la klo 10–16.
www.kulttuuri.hel.fi/kanneltalo.

- **1.11. klo 18** Kino 12+: Pitkä kuuma kesä. Elokuva on kuvaus liki 20 vuoden takaisesta Joensuu-ta ja sen rokkikympyröistä. Fiktiivisen Kalle Päätalon -yhtyeen vaiheita ja vaikeuksia seurataan aina autotallitasolta ensimmäisille keikoille. Kesto 99 min., -K11-, Vapaa pääsy, varaukset p. 7312 4111.
- **2.11. klo 19** Kamari 21: Kamarimusiikkimaratton. Piia Komsa ja Mari Palo, sopraano, Jan Söderblom ja Cecilia Zilliacus, viulu, Martti Rousi, sello, Roland Pöntinen, piano; kamarimusiikin helmiä. Liput 9/6 €.

3.11. klo 10 Nukketeatteri Vihreä Omena: Ilmarin Ihmeläke. Yli 5-vuotiaille, kesto n. 45 min. Liput 7/6 €, varaukset p. 701 2483.

- **4.11. klo 19** Juki & Round 5. Juki Välipakka, laulu, Riitta Paakki, piano, Tuomo Dahlblom, kitara, Antti Lötjönen, basso, Joonas Riippa, rummut. Svenginumeroita ja rauhallisia balladeja. Liput 7/5 €.
- **11.11. klo 19** Ooppera Skaala: Nopeat ja terävät (ensi-ilta). Hetkinen – ihmiset vaihtuvat, keittiö pysyy: sävellys: anonymous, libretto: Liselott Forsman, ohjaus: Janne Lehmusvuo. Kaappi: sävellys: Seppo Pohjola, libretto ja ohjaus: Janne Lehmusvuo. Lisätietoja: www.oopperaskaala.fi. Liput 10/6 €. Muut esitykset 16., 17., ja 18.11.
- **13.11. klo 18** Kamarikuoro Demenante 10-vuotisjuhlakonsertti. Liput 10/7 € ovelta.
- **20.11. klo 18** Circle of Life – Elämän sirkus. Tanssishowryhmä Serpentin esitys koko perheelle. Liput 10/6 €.

Malmitalo

Ala-Malmin tori 1, lipunmyynti ja varaukset p. 310 80835 sekä Lippupalvelu, jos ei toisin mainita. Avoimna ma–pe klo 9–20, la klo 10–16. Poikkeuksia juhlapäihinä p. 310 80831. www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo

- **2.11. klo 17.30** Yhteislaulut: Kynttilöiden sytytyessä. Vapaa pääsy.
- **2.11. klo 19** Kympikkonsertti. Club for Five. Helsinkiläisen a cappella -yhtyeen erikoisuus on instrumentaalinen äänenkäyttö ja epätavallinen ohjelmisto. Club for Five esittää enimmäkseen itse sovitettua musiikkia, joka on saanut vaikutteita mm. jazz- ja rockmusiikista. Tuomas Ahola, Ninni Poijärvi, Jouni Kannisto, Susanna Hietala ja Tuukka Haapaniemi. Ääniteknikkona on Matti Fredriksson. Liput 8,50 €, kymppillä kaksi.
- **2.11. klo 19** Juha Valkeapään äänityöpaja. Äänellään, leikitään ja tutkitaan äänillä. Valkeapää opettaa luovaa ääni-ilmaisua ja on esiintynyt äänitaiteilijana, jonka työ liikkuu teatterin, musiikin, tanssin ja performanssitaiteen neliössä. Äänityöpaja myös 16.11. ja 14.12. Vapaa pääsy.
- **3.11. klo 19** Kino Helios: Juoksuhaudantie. Ohjaus Veikko Aaltonen (Suomi 2004). Pääosissa Eero Aho, Tiina Lymi, Ella Aho ja Kari Väänänen. Ikäraja K11. Liput 6 €.
- **4.11. klo 16** Sydänilta. Asiantuntijat alustavat verensokerin vaikutuksesta sydämeen. Keskustelua, esittelyjä. Vapaa pääsy.

Jessica Koivistoinen ja Heidi Kouhia opastavat elokuvan editointia Annantalossa.

- **4.11. klo 17.30** Kymppileffa. Heinähattu ja Viiltitossu, ohjaus Kaisa Rastimo. Suomi 2002. -S-. Vapaa pääsy.
- **5.11. klo 19** Kympikkonsertti. Berryman & Bullet sekä Bill Öhrström (Ruotsi). Berryman & Bullet on vanhaa ragtime-bluesia soittava duo. Sormisoittoa edustavan parivaljakon soitinarsenaaliin kuuluvat akustiset kitarat, metallikoppainen resonaattorikitara, banjo sekä erilaisia pieniä kansansoitimia kuten kazoo ja munnariharppu. Konsertissa esiintyy myös vokalisti-harpisti Bill Öhrström, joka on ollut Ruotsi-bluesin valovoimaisimpia kiintotähtiä jo vuosikymmeniä. Konserttia rytmittää Helsinki Blues All Stars. Liput 8,50 €, kymppillä kaksi.
- **6.11. klo 19** Kympikkonsertti. Irving Louis Latin (USA). Chicagolaisyyntyinen Lattin on 17 vuoden ajan ollut yksi huomattavimmista bluestaitajista New Yorkissa. Lattin oli 12-vuotias, kun hän kerjasi isältään kitaran. Katusoitajana aluksi leipänsä tienannutta Lattinia rytmittää Helsinki Blues All Stars. Liput 8,50 €, kymppillä kaksi.

10.11. klo 9 & 10 Performance Sirkus: Ihmepyörä ja maagisen matkalaukun aarteet. Kulttuurille yhden päivän aikana sattuvia kommelluksia seurataan näyttämöteoksessa, jota suositellaan yli kolmivuotiaalle. Liput 6 €.

- **10.11. klo 19** Ahava ja Free Control feat. Raoul Björkenheim. Ahava soittaa herkkiä jazzlaulelmiä. Mia Simanainen, laulu, Kari Heinilä, saksofonit, huilut, Kari Ikonen, piano ja Mika Kallio, rummut. Free Controlin musiikki on eurooppalaisen melodisen, kuulaan ja improvisoidun jazzperinteen sävyttämää. Johanna Iivanainen, laulu, Mikko Iivanainen, kitara, Lasse Lindgren, basso ja Mikko Kaakkuriniemi, rummut. Yhtyeen vieraina konsertissa on maineikas kitaristi ja säveltäjä Raoul Björkenheim. Liput 10 €.
- **11.11. klo 17.30** Kymppileffa. Kivenpyörittäjän kylä. Ohjaus Markku Pölönen. Suomi 1995. K-7. Kesto 1 h 30 min.

Stoa

Itä-Helsingin kulttuurikeskus, Turunlinnantie 1, Itäkeskus. Avoimna ma–to 9–20, pe 9–16, la–su 10–16, lipunmyynti p. 310 88411, Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/stoa.

- **5.–6.11. klo 19** Liikkeellä marraskuussa -festivaali. Ruotsalaisen nykytanssin uusi lemmikki, Anna Vnuk, hurmaa teoksellaan Anna Vnuk sätter upp Cats!. Teos on pienimuotoinen musikaali, jossa Anna Vnuk, Giovanni Bucchieri, Karim Carlsson ja Martin Flyboon tanssivat ja kertovat maailmasta, jossa millään ei ole mitään väliä. Tuloksena on ihastuttavia kertomuksia elämästä rydytettynä hip hopilla ja street dancella. Teoksen puheosuudet ovat ruotsiksi (yleisölle jaetaan lehtinen, jossa ne ovat suomeksi). Liput 15/10 €. www.liikkeellamarraskuussa.fi
- **5.11. klo 10 & 18.30** Lähiöteatteri: Mimmi-lehmä ja varis. Yli 3-vuotiaille, kesto n. 50 min. Liput 7 €, p. 0500-315 569.
- **11.11. klo 10** Nukketeatteri Vihreä Omena: Ilmarin ihmeläke. Yli 5-vuotiaille, kesto 45 min. Liput 7/6 €, ennakkovaraukset: p. 712 818.

Ahavan jazzlaulelmiä Malmitalossa 10.11.

Kuva Tanja Ahola

Cleaning Women, nuo mainiot miehet jakopuvuissaan, musisoivat pyykinkuivaajilla Vuotalon Klubi-illassa 4.11.

- **12.11. klo 18** Heidi Liehu – Nainen ja uskonto. Cassandra ry:n luontosarjassa käsitellään etnisyyttä ja naiseutta määrittäviä käytäntöjä eri kulttuureissa. Seuraavat luennot 19. ja 26.11. sekä 3.12. Vapaa pääsy.
- **12.11. klo 19** Maarit. Suomen arvostetuimpien naislaulajien joukkoon kuuluva Maarit Hurmerinta yhteineen ihastuttaa jälleen. Liput 11/9 €.
- **13.11. klo 16** Kuhmon kamari Stoassa. Beethovenin taikapiirissä Yoshiko Arai, viulu, Seppo Kimanen, sello, Juhani Lagerspetz, piano. Liput 11/9 €, Kulttikortilla vapaa pääsy.
- **15.–18.11. klo 19.30** Murheellisten laulujen maa. Koreografi Marjo Kuuselan tanssiryhmä Tsuunille valmistama juhlateos. Liput 15/10 €.

20.11. klo 14 Compañía Kaari Martin: Jörö-Jukka. Flamencotulkinta Heinrich Hoffmannin kirjallisuudesta. Kaari Martinin tanssijat ja muusikot esiintyvät tanssin, laulaen ja leikkiessä. Lapset otetaan mukaan kokeilemaan flamencon eri lajien jännittävää musiikkia ja rytmejä. Yli 4-vuotiaille. Liput 4 €.

20.11. klo 10–13 Elokuva kolmessa tunnissa -työpaja. Tule käsikirjoittamaan ja näyttämään elokuva. Yli 7-vuotiaille. Vapaa pääsy, maks.20 osallistujaa, ennakoilmoittautumiset: 310 88411, stoa.lipunmyynti@hel.fi.

Kuvataidetta

Taidemuseo Meilahti

Tamminiementie 6, p. 310 87031. Avoinna ke–su klo 11–18.30. Liput 4,20/3,40 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi, www.taidemuseo.hel.fi/

● **2.1. asti** Henry Wuorila-Stenberg. Jos taidemaalaminen, maalausvärillä ajatteleva ja tunteminen, voi olla täysin erottamaton ja paljastava ilmaus taiteilijan elämäntunteesta, on se sitä ainakin Henry Wuorila-Stenbergin tuotannossa. Retrospektiivinen näyttely esittelee taiteilijanuran, jota hämmästyttävästä monitahoisuudestaan huolimatta voi luonnehtia ekspressiiviseksi.

■ **Albert Edelfelt: Kolme muotokuvaharjoitelmää, lyijykynä ja tussi paperille, Ateneumin taidemuseo.**

■ **Henry Wuorila-Stenberg: Akvarelli sarjasta Isä ja poika, 2003.**

Kuva Henry Wuorila-Stenberg, Helsingin kaupungin taidemuseo

Kuva Kuvataiteen keskusarkisto, Joel Rosenberg

26.–27.11. klo 19 Russian Seasons -festivaali. Pietarilainen Comic-Trust -komediaryhmä tuo näyttämölle Naftaliini-esityksensä, joka on pökökerrättävän vauhdikas koko perheen show! Maanasa johtaviin komediaryhmiin kuuluva Comic-Trust sekoittaa huvittomasti pantomiimia, tanssia, klovneriaa, nukketeatteria, sketsejä, parodiaa ja mustaa huumoria perinteiseen venäläiseen sentimentaalisuuteen ja tuloksena on niin herkullinen soppa, että heikompaa hirvittää! Sanattoman esityksen kesto on 1 h 10 min ilman väliaikaa. Liput 10/6 €.

Vuotalo

Mosaiikkitori 2, Avoinna ma–to klo 10–20, pe–la 10–16. Lipunmyynti p. 310 88411 ja Lippupalvelu. www.kulttuuri.hel.fi/vuotalo.

- **1.11. klo 18** Maanantaileffa: Kill Bil Vol. 1. Uma Thurman, Davis Cerradine, Daryl Hannah. Kesto 1 h 51 min, K15. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
- **2.11. klo 13** Senioritanssit. Ulla-Maija Rantio yhteineen. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
- **4.11. klo 20** (ovet aukeavat klo 19) Cleaning Women. Orkesterin jäsenet soittavat pyykkivaustelimeillä, pukeutuvat jakkupukuihin ja meikkaavat. He ovat kotoisin Savosta ja ovat miehiä. Rytmii panee jalat kopsahtelemaan. Kun siihen vielä lisätään jakkupuvut ja moitteettomat meikit, ei enää ihmettele bändin vankkaa kulttimainetta. Cleaning Women räjäyttää liian pois! Klubi-ilta, A-oikeudet. Liput 8 €.
- **8.11. klo 18** Maanantaileffa: It runs in the family. Pääosissa: Michael Douglas, Kirk Douglas. Kesto 1 h 43 min, K11. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
- **10.11. klo 19** Los Apartementos. Vuosaaren taiteilijatalon housebändi esiintyy kahvila Pokkarissa. A-oikeudet, vapaa pääsy.
- **12.11. klo 18** Sateenkaari vie luokse satujen... Tanssikoulu Sambicin oppilasnäytös. Oppilaat ja Alegria-ryhmä matkaavat sateenkaaren yli tanssien afro-brasilialaisia, intiaani- ja axé-tansseja, sekä Rion karnevaalisambaa. Liput 10/5 €.
- **13.11. klo 14** Isänpäiväkonsertti. Naiskuoro Helokki & sekakuoro Arjen laulu. Liput 5 €, tuntia ennen ovelta.
- **15.11. klo 18** Maanantaileffa: Nemoa etsimässä. Piirretty, kesto 1 h 36 min. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
- **16.11. klo 13** Senioritanssit: Kalle Partanen Trio. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
- **18.11. klo 19** Erkki ja Henry Räsänen: Elegia – Eino Leino -ilta. Tangokuningas Erkki Räsänen ja teatterintekijä Henry Räsänen esitys sisältää laulettua ja lausuttua Leinoa. Liput 10 €.

Nallen kuvalla merkityt esitykset ovat lapsille ja lapsenmielisille.

Toimitus kokoaa kalenterin painottaen Helsingin kaupungin organisoimia tapahtumia. Lisätietoja Helsingin tapahtumista löytyy <http://www.helsinki.aktivist.fi> -osoitteesta. Toimitus ei vastaa ohjelmaan tulleista muutoksista. Seuraavaan 5.12. ilmestyvään Helsinki-infoon tarkoitetut tapahtumatiedot pyydetään lähettämään toimitukseen 24.9. mennessä.

■ **777 a love story kaupunginteatterissa, kuvassa takarivissä vasemmalta Janne Marjaha, Kirsi Karlenius, Ville Sormunen, Maria Saivosalmi, Sari Haapamäki, eturivissä Harri Kuorelahti, Unto Nuora, Inka Tiitinen, Kai Lähdesmäki, Sofia Hilli.**

Kuva Tapio Vanhatalo

Taidemuseo Tennispalatsi

Salomonkatu 15, p. 310 87001. Avoinna ti–su klo 11–20.30. Liput 5/4,2 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

- **9.1. asti** Ana Laura Alaéz. Alaéz on Espanjan nykyaikaisen taiteen mielenkiintoisimpia nimiä. Hänen videonsa sekä koko huoneen kokoiset installaationsa kommentoivat muun muassa nykyihmisen kauneusihanteita ja musiikkikulttuurin ilmiöitä.
- **Jouni Kujansuu:** Nurkan takana. Kujansuu käyttää taiteessaan videoita, valokuvia, piirustuksia, veistoksia ja installaatioita. Hänen tuotantonsa keskeisiä teemoja ovat läsnäolo, katse ja kommunikointi; ruumiillisuus, seksuaalisuus sekä niihin liittyvät häpeän ja syyllisyyden tunteet.

Klassista musiikkia

Finlandia-talo

Karamzininkatu 4, p. 402 41. www.hel.fi/filharmonia. Liput 15/10/5 € Lippupisteestä p. 0600 900 900 (0,95 €/min+pvm/lna) klo 7–22.

- **4.11. klo 19** HKO johtajanaan Leif Segerstam, solistina Simon Trpceski, piano.
- **10. & 11.11. klo 19** HKO johtajanaan Okko Kamu, solistina Mika Rännäli, piano, EMO ensemble-kuoro, Kampin laulu, kuoro.

Kamarimusiikki siivittää Edelfeltiä

XII Panorama Filharmonia: Helsingin kaupunginorkesterin kamarimusiikkitapahtuma toteutetaan tänä vuonna Albert Edelfelt 150 vuotta -juhlanäyttelyn tarjoamissa upeissa puitteissa Ateneumin taidemuseossa **27.11. klo 19.00–22.30**. HKO:n soittajat vaihtavat 'fakia' sinfonikoista kamarimusiikoiksi ja konsertoivat illan mittaan lukuisten pienyhtyeiden jäseninä. Kavalkadin taiteellisesta suunnittelusta vastaavat HKO:n omat muusikot, tänä syksynä viulistit Ilkka Lehtonen ja Teija Slobodeniouk. Liput (15/10/5 €) ennakkoon Lippupisteestä ja ovelta klo 18.00–20.00. Café Ateneum on avoinna klo 18.00–22.30. 📌

Sufilaista eksotiikkaa Savoysa

ETNOSOI! tuo Savoy-teatteriin **12.11. klo 19.30** Sidi Goman Intiasta. Mustat sufut – Intian Gujaratin afrikkalaisperäiset asukkaat, ovat satoja vuosia säilyttäneet paloja vanhan kotimantereensa kulttuurista. Intia ja Afrikka punoutuvat yhteen ainutlaatuisissa sufilaissa musiikki- ja tanssirituaaleissa, joita sufut ovat perinteistä kiertävän fakiirin ammattia harjoittaen esittäneet omalle afrikkalaiselle pyhimykselleen, Bava Gorille omistetuissa temppeleissä. Kaksoistahenkinen Sidi Goma -ryhmä tuo nämä kiihkeät rytmit, tanssiesitykset ja pyhät laulut ensi kertaa maailman näyttämölle. Show on saanut haltioihinsa nekin, jotka jo luulivat nähneensä kaiken! Liput 25 €. 📌

Kuva Savoy-teatteri, Etnosoi! Savoy-teatterissa 12.11., kuvassa Sidi Goma

Teatteria

Kaupunginteatteri

Ensi linja 2, lipunmyynti ma–pe klo 9–18, la klo 12–18, p. 394 022 ja Lippupiste 0600 900 900 (0,95 €/min + pvm). www.hkt.fi

- **3.11. klo 19** Omaksi kuvakseen. Nuori Saarikoski etsii elämää ja itseään. Nuoruusajan päiväkirjoihin pohjaava draama. Seuraavat esitykset **4. & 10.11.** Liput 22 €.
- **4.11. klo 19.30** 777 a love story (ensi-ilta). Nigel Charnockin ja Tanssiryhmän uudessa teoksessa on luvassa 60 minuuttia voimakasta ilmaisuja, mahtavaa tanssia, pelotonta fyysisyyttä ja huonoja vitsejä aitoon charock-maiseen tyyliin. Seuraavat esitykset **8., 9., 12. & 18.11.** Liput 18 €.

Museoita

Kaupunginmuseon toimipisteet

ovat avoinna su–to klo 11–16, ellei toisin mainita. Lisätietoja kotisivuilta www.helsinginkaupunginmuseo.fi

- **Kaupunginmuseo**, Sofiankatu 4, p. 169 3933. Horisontissa Helsinki. Avoinna ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17. **Museokaupan** aukioloajat ovat samat. Kuva-arkisto on avoinna ma ja to klo 10–15. ● **Katumuseo**, Sofiankatu, p. 169 3933. ● **Hakasalmen huvila**, Karamzininkatu 2, p. 169 3444. Helsinki kehyyksissä. ● **Sederholmin talo**, Aleksanterinkatu 16–18, p. 169 3625. 1809 – eri teille. ● **Raitoliikennemuseo**, Töölönkatu 51 A, p. 169 3576. ● **Koulumuseo**, Kalevankatu 39–41, p. 3108 7066. ● **Tuomarinkylän museo**, Tuomarinkylän kartano, p. 728 7458. ● **Lastenmuseo**, Tuomarinkylän kartano, p. 728 7458. Skidit tsiigaa stadii 2.12. asti.

Kuva Kimmo Brandt

Työväenopiston luentoja

Muuttuva työ

Torstaisin kello 18.00–19.30 Kaapelitehtaan (Tallbergink. 1 C, 3. krs.) luentosarja antaa kuvan, miten työn luonne on yhteiskunnassamme muuttunut. **4.11.** Häviävätkö työpaikat Suomesta?, **11.11.** Työmoraali – turhaa vai tarpeellista?, **18.11.** Onko työ muuttunut epäsosiaaliseksi?

Sopeutuva sydän

Keskiviikkoisin kello 16.30–18.00 Vuotalossa (Mosaiikkitori 2) kuullaan asiaa sydäimestä. **10.11.** Sydämen rytminä eteisvärinä, **1.12.** Kolesterolilääkkeet: Miksi lääkitys, lääkkeiden hyödyt, mahdolliset sivuvaikutukset, hoidon seuranta.

Sydänsairauksista ja niiden hoidosta puhutaan myös Opistotalon Juhlasalissa (Helsinginkatu 26) tiistaisin kello 15.00–16.30. **23.11.** Naisen sydän ja hormonit, **7.12.** Naisen toipuminen sydänsairaudesta.

Tervetuloa kaupunginorkesterin konserttiin!

Tiistaina **9.11.** klo 16.50–18.20 Opistotalon Viipurinsalissa (Helsinginkatu 26) esitellään torstaikonsertin ohjelma, johon kuuluvat Ludwig van Beethovenin Fantasia pianolle, kuorolle ja orkesterille sekä Antonín Dvorákin sinfonia n:o 9 ”Uudesta maailmasta”, **11.11.** kello 17.30–21.00 Finlandia-talolla tutustutaan ennen konserttia (klo 17.30) orkesterisihteeri Anu Erkkilän johdolla Finlandia-talon orkesterilämpiöihin ja muihin takatiloihin. Konsertti alkaa klo 19.00. Konsertin solisteina ovat pianisti Mika Rännäli ja Kampin laulu. Kapellimestarina on Okko Kamu. Kurssi on suunniteltu yhteistyössä Helsingin kaupunginorkesterin kanssa.

Suomalaisia 1800-luvun naismuusikoita

Studia generalia -sarjassa tiistaisin **16.11.–30.11.** klo 16.50–18.20 Opistotalon Viipurinsalissa (Helsinginkatu 26) tutustutaan suomalaisiin merkittävän uran luoneisiin naismuusikoihin 1800-luvulta ja 1900-luvun alkupuolelta. Vapaa pääsy. Ei ennakkoilmoittautumista.

Asukas ja asunto-osakeyhtiö

Maanantaisin kello 17.30–19.00 Oulunkylän Seurahuoneella (Larin Kyöstintie 7) tutustutaan asunto-osakeyhtiön ja taloyhtiön toimintaan ja siihen miten asukkaana voi vaikuttaa yhtiössä tehtäviin päätöksiin? Kaikille avoimet luennot antavat elämänmakuksen perustiedon asunto-osakeyhtiöstä ja asumisen arkeen liittyvistä tilanteista. **1.11.** Yleisimmät ongelmat taloyhtiön sisällä, **15.11.** Miten asukkaat voivat vaikuttaa omassa yhtiössään?, **22.11.** Taloyhtiöiden toimielimistä ja niiden tehtävistä, **29.11.** Taloyhtiöiden toimielimistä ja niiden tehtävistä, osa 2.

Puhtia puheeseen, ryhtiä olemukseen

Tiistaisin kello 17.00–18.30 Kanneltalon (Klaneettitie 5) luentosarjassa pohditaan jokapäiväisessä elämässä tarvitsemiamme puheviestintätaitoja. **9.11.** Sanaton viestintä ja vaikutelman hallinta, **16.11.** Vuorovaihteellinen esiintyminen, **23.11.** Työelämän neuvottelutaidot.

Itsetunto kuntoon

Torstaisin kello 17.00–18.30 pistetään Kanneltalossa itsetuntoa kuntoon Janne Viljamaan opastuksella. **25.11.** Millainen on hyvä itsetunto?, **2.12.** Mitä eroa on itsetunnolla ja minäkuvalla?, **9.12.** Miten lapsen minäkuva ja itsetuntoa voi tukea?

Palvelua pitkäaikaistyöttömille

Pitkäaikaistyöttömille ja erityistä tukea tarvitseville työttömille etsitään väyliä työelämään Duurissa. Se on hiljattain toimintansa aloittanut Helsingin työvoiman palvelukeskus.

käyttää enemmän aikaa suunnitelmien tekemiseen asiakkaan kanssa. Lisäksi voimme paneutua hänen tilanteeseensa monialaisemmin, sillä tiimiin kuuluu työvoimaohjaajia ja -suunnittelijoita, sosiaalityöntekijöitä ja -ohjaajia sekä terveydenhoitajia ja psykologi. Asiakasmäärämme tulevat olemaan varsin suuret, jopa 3 000 henkilöä ensi kesään mennessä”, kertoo johtava sosiaalityöntekijä **Kristiina Aho.**

Johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Aho (vas.), työvoimaohjaaja Tarmo Uurtio ja sosiaalityöntekijä Sirpa Ylilampi keskustelivat asiakkaansa kuntoutustarpeesta.

olisi vuoden 2006 loppuun mennessä 40 eri puolilla maata.

”Palvelukeskukset ideoinut työministeriö haluaa pureutua niiden avulla rakennetyöttömyyteen ja toisaalta pyrki myös turvaamaan työvoiman saatavuutta. Helsinkiin on perustettu yksi Suomen ensimmäisistä palvelukeskuksista ja se on maan suurin”, kertoo toimistopäällikkö Sari Toiviainen.

Tiina Kotka ■

• Lisätietoja löytyy netistä esimerkiksi www.hel.fi/sos/erike/palke/ -osoitteesta.

Palvelupisteet:

• Läntinen palvelupiste, Vellikellontie 4, PL 8682, 00099 Helsingin kaupunki. Puhelin 02058 72950 ja faksi 02058 72951, päivystys 02058 72960.

• Keskinen palvelupiste, Käenkuja 3 aA, 4 krs., PL 8680, 00099 Helsingin kaupunki. Puhelin (vaihe) 02058 72800, päivystys 02058 72835 ja faksi 02058 72801.

• Itäinen palvelupiste, Suunnittelijankatu 2, PL 8681, 00099 Helsingin kaupunki. Puhelin 02058 72900, päivystys 02058 72939 ja faksi 02058 72934.

Suomen suurin

Palvelukeskuksen Sörnäisissä sijaitsevan toimipisteen asiakaspäätteen ääressä istuu mies selaillessa netissä olevia työpaikkasivuja.

”Olen tavannut työvoimaohjaajaa pari kertaa ja olemme puhuneet monista työllistymiseen liittyvistä jutuista. Olen ammatiltani myyntiedustaja. Sanoin itseni irti pari vuotta sitten työpaikasta, joka ei tarjonnut enää etenemismahdollisuuksia, mutta onkin ollut vaikea löytää uutta mieluista työpaikkaa. Yrittäjäksi ryhtymiseen minulla ei ole nyt taloudellisia resursseja. Käyn täällä aika usein katsomassa netistä työpaikkoja ja sähköpostia”, kertoo **Ilpo.**

Jokaisessa palvelukeskuksen toimipisteessä on tietokoneita, jotka ovat maksutta asiakkaiden käytettävissä. Toimipisteissä on myös saatavilla työhön, opiskeluun ja toimeentuloon liittyvää tietoa.

Työvoiman palvelukeskuksia on perustettu ympäri Suomea. Tavoitteena on, että niitä

”E distämme työttömien pääsyä avoimille työmarkkinoille tarjoamalla heille palveluja, jotka lisäävät työ- ja toimintakykyä sekä osaamista. Etsimme ratkaisuja, joista on pitkäaikaisista apua”, kertoo palvelukeskuksen toimistopäällikkö **Sari Toiviainen** ja jatkaa: ”Pitkäaikaistyöttömiä on Helsingissä 8 700. Työttömyyden erityispiirteenä pääkaupungissa on poikkeuksellisen kova kilpailu työpaikoista, tullaanhan tänne päivittäin töihin Tampereelta asti.”

Työvoiman palvelukeskuksella on toimipiste Herttoniemessä, Malminkartanossa ja Sörnäisissä. Niihin pääsee asiakkaaksi työvoimatoimistosta ja sosiaalitoimistosta annettavalla läheteellä. Suurin osa lähetteen saajista on pitkäaikaistyöttömiä eli he ovat olleet yhtäjaksoisesti yli vuoden työttömänä tai 16 kuukauden aikana työttömyyttä on kertynyt 12 kuukauden. Palvelut ovat asiakkaille maksuttomia.

”Palvelukeskus täydentää nykyisiä työvoimaa sosiaalipalveluja. Meillä on mahdollisuus

Nuorille töitä

Nuorten työllistymisen parantamiseksi on aloitettu Nuorten Paalu -hanke. Nuorten kanssa toimivia viranomaisia ja järjestöjä kokoontui pari viikkoa sitten hankkeen ensimmäiseen yhteistyöfoorumiin vaihtamaan kokemuksia ja ideoimaan keinoja nuorten työllisyyden parantamiseksi. Apuna työllistämiseksi tullaan käyttämään ainakin nuorten yksilöohjausta ja ryhmätoimintaa.

Hanke tuottaa nuorten parissa toimiville koulutusta sekä palvelualustan ja -foorumia. Foorumiin kootaan esimerkiksi tietoja

nuorille suunnatuista palveluista. Nuorten Paalu -hankkeeseen osallistuu ensi vuoden alusta pilottijoukkona ryhmä vuosaarelaisia 16–25-vuotiaita ja heidän kanssaan toimivia sosiaali-, työvoima-, nuoriso- ja opetusalan työntekijöitä sekä muita yhteistyökumppaneita.

Nuorten Paalu -hanke kuuluu Helsingin vuosien 2004–2006 työllisyysohjelmaan. Hankkeesta vastaa Helsingin kaupungin koulutus- ja kehittämiskeskus.

Småpratet kommer på köpet

Fyra gånger i veckan kommer någon hem till Kaj Schichmann. Han fyller snart åttio och reder sig bra ensam hemma men behöver ändå hjälp med tvätt, butiksbestyr och andra vardagliga ärenden. Hemvården innebär att han kan bo kvar hemma så länge som möjligt.

Bakom hjälpen står svenska socialservicebyråns nya svenskspråkiga enhet för hemvård i Kronohagen och Skatudden. Det är fem hemvårdare som har Estnäs gatans hälsostation som bas och som alternerar med att besöka omkring tjugo kunder. En del får hemvårdarbesök en gång i veckan, andra fyra eller fem. Det beror på behovet och hur man mår.

Hemvårdarna lägger upp programmet för veckans hembesök varje måndag. I medeltal har var och en fyra kunder. Hos en del stannar hemvårdaren en timme, hos andra betydligt längre. Allt beroende på behov och hur man mår.

– Vi har faktiskt kapacitet att ta emot fler kunder, säger Sanna Rokka som är en av de fem hemvårdarna.

Som gamla bekanta

Sanna Rokka och Kaj Schichmann är som gamla bekanta. Medan hon stökar med bädden och tvätten som ska stuvas in i tvättmaskinen gör han sig redo för att promenera ner längs backen till butiken på andra sidan gatan. Ibland promenerar han med käppen och Sanna som stöd, ibland föredrar han rollatorn.

Ibland skriver han en lista på vad som ska handlas och slår sig sedan ner i parken och njuter av frisk luft medan hemvårdaren handlar. Och ibland följer han med till butiken och bestämmer på plats för vad han vill ha.

I butiksorgen åker kött- och makaronilåda, några liter mjölk, ägg och lättgräddor. Ingen frukt eller grönsaker?

Kaj Schichmann och Sanna Rokka skrattar. Frukt och grönsaker är inga favoriter men han plockar ändå med sig några apelsiner.

Medan han handlar och hon bär på korgen småpratar de. Om väder, förestående kommunalval, något på tv kvällen innan eller om det som har stått i dagens tidning.

■ Sanna Rokka, 27, hjälper Kaj Schichmann snart 80, att klara sig med vardagen i hemmet på Skatudden. Ofta handlar de mat tillsammans.

Foton Leif Weckström

– Det är inte bara hjälpen med vardagsbestyren som är viktig. Det är väldigt trevligt med sällskap också, säger han.

Åter hemma värmer Sanna kött- och makaronilådan. Som kvällsmat tar Kaj Schichmann smörgås och mjölk. Korv och sardiner är pålägg på fransbrödet. Det är så han vill ha det.

Gillar äldre folk

Sanna Rokka, 27, är född i Sverige men har sina rötter i Finland. De senaste fyra åren har hon bott i Helsingfors, gått på läroavtalsutbildning vid Diakonianstalten och i våras tog hon sin examen som hemvårdare.

– Jag har arbetat på dagis men jag trivs mycket bättre med äldre människor. De är så

tacksamma och vänliga och de har ofta intressanta och spännande historier att berätta, säger hon.

I årsskiftet slår social- och hälsovårdsverket ihop den hemvård som de nu idkar på var sitt håll. Syftet är att effektivisera verksamheten. Som det nu är får bland andra Kaj Schichmann också besök av hemsjukvården.

– De sorterar mina mediciner och det skulle Sanna klara lika bra, säger han.

Å andra sidan så klagar han inte på att det är olika hemvårdare från dag till dag.

– Det blir mer omväxlande så.

● Mera information om hemvården på svenska får man på svenska socialservicebyrå, tel. 3104411.

Trångt där tankarna borde få flyga fritt

Det är tufft att ta skolan och studierna på allvar när lokaliteterna är trånga, det är lågt till tak och eleverna går bokstavligen på varandra. Det säger rektor **Annelie Nylund** i Tölö gymnasium. Tölö gymnasium och dess 117 elever lever i symbios med högstadieskolan Lönkan och dess omkring 220 elever. Platsen är det gamla skolhuset vid Tölö torg.

– Trängseln känns tung i synnerhet för unga människor. Ibland är trängseln så påfallande att den provocerar fram någonting som liknar tumult. Nog är det så att unga människor borde få vistas i utrymmen där tankarna har plats att flyga fritt, säger Annelie Nylund.

Men läget vid Tölö torg är inte längre nattsvart. Planeringen av Sandels, nybygget som

ska resas invid skolhuset, är i ett dynamiskt skede och byggarbetena kommer i gång redan nästa år. Sandels ska stå färdigt i slutet av 2006.

Sandels innebär mera utrymme för både Tölö gymnasium och Lönkan samt Brages musikskola som finns i samma hus. Dessutom ska ungdomscentralen ha verksamhet i byggnaden.

– Och sedan planerar man att reparera Lönkans skolhus grundligt i etapper mellan åren 2006 och 2008, säger Annelie Nylund.

I dag är skolhuset fyllt till bristningsgränsen och vissa gymnasiekurser inom humane-

☑ Givande jobb. Annelie Nylund trivs som rektor och lärare.

kologi och historia sker i Pauligska villan vid Mechelingatan.

Yngst bland gymnasierna

Tölö gymnasium är någonting så unikt som ett nytt gymnasium. Det inledde verksamheten för tre år sedan och ursprunget var den så kallade specialiseringslinjen vid gymnasiet Norsen. Linjen uppkom efter den stora gymnasieslakten för mer än ett decennium sedan då Helsingfors stad slog ihop fem svenska gymnasier till tre.

När intresset för specialiseringslinjen bara ökade separerade man skolornas gemensamma administration och gav den så kalla-

de "spessen" självständig status. Det vill säga man inrättade Tölö gymnasium. "Spessen" är för övrigt ett begrepp som Annelie Nylund inte vill använda.

Duktiga elever

Hon säger att eleverna i Tölö är motiverade och duktiga. Det sammanhänger med att man har inträdesprov till de tre specialiseringslinjerna i humanekologi, musik och bildkonst.

– Eleverna är måna om att odla sitt specialintresse och arbetar flitigt. Det gagnar de övriga studierna och resultatet är allmänt ambitiösa elever. Många söker sig sedan till Konstindustriella högskolan och Sibelius-Akademien men det är inte heller ovanligt att man söker sig till Hanken eller börjar läsa pedagogik.

Vid Tölö gymnasium gäller 75 kurser som i alla gymnasier men i urvalet ingår tolv specialiseringskurser som är beroende på vilken linje man går på.

– Om våra elevers ambitioner vittnar att många läser långt fler än de 75 obligatoriska.

Lärare i själ och hjärta

Annelie Nylund är inne på sitt andra år som rektor. Egentligen är hon modersmållärare och hon undervisar fortfarande fem timmar i veckan mot 22–23 som är det vanliga för en gymnasielärare. Just nu trivs hon i båda rollerna.

Hon hör till de lärare som verkligen tycker om att vara lärare, en pedagog i själ och hjärta. "Jag ska bli lärare när jag blir stor", deklarerade hon redan som sexåring.

– Det är spännande att arbeta med unga människor i ett dynamiskt skede av livet. De har starka åsikter och är inte rädda att uttrycka sig. Man behöver inte vara av samma åsikt men det är viktigt att de får säga sitt. När man resonerar med dem lägger de fram många fina idéer och tankeväckande livsfilosofier, säger hon och fortsätter:

– En lärare vandrar en bit på deras väg till vuxenhet. Det är en givande period för båda parter.

Foto Leif Weckström

Dans, musik och salonger

Seniordans med "levande" dansbandsmusik bjuder Nordhuset i Nordsjö på tisdagar i november. Dansen börjar kl. 13 och i den virvlar man runt på dansgolvet den 2, 16 och 30 november samt den 14 december. Inträdet är 2 euro och Nordhuset hittar man på Mosaiktorget 2.

I Gamla kyrkan i centrum ger **Lyran** en konsert med anledning av att damkören ger ut en ny skiva. Konserten är den 7 november kl. 19.00.

På Verandan **fortsätter soppteatersuccén På kökssidan** en bit in i november. Föreställningar den 2 och 3 november kl. 12.00. På kökssidan är berättelser om det man kallar kärlek och i rollerna ses Anja Bargum och Johanna af Schultén. Fenomenet kärlek gestaltas i några klarsynta och ömsinta berättelser som bygger på texter av Maria Jotuni. Biljetterna kostar 12/15 euro och priset inkluderar soppan som kocken Nina Kaukonen kokar.

Tisdagen den 2 november kl. 15 är det dags för visamatiné på Verandan. **Vackra visor och små oförskämdheter** är en konsert med Anders Grönroos, Stina Liman och Anders Östling. Inget inträde.

I november ger Verandan monologen **Lugn med dig** som handlar om en kvinnas liv och kärlekar. I rollen Lena Labart som spelar utgående från Kristina Lugns texter. En stark berättelse om konflikten mellan verklighet och drömmar. Biljetter 9 och 11 euro i Luckan. Generalrepetition den 11 och premiär den 13 samt föreställningar 15, 16, 17, 19, 22, 24, 26 och 27 november kl. 19.00.

Fyra saftsalonger kvar

Barnens saftsalonger fortsätter på Verandan under fyra novemberlördagar med start kl. 13.00. Inträde 5 euro.

Den 6 november blir det gästspel av Åbo svenska teater med Pang på positivet i regi av Patrik Drake.

Den 13 november gästspelar Pygméteatern från Sverige med Den röda tråden.

Den 20 november blir det barnteaterföreställningen Nasse hittar en stol med Nina Hukkinen och Anna Hultin i rollerna. Pjäsen är för de minsta och handlar om Nasse och hans såta vänner.

Den 27 november, Stjärnfall. Improvisations-teater för stora och små, från 4 år.

Miljö på webben

Energi och vatten, avfall och återvinning, bygga och renovera är några exempel på vad Miljöguiden för helsingforsare innehåller. Det är fråga om en guide som finns på webben och en svenskspråkig sådan.

Varje tema behandlas ingående och ändå kortfattat och med god sakkännedom. På köpet kommer en mängd länkar till ytterligare information. Vissa länkar leder till finskspråkiga hemsidor men man har också hänvisningar till sidor i Sverige. I fråga om länkarna till Sverige är det skäl att minnas att där gäller andra regler, lagar och miljömärken. Helsingforsarens

svenska miljöguide är diger, späckad med information och målet är att hjälpa var och en på vägen mot sundare konsumtionsvanor och val, helt enkelt mot en bättre miljö.

Guiden inleder starkt med att konstatera att om alla människor i världen skulle konsumera lika mycket som helsingforsaren i snitt skulle vi behöva åtminstone två jordklot. Vår livsstil är alltså inte särskilt hållbar.

● Adressen till miljöguiden är <http://www.hel.fi/ymk/miljoguide>

● Bakom miljöguiden står Helsingfors stads miljöcentral.

Ungt folk i nytt hus

Hundratals unga människor som ska ta examen i hälso- och socialvård, företagsekonomi och turism, teknik och media, inledde i september sina studier under ett och samma tak. Under taket fungerar Nylands svenska yrkeshögskola, det vill säga Arcada som tidigare fanns vid tre olika adresser på Sturegatan i Berghäll, på Drumsö och i Hagalund i Esbo.

Arcada har ett idealiskt läge i Helsingfors geografiska mitt, på spårvagnsavstånd från centrum och i fogen mellan de nya bostadskvarteren på Arabiastranden, koloniträdgården i Gumtäkt, villakvarteren i Majstad och stenstaden i Sörnäs.

– Det nya huset är stort, trevligt och öppet och så är det verkligen uppfriskande med så många nya studiekompisar, säger **Patrik Holm, Olav Åhlberg, Matthias Andersson och Henrik Lindström**.

De går tredje året på linjen för maskinproduktionsteknik. Tidigare läste de i Arcadas hus i Otnäs. Där var majoriteten av studiekompisarna manliga.

– I synnerhet är det uppfriskande med så många kvinnliga studiekompisar, förtydligar Patrik, Olav, Matthias och Henrik och kastar belåtna blickar omkring sig.

Fyra torg, sex huskroppar

De blivande ingenjörerna har slagit sig ner på mattorget för att äta lunch tillsammans. Mat-

✦ **Karin, Ina och Michela trivs med Arcada och Helsingfors.**

✦ **Blivande ingenjörer. Patrik, Olav, Matthias och Henrik har ett år kvar.**

torget är ett av fyra torg som uppstår mellan sex huskroppar. Takhöjden är 18 meter och taket går i glas. Ljuset flödar in och nybygget alstrar energi.

Strukturen i huset är överskådlig och ändamålsenlig och byggnaden är inte belastad med några onödiga och yviga detaljer. I stället framstår arkitekturen som funktionell på gränsen till det asketiska. Glas, stål och betong är de dominerande elementen och färgskalan är sober i vitt, grått och svart och olika nyanser av terra och rött. Undantaget är ett vackert golv i mexikansk skiffersten i flammande jordiga färger. Det är arkitekt **Stefan Ahlman** som har ritat huset.

Från femtio länder

Arcada har i dag omkring 1 700 studerande som tar examen på fyra år. De flesta kommer från Helsingforsregionen och Nyland men bland studenterna finns både utbyteselever och studerande från andra länder.

Världen är välrepresenterad och i Arcada går omkring 200 utländska studerande från femtio länder. Ett fyrtiotal är utbyteselever som

vanligen kommer för en termin medan majoriteten studerar vid yrkeshögskolan från början till slut, det vill säga samma fyra år som alla andra.

Till de utländska studenterna hör **Michela Grilli** från Italien, **Ina Felter** från Tyskland och **Karin Resch** från Österrike. De stannar som utbyteselever till december och alla tre läser "international business". De försäkrar att de trivs både med Arcada och Helsingfors.

– Det är spännande att bo utomlands, studera på främmande ort och träffa så många nya människor, säger de unisont. De kastar också belåtna blickar omkring sig. Det verkar finnas trevliga studiekompisar i huset.

Campus som växer

Arcada var först att flytta in på det finlands-svenska campusområdet som håller på att växa fram. Som bäst pågår byggarbetena på yrkesinstitutet Practicum och senare ska man ytterligare bygga studentbostäder för omkring 300 studerande och ett separat studentkårshus. De ska stå färdiga 2006 och 2007.

Practicum färdigställs i juni nästa år och höstterminen inleder de 650 studeranden i huset som reser sig bredvid Arcada. Mellan byggnaderna uppstår Jan-Magnus Janssons plats.

Framtiden är ett finlandssvenskt campus med över 2 300 studerande och 250 lärare och andra anställda. Bakom projektet står huvudsakligen Fastighets ab Arcada Nova. Det är fråga om en total investering på 80 miljoner euro.

Foton Leif Weckström

Film för stora och små

Hösten på Rastis i Nordsjö fortsätter med filmförevisningar för både barn och vuxna.

Barnfilm:

● **Tisdagen den 2 november** kl. 14. Ulrika Bengts fina film Det finns flera sätt att simma med bland andra Elin Englund, Johan Orre, Fanny Listerby och Linda Gyllenberg i rollerna.

● **Söndagen den 7 november** kl. 17 blir det tecknad film. Det är Muminfilmen Komoten kommer efter Tove Janssons bok. I rollerna bland andra Sixten Lundberg, Riko Ekliund, Margit Lindeman och Johan Simberg.

● **Fredagen den 26 november** kl. 14 visar man Mauri Kunnas tecknade film Jul-tomten och trollgumman. Regi och översättning av Catrine Paro, musik av Sås & Kopp och i rollerna Peppe Forsblom, Nina Hukkinen, Håkan Pörtfors, Vivi-Ann Sjögren och Lilli Sukula-Lindblom.

Teater för barn:

● **Söndagen den 14 november** kl. 12 blir det svenskt gästspel med Pygméaterns prisbelönade dockteater Den röda tråden som är avsedd för barn i åldern 7–12. På samma dag kl. 14 Teater Josefinas Mamma och jag.

Vuxen film:

● **Söndagen den 7 november** kl. 13 är det Åke Lindmans filmatisering Harjunpää och kalla döden som visas. I rollerna Johan Simberg, Thomas Backlund, Elmer Green och Pirkko Mannola.

● **Söndagen den 5 december** kl. 13 visar man Rauni Mollbergs filmatisering av Väinö Linnas Okänd soldat med Risto Tuorila, Pirkka-Pekka Petelius och Paavo Liskis i rollerna.

● **Söndagen den 14 november** kl. 13 gästspelar Teater Josefina med Mamma och jag som är en monolog om gamla mammor och mogna dotter. I rollen ses Johanna Ringbom och texterna är av Anja Snellman, Kerstin Thorwall, Gunilla Hemming och Kristina Björklund.

Sagostund i Tölö

Den traditionella sagostunden vid Tölö bibliotek fortsätter några torsdagar i november. Kom och lyssna på sagor för barn mellan kl. 18 och 18.30 **den 11 och 25 november**. Tölö bibliotek finns vid Tölögatan 6.

Svenskt hela veckan

Svenska veckan firas mellan 1 och 7 november på otaliga håll i stan. Svenska socialservicebyrån håller öppet hus i de nya lokaliteterna på Mechelingatan 46 A, 4 våningen med olika teman varje dag. Äldreomsorg, barnskydd, ungt välbefinnande och dagvård står på programmet. Mera upplysningar på tel. 310 4411.

Hos bland annat Arbis, Arcada, Arpeanum, Designmuseet, Folkhälsan, Kiasma, Nifin, Luckan, Lönkan, Richardsgatans bibliotek, stadsmuseet och Steinerskolans ordnar man med program eller evenemang på svenska under veckan. All information finns sammanställd i Luckan i hörnet av Simons-gatan och Georgsgatan.

Kuva Mari Hohtari, Rhinoceros Oy

Myllyjen sointia metroasemalla

Myllypurossa, metroaseman edustalla, julkistettiin kesällä veikeä taideteos nimeltä Sirenan kielet. Graniittijalustoille kiinnitettyjen veistosten pronssimyllyt kiiltelevät ruskean ja vihreän sävyisinä valon leikkiessä niillä. Teos muodostuu useasta veistoksesta. Niistä neljä on koristeellisten alumiinirunkojen kannattelemaa myllyä. Lisäksi katseenvangitsijana kohoaa muita korkeammalle alumiininen simpukka-aiheinen veistos.

Kuvanveistäjä **Riikka Puronen** halusi luoda ohikulkijoille jotain rauhoittavaa, vuorovaikut-

Mylypuron metroasemalle pystytettiin kesällä kuvanveistäjä Riikka Purosen teos Sirenan kielet. Koristeellisen ja soivan veistoksen nimi viittaa seireeneihin.

teista ja koristeellista vastakohtaksi metroaseman sekä ympäröivien rakennusten pelkistetyille ja ankeahkalle betonirakentamiselle.

Puronen kutsuu myllyjä myös soittopeleiksi, sillä ne soivat pyörittämällä. Pronssiin upotetut, pyöreiksi hiottu kivet muodostavat mainion kädensijan myllyjen pyörittämiseen. Teoksen nimi

viittaa seireeneihin, merenneitoihin, johtuen työn vedenalaisista koristeaiheista. Myllyjen äänen voi mieltää vaikkapa seireeneiden lauluksi.

Veistokset valettiin Herttoniemen taidevalimolla. Pronssimyllyjen ja sisällä olevien tuulikellojen erikoisrakenteista vastasi rakennusviraston konepaja, joka myös pystytti veistoksen. Kellopeleihin upotetut pyöreät, muun muassa spektroliittiset kivet ovat Sorvikiven valmistamat.

Sirenan kielet on Riikka Purosen ensimmäinen julkinen ulkoveistos. Päiväkoti Satamas-

sa, Herttoniemessä on hänen helmistä punottu veistoksensa. Purosellä on ollut useita yksityisnäyttelyjä ja hän osallistunut lukuisiin kotimaassa pidettyihin yhteisnäyttelyihin. Teoksia on ollut esillä myös Pietarissa, Milanossa ja Pariisissa. Vuonna 1997 hänelle myönnettiin Nuoren taiteen Suomi-palkinto.

Viime kuukaudet Puronen on tehnyt töitä Pariisissa Cite internationale Des Arts:n taiteilijatalossa, jossa hän suunnittelee ja etsii uusia tarkastelukulmia veistoksiinsa seuraavaa yksityisnäyttelyä varten. ■ LS

HELSINGIN MESSUKESKUKSESSA

5.–7.11.2004

SKIEXPO

Pohjoismaiden suurimmat talviurheilumessut

Skiexpo esittelee jälleen kauden kiinnostavimmat talviurheilun uutuudet ja trendit. Luvassa on ennennäkemättömän laaja paketti hiihtoa, laskettelua ja lumilautailua sekä talvimatkailua ja -muotia.

5.–7.11.2004

DIGIEXPO

Uusi digitaalisen viihteen yleisötapahtuma

DigiExpo esittelee kattavasti digitaalisen maailman kuluttajatuotteet:

- ✗ Kotiteatterit
- ✗ Tietokoneet
- ✗ Digitaalinen kuvaus
- ✗ Pelit
- ✗ Digitaalinen TV
- ✗ Matkapuhelimet
- ✗ Laajakaistat

26.–28.11.2004

RUOKA 2004

Onnenpäivät hyvän ruoan ystäville

Ruokamessujen kattauksesta löydät mm. joulun parhaat ruokalajit ja runsaasti mielenkiintoista oheisohjelmaa aina Sami Garamin Kolmen Soppa-keittiön julkisvieraista Sikke Sumarin vetämiin Keittiöfilosofia -haastatteluihin, joissa tunnetut suomalaiset kertovat suhteestaan ruokaan. Muista myös viiniluennot ja -maistaiset, olutkoulu sekä Vuoden Kotikokkaaja -kilpailu. Tule katettujen pöytien ääreen.

Tilaa maksuton kävijäesite, p. (09) 150 9709 (24 h).

Mukana myös: **MAKU**

www.helsinginruokamessut.fi

Avoinna: pe-su 26.–28.10. klo 10–18. **Liput:** Aikuiset 10 €, lapset (7–15 v.) 6 €, opiskelijat, varusmiehet ja eläkeläiset 8 €, ryhmät (väh. 10 hlöä) 8 € / hlö. Alle 7-vuotiaat ilmaiseksi aikuisen seurassa. Maksuton, valvottu lastenpaikka avoimena kaikkina messupäivinä.

www.finnexpo.fi/skiexpo

www.digiexpo.fi

Avoinna: pe 5.11. klo 14–19, la 6.11. klo 10–19, su 7.11. klo 10–17. **Pääsyliput:** Aikuiset 10 €. Lapset (7–15 v.), opiskelijat, eläkeläiset, varusmiehet ja ryhmät (väh. 10 hlöä) 8 €/hlö. Perhelippu (2 aikuista ja perheen alle 16-vuotiaat lapset) 25 €. Alle 12-vuotiaat vain aikuisen seurassa.

Yhdellä lipulla molemmat tapahtumat!

Kaupunki joka kohtasi maan

Myöhemmin helsinkiläiset usein ihmettelivät, miksi he alun alkaen olivat valinneet niin epätodennäköisen ja vaarallisen elämänmuodon. Sitä vastaan puhuivat järki ja tosiasiat, erityisen selvästi lujuuslaskemat. Jälkikäteen asia oli kiistaton: mitä muuta kuin harhapolku oli tuo kaupungin perustamisen jälkeen yli 450 vuotta kestänyt ajanjakso. Jakso joka tultiin tuntemaan huojumisen ja töröttämisen aikana.

Mikä sitten herätti kaupungin, mikä sai sen taipumaan?

Onnea siinä tarvittiin.

Koitti syksy, keskimääräistä useampi aloitti uuden urheiluharrastuksen tai palasi kohtalokkaan pitkän tauon jälkeen vanhaan. Keskimääräistä keski-ikäisempi ja koheltavampi kaupunkikansa oli nyt liikkellä. Kyllähän sen tiesi miten siinä kävi, luut kolisivat, jänteissä ja nivelissä kävi rutina. Tavalliseen tapaan kipsiaineelle oli kohta käyttöä, kynnärsauvojen kiukkuihin kopina kaikui katukiveyksellä. Epätavallista olivat mittasuhteet. Oli tapahtunut epätodennäköinen. Koko vuoden tapaturmat osuivat yhteen viikonloppuun. Kipsiaine kävi vähiin, kynnärsauvoja ei riittänyt kaikille.

Kuinka siis eteenpäin? Vastaus oli niin yksinkertainen, että vastausta piti hakea lapsilta. Kontaten, ryömien – jopa maan pinnassa madellen.

Ensin moni katsoi säälinsekaisen huvituksen tuntein maan pintaa kohti kumartuneita kansakaupunkilaisiaan.

Alkuhämmennyksen jälkeen nämä kuitenkin näyttivät merkittävien ei vain päättäväsiltä vaan myös tyytyväisiltä. Yllättävän moni heistä kieltäytyi myös myöhemmästä sauvoihin tukeutumisen mahdollisuudesta.

”Tuntuu tukevalta, turvalliselta”, he selittivät. ”Kompastelun ja kaatumisen kauhut ovat kaikonneet!”

Tilastot tukivat voimakkaasti näitä väitteitä. Kyyry- tai makuuasentoinen ihminen aiheutti harvoin tapaturmia sen paremmin itselleen kuin muille. Sitäkin vaarallisempaa oli tuo pystyssä huokuva ihmislaji joka nenä horisonttiin sojottaen tuskin koskaan katsoi mihin jalkansa asetti. Asettapa sen yhtä sokeana myös auton kaasupolkimelle – autojen nopeusrajoitus laskettiin Helsingin rajojen sisällä lopulta nolnaan.

Helsingiläiset jalkautuivat, laskeutuivat ja kohtasivat maan.

Sillä mihin meillä loppujen lopuksi on niin kiire? heräsivät helsinkiläiset kysymään, yhä yksimielisemmin, hymyillen huvittuneena niille hätäisimmille, jotka muiden mukana kyllä laskeutuivat maan kamaralle mutta hakivat lisävauhtia raajojen alle asetelluista potkulautoista. Ryömimällä pääsi perille yhtä hyvin ja turvallisemmin. Elämän pääasiat syntyvästä kuolemaan saattoi hyvin tehdä makuuasennossa.

Sitä paitsi: miten mielenkiintoinen olikaan maan pinta. Kaikki maailman värit, muodot, äänet, tuoksut – eihän niitä ollut todella aistunut ennen kuin painoi nenänsä kamaraa vasten ja tunsu koko ruumiillaan maan kuoren väri-

nän. Vuoria ei tarvinnut enää lähteä hakemaan toiselta puolen maapalloa, pienikin kumpare tarjosi ryömijälle haasteen ilon. Piti vain polvistua, ojentua vaakatasoon ja seikkailu saattoi alkaa.

Ja leikki. Sillä mateleva Helsinki oli lasten kaupunki. Aikuiset eivät enää töröttäneet heidän yläpuolellaan, eivät kiirehtineet heidän edelleen. Koitti kasvoista kasvoihin kohtaamisen aika.

Helsingin uusi suunta, uusi asento, herätti jonkin verran poliittisävyistä vastustusta. ”Mitä jää jäljelle työn sankaruudesta kun vain maillaan?” kysyivät yhdet. ”Entä yksilön oikeus erottautua joukosta, nostaa päänsä muiden yläpuolelle?” valittivat toiset. Joukko eri aloja edustavia taitelijapäitä kohottautui silloin näkyviin: ”Taidetta ei saa tyypistää, yleisö haluaa nähdä mestariteosten luojat!”

Noita moitteita ei kukaan ehtinyt kuunnella. Huomion vei – eivät tekijät – vaan taide itse. Se kukoisti Helsingin pinnalla, teksteinä, väreinä, hienovaraisina muotoina, ihmeellisinä ääminä. Arkkitehtuurikin löysi kahteen ulottuvuuteen katkeytyvän rikkauten.

Tuntui loppujen lopuksi pöyhkeältä pönöttää pystyssä. Ihminen ei ollut puu, turha oli ilman juuria taistella tuulta vastaan. Ihmissuvun kasvu oli kesken. Pystypäinen ihminen oli jatkuvasti toisen pystypäisen kurkussa kiinni. Paras oli ensin perehtyä maanpintaan, hakea syvyydet ja korkeudet sisältään. Täivasta sopi tavoitella sitten kun oli perusta selvillä.

Kuva Juha Ilonon

Lievää säröjä helsinkiläisten yksimielisyyteen kuitenkin vielä ilmaantui. Oli niitä jotka kaipaivat pelkistystä

Pelkkää janaa. Että mentäisiin yhteen suuntaan valtavana jonossa. Eikä koskaan tarvitsisi tulla takaisin.

Enemmistö ei kuitenkaan malttanut liittyä tuohon jonoon. Olihan ihmiselle suotu kyky kääntää päätä, katsoa kauas, toisiin ulottuvuuksiin. Niin kuin yön koittaessa, kun katse kääntyi taivaalle. Silloin mielessä häivähti muisto siitä millaista oli ollut ennen. Toisenaista. Samanlaista.

Yhtä kaukana olivat tähdet Helsingin yllä, yhtä ihanan tavoittamattomia.

● Kaupunkipakin kirjottaja on helsinkiläinen kirjailija ja vapaa kirjottaja Markus Nummi. Kuvittaja on helsinkiläinen arkkitehti Juha Ilonen.

HKL:n uudet palvelulinjat

Liikennelaitos aloitti lokakuun alussa kolme luutta palvelulinjaa. Niitä ajetaan matalalattiaisilla pikkubusseilla, jotka liikkuvat reiteillään maanantaista perjantaihin kello 8–16.

Palvelulinjoilla voivat matkustaa kaikki, mutta linjat on suunniteltu erityisesti ikääntyvien, liikuntarajoitteisten ja lastenvaunujen kanssa kulkevien tarpeisiin. Kuljettajat auttavat tarvittaessa kyytiin nousemisessa. Reitit kulkevat terveysasemien, neuvoloiden, vanhainkotien ja muiden tärkeiden asiointipaikkojen kautta. Matka palvelulinjalla maksaa yhtä paljon kuin muillakin sisäisillä linjoilla.

Palvelubussit ja -pysäkit on merkitty keltaisiin aurinkotunnuksiin. Pysäkit tunnistaa myös sinisistä linjaliuskoista tai pysäkkitarroista, joita tulee kaikkien palvelulinjojen pysäkeille.

● **Linja P 16** ajaa reittiä Arabianranta–Valilila–Itä-Pasila–Länsi-Pasila–Diakonissalaitos–Merihaka.

● **Linjaa P 17** ajetaan kahdella reitillä, joista toinen kulkee väliä Torpparinmäki–Koskela ja

ajaa Länsi-Pakilan ja Kustaankartanon kautta Koskelan sairaalaan. Toisen reitin päätepisteet ovat samat, mutta linja aja Itä-Pakilassa Etupellonpuiston kautta.

● **Linja P 18** liikennöi Jakomänterveysasemalta kahteen suuntaan. Toinen niistä ajetaan Puistolan, Fallkullan ja Ala-Malmin torin kautta Malmin sairaalalle, josta se jatkaa Tapanilan urheilupuiston, Puistolan, Ala-Tikkurilan ja Heikinlaakson kautta palaten Jakomäkeen. Toisinpäin ajettaessa ensimmäinen poikkeamispaikka on Heikinlaakso. Linja liikennöi maanantaista, keskiviikkoisin ja perjantaisin.

Marraskuun alusta aloitetaan palvelulinjat myös Laajasalossa ja Vartioharjussa.

● Lisätietoja www.hel.fi/HKL-nettisivuilta tai puhelimitse HKL:n palvelupisteiden numerosta 472 2454 ma–to klo 7.30–18, pe klo 7.30–16, la klo 10–15, sekä liikenneneuvonnasta numerosta 0100 111 henkilökohtainen neuvonta ma–pe klo 7–19, la–su klo 9–17 (0,41 €/puhelu + pvm).

Lukijakilpailu

Tämä linnamaisen komea rakennus on jo aikaa sitten purettu. Minkä, nykyisin kovin vilkasliikenteisen kadun varrella, rakennus sijaitsi?

Vastaukset pyydetään lähettämään 8.11. mennessä osoitteella Helsinki-info, ”Lukijakilpailu”, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai leena.seitola@hel.fi. Muistathan liittää vastaukseen postiosoitteesi.

Viimeksi kysyttiin Helsingin vesillä liikennöineen erikoisen näköisen aluksen reittiä. Kuvassa oli raitiovaunulautta, joka kuljetti vaunut Sörnäisteniemeltä Kulosaaren rantaan, josta raitiotie jatkui Kulosaarentietä pitkin läpi saaren. Kulosaaren huvilakaupunki-yhtiö tilasi höyrylautan helsinkiläiseltä Kone- ja Silta Oy:ltä. Liikenne aloitettiin syksyllä 1910. Puinen silta Kulosaaren valmistui loppuvuodesta 1919.

● Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Jyrki Wuorenrinne**. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme. **Martti Helminen** ■

Kuvat Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto

**Moskovan päivät
Helsingissä 24.–28.11.**
Musiikkia, teatteria, näyttelyitä...
Lisätietoja www.hel.fi -nettiosoitteesta marraskuun puolivälin jälkeen.

Vaikenemisestä vaikuttamiseen

”Kaupunginosayhdistysten verkosto on alueellisesti kattava ja asukkaat luottavat siihen”, HELKAN uusi puheenjohtaja Aija Staffans iloitsee.

Aija Staffans istahtaa luontevasti Cafe Tintin Tangon kahvilaan Töölönatorilla. ”Tämä on suosittu kohtauspaikka: opiskelijoita, eläkeläisiä, Lallukan taiteilijoita, toimittajia, perheenäitejä...” Hämeenlinnassa kasvanut arkkitehti on viihtynyt Töölössä parikymmentä vuotta. Staffansilla on intohimo asunusuunnitteluun, mutta vimmaa oman talon piirtämiseen ja rakentamiseen ei ole. ”Viihdyn niin hyvin Töölössä, joka voisi olla kaupunkirakentamisen oppikirja! Asun Art deco- kauden talossa, jonka sisätiloista löytyy klassista symmetrisyyttä ja ornamenttiikasta antiikin aiheita. Juuri näillä kohdin Etu-Töölön klassinen 20-luku murtuu 30-luvun funkkisrakentamiseksi”, arkkitehti innostuu.

Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liiton uusi puheenjohtaja on toiminut aktiivisena kansalaisena siellä missä elämä milloinkin vaatii: kouluneuvostossa, partiossa, ylioppilaskunnassa, vanhempainyhdistyksessä, Arkkitehtiliitossa. Leipätyönsä hän tekee tutkijana ja opettajana Teknillisessä korkeakoulussa.

”Työ, luottamustehtävät ja perhe-elämä ovat iloinen sekamelska, josta yritän selvittää päivä kerrallaan. Samalla tuo moninaisuus on elämän ihanuus ja rikkaus”, Staffans huokaa.

Asukkaiden viestinviejä

HELKAn kuuluu 63 itsenäistä kaupunginosayhdistystä, joissa on jäseniä yhteensä noin 10 000.

”Helsinkiiläisiä kuuluu HELKAn suunnilleen yhtä paljon kuin puolueisiin, muutama prosentti. Yleiskaava-prosessin yhteydessä tehdyn kyselyn mukaan asukkaat nostivat yhdistykset poliittisten puolueiden rinnalle tärkeinä vaikuttamisen väylinä”, Staffans iloitsee.

HELKAN nettisivujen keskustelupalstalla keskustelu käy vilkkaana asukkaita askarruttavista ajankohtaisista aiheista. HELKAN tulevaisuudessa seminaareissa koulutetaan asukkaita vaikuttamiseen maankäyttö- ja rakennuslain asioissa, mietitään Itä-Helsingin tulevaisuutta ja tutkailaan, miten Arabianranta elää verkossa

Paikalliset seurat ovat keskeisiä kannanottajia, HELKAN tehtävänä on koota viestejä ja viedä niitä eteenpäin. Toimiston pyörittämisestä vastaa toiminnanjohtaja **Pirjo Tulikukka** ja kotisivujen kehittämisestä ja ylläpidosta **Nina Kalk**.

”Meille tulee huolestuneita viestejä esimerkiksi mielenterveyspalveluista ja liikennelinjojen lakkauttamisesta”, kertoo Staffans. Parhailaan HELKAssa kerätään tietoa asukkaiden kokemasta turvallisuudesta ja käydään läpi asukkaiden arvioita oman kaupunginosansa vahvuuksista ja heikkouksista. ”Onneksi meillä ei tarvitse tosissaan pelätä terrorismia. Lapset ja nuoret voivat liikkua melko vapaasti kaupungissamme ja se on valtava arvo!”

Tuloksia Lauttasaarella ja Maunulassa

HELKAN puheenjohtajana Aija Staffans haluaa vahvistaa paikallista näkökulmaa kaupungin suunnittelussa. Hänellä on pitkä kokemus asuin ympäristöjen kehittämisestä, ja

taannoin hän teki matkan lähielämään pitämällä asukkaille avointa suunnitteluasemaa Pihlajistossa.

”Helsinki on täynnä upeita kulttuuriympäristöjä, joita asukkaat rakastavat ja puolustavat. Niiden rinnalla on tärkeää muistaa myös omaleimaiset kaupunginosat ja niiden merkitys asukkaille”, Staffans sanoo.

Arkinen elämä on täynnä vuorovaikutuksen paikkoja. Staffansia kiinnostaa, kuinka kunta ja kuntalainen kohtaavat eri tilanteissa. Väitöskirjassaan hän seurasi Lauttasaaren ja Maunulan asukastoimintaa. Lauttasaarelaiset vastustivat virkistysalueille suunniteltuja asuntoja ja maunulalaiset tahtoivat turvallisempaa ympäristöä ja parempaa palvelukeskusta.

”Lehtikirjoittelu ei ole turhaa! Lauttasaarella kipinä toimintaan synnytti juuri yleisönosastokirjoitus, joka poiki monia yhteydenottoja Lauttasaari-seuraan”, Staffans kertoo. Taistelun tuloksena asuntoja rakennetaan yhtä paljon kuin suunniteltiin, mutta ne eivät tule ranta-alueille, vaan vanhaa rakennetta tiivistetään.

Maunulassa asukasfoorumi istutti saman pöydän ääreen kaupungin eri virastojen työntekijöitä, joista jotkut tapasivat toisensa ensimmäistä kertaa. Maunulassa tullaan purkamaan vanha ostoskeskus ja rakentamaan uuden kadun toiselle puolelle.

”Molemmissa paikoissa saatiin paljon aikaiseksi. Silti ei voi olla oikein, että kansalaisen äänen tuleminen kuulluksi vaatii näin kovaa työtä”, Staffans harmittelee.

Vastustajista kumppaneiksi

Vilkas kansalaiskeskustelu heijastuu poliittiseen päätöksentekoon. Staffans tietää poliitikkoja, jotka kokevat roolinsa vahvasti kansalaisten edustajana, kuuntelevat ja keskustelelevat aidosti.

”Osa poliitikoista puhuu kauniita sanoja paikallisteemojen puolesta erityisesti vaalien alla. Ja sitten on niitä, jotka ovat täysin unohtaneet sen, että kunta on kuntalaisten yhteisö eikä mikään yrityksen kaltainen kasvoton apparaatti. Ja kaikkia tyyppejä löytyy jokaisesta puolueesta”, Staffans sanoo.

Aija Staffansia harmittaa epäluulo, joka usein kohtaa osallistuvaa kansalaista: tähän olette niitä, jotka vastustavat kaikkea. ”On masentavaa, jos tämä on peruskokemus asukasaktiivisuudesta! Hiljainen ihminen on kaikkien kaveri, mutta hänestä tulee hankala heti, kun hän avaa suunsa.”

Monet virkamiehet kokevat vieläkin kansalaisten osallistumisen rasitteeksi, eivät voimavaraksi. Onneksi on muutakin. Esimerkiksi Helsingin kaupungin rakennusvirasto saa HELKAN tuoreelta puheenjohtajalta kehuja aidosta pyrkimyksestä asukas yhteistyön tiivistämiseen ja kumppanuuteen.

Suomalainen urbanisaatio on Euroopan nopeimpia, ja vaikenemisen perintö kulkee syvästi kulttuurissa. Ihailimme päätöksentekijän tai taiteilijan tai johtajan yksinäisyyttä. Luovat ratkaisut syntyvät yksin, eivät keskustelemalla. Vuorovaikutus koetaan turhanpäiväiseksi.

”Ehkä suomalainen kumppanuus onkin pitkälti hiljaista kohtaamista, läsnäoloa? Mutta miten sellainen kulttuuri voidaan vielä hallintoon ja vaikuttamiseen?” Aija Staffans ihmettelee.

Tiina Tikkanen ■

● Lisätietoja: www.helka.net

■ **Aija Staffans toivoo asukastoimintaan lisää nuorisoa. ”Tutkimusten mukaan nuorille kehittyy halua ja uskoa vaikuttamiseen, jos he kokevat asuinalueensa viihtyisäksi ja toimintaan kannustavaksi. Vaikuttaminen on kulttuurinen kasvamisprosessi eikä tapahdu itsestään.”**

Kuva Jukka Uotila